

PLA D'ESPORT DE GÈNERE I PROVA PILOT AL MUNICIPI DE VILADECANS

Ajuntament de Viladecans

Setembre de 2021

AJUNTAMENT DE
VILADECANS

institut
*diver*Sitas

Diputació
Barcelona

El present treball és propietat de la Diputació de Barcelona. La seva redacció ha estat encarregada a L'Institut Diversitas S.C.C.L. en data 26 de juliol de 2021.

SUMARI

INTRODUCCIÓ	4
1. METODOLOGIA	6
2. MARC CONCEPTUAL.....	10
3. MARC LEGAL.....	19
4. CONTEXTUALITZACIÓ.....	22
5. DIAGNOSI	28
6. PLA D'ACCIÓ	60
BONES PRÀCTIQUES	68
GLOSSARI	70
REFERÈNCIES	73
ANNEXES	77
Annex-1: Documents revisats.....	77
Annex-2: Qüestionari d'indicadors.....	78
Annex-3: Guió enquesta.....	79
Annex-4: Resultats enquesta	82
Annex-5: Guió entrevista	102
Annex-6: Guió grups focals	104
Annex-7: Recull d'objectius i accions	107
Annex-8: Actes de les reunions realitzades	113

INTRODUCCIÓ

La lluita per la igualtat entre homes i dones té una trajectòria llarga i tortuosa a través de la qual s'han anat aconseguint importants fites. La història del(s) feminisme(s) dona bona compte d'això; no obstant, la igualtat total de gènere encara és lluny. A l'àmbit esportiu passa el mateix. Les desigualtats d'accés i oportunitats entre homes i dones per realitzar activitats físiques o esportives són profundes i estan àmpliament esteses. Amb les persones LGTBI+ l'escenari és similar.

Segons el Dossier Estadístic Dones en l'Esport (Institut Català de les Dones, 2021) els homes consideren que fan més esport i més activitat física que les dones (un 73% dels homes es considera practicant d'esports contra un 65% de les dones), la qual cosa es manifesta tant en els diferents indicadors estudiats com en la regularitat de la pràctica (intensa, un 33% dels homes, contra un 25% de les dones); en el tipus d'activitats, en la majoria dels quals els homes superen a les dones (de 16 disciplines estudiades, en 11 hi ha més homes que dones que les practiquen); interès per veure competicions esportives (el 73% dels homes davant del 43% de les dones), entre altres múltiples indicadors.

Sortosament, gràcies a l'impuls dels feminismes, durant les darreres dècades hi ha hagut un important impuls a les polítiques de gènere a diferents nivells i àmbits de la societat; d'aquesta manera, les desigualtats s'han anat superant a poc a poc gràcies a la pressió dels moviments socials, la perseverança de les entitats, el compromís de les administracions i la col·laboració de diversos agents que participen d'una manera o d'una altra en la construcció de la societat. Tot i això, encara queda molt feina per fer.

En coherència amb això i seguint el mandat de diferents marcs normatius internacionals, estatals i autonòmics (veure Capítol 3), les administracions locals catalanes estan cridades a elaborar Plans Locals d'Igualtat de Gènere en un sentit ampli, i de manera més específica, en l'àmbit de la pràctica esportiva.

Per recolzar aquesta tasca, la Gerència de Serveis d'Esports de la Diputació de Barcelona ofereix suport als ens locals per a que desenvolupin programes d'activitat físicoesportiva en els seus municipis. Així també l'Oficina d'Activitats Esportives (OAE) ofereix suport tècnic per promoure l'accés a l'esport i l'activitat física de les dones i de les persones LGTBI+ dels municipis de la província de Barcelona, a través dels plans esportius de gènere. Mitjançant aquest recurs es busca abordar l'equitat en la pràctica esportiva (la Presència), la prevenció de l'abandonament esportiu prematur (la Participació) i el reconeixement de figures esportives (la Visibilitat).

En aquesta línia de treball, l'any 2020 la Diputació de Barcelona (a través de l'OAE i l'Oficina de Polítiques d'Igualtat) i l'Ajuntament de Viladecans (a través de les Regidories de Foment de l'Esport Femení i d'Igualtat de Gènere i LGTBI) van acordar tirar endavant l'elaboració d'una Pla Local d'Igualtat de Gènere i LGTBI+ als esports, com a prova pilot orientada a construir una perspectiva teòrica, metodològica i executiva per impulsar polítiques locals que tinguessin en compte els 3 eixos; tot això - a més- sota el prisma de la perspectiva interseccional.

L'informe que aquí presentem és el resultat d'aquesta prova pilot, que ha estat realitzat com un procés de recerca aplicada inspirada en les perspectives participatives d'investigació-acció (IAP) que assumeixen -per una banda- el caràcter indissociable de

la recerca i l'acció col·lectiva i -per l'altra- el paper actiu de les persones en la comprensió de les seves realitats, així com la seva capacitat d'agència per a la transformació de relacions de poder (Colectivo IOE, 2003; Montero, 2006; entre d'altres).

L'informe està organitzat en sis apartats:

PRIMER: de **Metodologia**, explica les fases del procés que s'ha desenvolupat, posant èmfasi en alguns elements clau per entendre l'anàlisi que s'ha fet i les conclusions a les que s'ha arribat.

SEGON: aborda el **Marc Conceptual** en que s'ha basat l'estudi, concretament les tres perspectives que s'han post en diàleg en aquest procés.

TERCER: aporta de manera sintètica les principals normatives que constitueixen el **Marc Legal** dels àmbits que es treballen en el document.

QUART: de **Contextualització**, descriu el territori en el que s'ha desenvolupat la recerca i recull les accions realitzades per l'Ajuntament els darrers anys en qüestions de gènere i esport.

CINQUÈ: presenta els resultats de la **Diagnosi** realitzada a través de diferents tècniques d'investigació.

SISÈ: recull en un **Pla d'Acció**, els objectius i accions prioritàries identificades al llarg del procés de recerca tant per les persones participants, com per l'equip d'investigació.

Com a continguts addicionals, s'inclouen també en aquest informe un apartat de Bones Pràctiques d'igualtat de gènere identificades durant la realització de l'estudi a Viladecans, un Glossari amb els termes clau dels àmbit de gènere i d'esports, el llistat de Referències utilitzades i, finalment, un apartat d'Annexes, en el qual es recullen totes les eines metodològiques utilitzades en el procés de recerca.

1. METODOLOGIA

En aquest apartat presentem la metodologia utilitzada per desenvolupar aquest estudi, la qual ha experimentat alguns canvis entre la proposta inicial i el que es va acabar fent finalment, degut a diversos factors i reflexions que van sorgir durant el procés d'investigació.

Objectius

General

- Construir de manera participativa els documents i mecanismes de base de la futura Estratègia d'Acció Local en matèria d'Igualtat de Gènere a l'àmbit esportiu de l'Ajuntament de Viladecans.

Específics

- Elaborar una diagnosi de l'àmbit esportiu, que permeti identificar els punts forts i els febles respecte de la igualtat de gènere i LGTBI+ al municipi.
- Elaborar un Pla d'Acció, que serveixi com a carta de navegació per a les polítiques locals d'igualtat de gènere als esports, a curt, mig i llarg termini.
- Acompanyar i fer seguiment en la primera fase d'implementació del Pla, per garantir l'assoliment dels seus objectius i l'obtenció dels resultats esperats.

Àmbits d'anàlisi

Els àmbits d'anàlisi que s'han utilitzat en la realització d'aquest estudi van sorgir com a fruit de la negociació entre les diferents parts implicades, que si ve comparteixen l'objectiu principal, cadascuna va plantejar matisos a tenir en compte des de l'inici del procés. Aquests agents són:

Ajuntament de Viladecans

- Unitat de Dinamització Comunitària, Esportiva i Xarxa d'Equipaments
- Àrea d'Igualtat de gènere i polítiques LGTBI+

Diputació de Barcelona

- Oficina d'Activitats esportives
- Oficina de Polítiques d'Igualtat

Tenint en compte les diferents perspectives i necessitats proposades es va consensuar utilitzar com a marc de referència el Programa Dona i Esport dissenyat per la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya l'any 2014; no obstant, s'han introduït alguns canvis en els objectius específics de cada àmbit, atenent a algunes reflexions i resultats que van sorgir en el procés d'aterrar la perspectiva a la realitat del territori. També s'ha afegit la variable LGTBI+ a tots els àmbits i objectius, així com alguns indicadors vinculats amb la perspectiva interseccional. A continuació presentem cadascuns dels àmbits amb els corresponents objectius.

Àmbit 1: Activitats esportives de competició

- 1.1 Promoure la igualtat de gènere a les activitats esportives comunitàries.
- 1.2 Fomentar la participació femenina a l'àmbit esportiu.
- 1.3 Promoure la igualtat de gènere a les competicions escolars del municipi.
- 1.4 Visibilitzar referents de l'esport femení al municipi.
- 1.5 Promoure la igualtat de gènere en competicions d'equips mixts.
- 1.6 Incorporar la perspectiva de gènere en els plans i programes de les entitats esportives.

Àmbit 2: Educatiu i de valors

- 2.1 Impulsar un model de pràctica físicoesportiva que promogui la formació en valors de nens i nenes.
- 2.2 Prevenir les violències masclistes en les competicions escolars i federades

Àmbit 3: Social i de salut

- 3.1. Promoure un ús i gestió de les instal·lacions esportives amb perspectiva de gènere i LGTBI+
- 3.2. Acostar la pràctica físicoesportiva a noies i dones amb situacions específiques.
- 3.3. Adaptar espais públics per afavorir l'activitat físicoesportiva gratuïta i de proximitat a tots els barris de la ciutat.

Àmbit 4: Tècnic, formatiu i d'ocupació

- 4.1. Fomentar l'increment de dones i persones LGTBI+ entre les professions d'àmbit esportiu: dinamitzadores esportives, professorat d'educació física, arbitratge, entrenadores, tutores de joc, etc.

Àmbit 5: Lideratge, gestió, direcció i planificació

- 5.1 Fomentar l'increment de dones en els càrrecs directius, de gestió i de professionals de l'esport.
- 5.2 Vetllar pel compliment del títol 6 del decret 58/2010 de les entitats esportives referent a la igualtat entre dones i homes.
- 5.3 Fomentar la participació de les dones en les tasques de gestió de les entitats esportives.
- 5.4 Donar suport a les iniciatives que reconeixen la tasca de dones dirigents d'àmbit esportiu.

Àmbit 6: Difusió i mitjans de comunicació

- 6.1 Fomentar la visibilització de les dones (i persones lgtbi) en els mitjans de comunicació i espais de difusió esportius.
- 6.2 Contribuir a superar els estereotips sexistes relacionats amb la pràctica físicoesportiva.
- 6.3 Vetllar pel correcte tractament del gènere i lgtbi+ en els documents i espais de difusió de les entitats esportives.
- 6.4. Informar les dones sobre l'oferta d'activitats físicoesportives del municipi

Fases de l'estudi

Fase-1: Inicial

Va consistir en una reunió tècnica amb les persones de referència dels agents implicats amb el propòsit de consensuar el marc general de l'estudi (objectius, enfocaments, fases, calendari, etc.) i els mecanismes de coordinació entre les parts.

Fase-2: Diagnosi

Recollida d'informació amb diferents tècniques quantitatives i qualitatives, que permetin abordar la complexitat del tema d'estudi. Donat que el focus de l'estudi és la igualtat de gènere i LGTBI amb perspectiva interseccional, es van aplicar les eines de manera preferencial amb dones i/o persones LGTBI+. A continuació es detallen les característiques de cadascuna de les eines utilitzades.

Revisió documental

A partir de diversos informes, memòries, plans, materials de difusió, etc. facilitats per les persones de referència de l'Ajuntament i que recullen les realitzacions dels darrers anys orientades a la promoció de l'esport femení, o –en un sentit més ampli- la igualtat de gènere i LGTBI+ en la pràctica físicoesportiva del municipi. En l'Annex 1 s'indica el llistat de documents revisats. Per tal d'ajudar al personal tècnic de l'Ajuntament a identificar la informació rellevant per a l'estudi tenint en compte els diferents àmbits i variables, es va utilitzar un Qüestionari d'Indicadors amb preguntes específiques sobre alguns col·lectius en els quals es va voler posar èmfasi (veure l'Annex 2).

Enquesta ciutadana virtual

Enquesta de caràcter exploratori orientada a recollir l'opinió de la ciutadania sobre l'estat de la igualtat de gènere i LGTBI+ a la pràctica físicoesportiva de la ciutat. Es va dissenyar com una eina aproximativa sense pretensió de "representativitat", per tant, es va difondre durant 10 dies a través dels diferents canals de comunicació de l'ajuntament i amb la idea d'arribar al major nombre de persones, independentment de les seves característiques sociodemogràfiques. L'enquesta incloïa 16 preguntes, distribuïdes en 4 blocs (veure l'Annex 3), que van ser contestades per 414 persones. Els resultats de l'enquesta estan recollits de manera detallada a l'Annex 4.

Entrevistes en profunditat

Es van realitzar 9 entrevistes en profunditat a diferents persones del municipi, vinculades des de diferents dimensions, amb l'esport femení o la promoció de la igualtat de gènere i LGTBI+ a l'àmbit esportiu. La selecció de les persones es va realitzar amb els següents criteris:

- a) Persones residents o estretament vinculades al municipi.
- b) Persones coneixedores del tema, que l'hagin abordat o que hi tinguin un vincle estret.
- c) Persones relacionades a alguns dels àmbits prioritaris o estratègics del Pla.
- d) Persones que tinguin una importància estratègica pel futur desenvolupament del Pla.

A partir d'aquests paràmetres, els perfils entrevistats van ser:

- Ajuntament de Viladecans (3 entrevistes)
- Entitats esportives (2 entrevistes)
- Centres educatius (1 entrevista)
- Entitats socials (3 entrevistes)

A nivell de continguts, les entrevistes es van orientar a recollir percepcions de les entrevistades sobre l'estat de situació de l'esport femení al municipi, a identificar iniciatives o projectes destacats en el tema, a valorar la tasca de l'Ajuntament i a identificar prioritats a treballar en el futur. A l'Annex 5 trobareu el guió íntegre utilitzat en les entrevistes.

Grups focals

Es van realitzar 6 grups focals (5 de diagnosi i 1 de validació) per tal de contrastar i aprofundir la informació recollida en les fases prèvies de l'estudi. Els criteris per seleccionar les persones participants van ser els mateixos que els de les entrevistes. A partir d'aquests paràmetres els grups focals de diagnosi van tenir la següent composició:

- Grup focal-1: membres d'entitats esportives.
- Grup focal-2: persones vinculades a l'àmbit educatiu.
- Grup focal-3: dones vinculades al SIAD.
- Grup focal-5: dones migrades residents Viladecans.
- Grup focal-4: adolescents i joves LGTBI+.

Pel que fa als continguts, els grups focals de diagnosi van abordar els mateixos temes que les entrevistes, però aportant els resultats preliminars de l'estudi en cada bloc de preguntes com a punt de partida per al debat. A més, en cada grup focal es va posar èmfasi en l'àmbit social o d'acció al que pertanyien les persones participants. A l'Annex 6 adjuntem el guió utilitzat en aquests espais.

Fase-3: Sistematització, Triangulació i Anàlisi

Es va sistematitzar i analitzar tota la informació recollida en les fases anteriors d'acord als àmbits i objectius esmentats prèviament a través d'un procés de triangulació que ens va permetre identificar els arguments principals recollits en relació a cadascun dels temes (els consensos), així com els matisos o arguments secundaris. En aquesta fase també es van identificar els punts forts, les àrees de millora i les possibles línies d'acció. El resultat de tot aquest procés està recollit en el capítol 6 d'aquest informe dedicat als Resultats.

Fase-4: Pla d'Acció

A partir de les aportacions de totes les persones que van participar en les diferents fases de l'estudi es va fer un recull d'objectius i accions considerats prioritaris, que va ser analitzat i comentat en un grup focal de validació en el que van participar tècniques de diferents àrees de l'Ajuntament vinculades d'una manera o d'una altra amb els temes abordats per l'estudi. A l'Annex 7 es presenta el recull d'objectius i accions utilitzat en aquest grup focal.

Fase-5: Informe final

Aquesta fase ha consistit en la redacció de l'Informe Final de l'estudi, incloent tots els apartats necessaris per contextualitzar la tasca realitzada, explicar la metodologia de realització, recollir els resultats obtinguts i presentar els resultats en forma de Pla d'Acció; tot això, seguint els paràmetres formals indicats per la Diputació de Barcelona, com a responsable última de l'encàrrec.

2. MARC CONCEPTUAL

En aquest apartat presentem de manera sintètica les tres perspectives teòriques en que s'ha basat aquest estudi: la perspectiva de gènere als esports, la perspectiva de la diversitat afectiva sexual i de gènere i la perspectiva interseccional. En cadascuna d'elles es presenten alguns conceptes clau i algunes dades que serveixen per il·lustrar-les.

La perspectiva de gènere als esports

La perspectiva de gènere als esports que hem utilitzat en aquest estudi es fonamenta en el Programa Dona i Esport, de la Generalitat de Catalunya (2014), que –des dels principis generals de Participació, Visibilitat i Equitat– defineix sis àmbits prioritaris d'actuació:

Àmbit-1: activitats esportives de competició

Està orientat a fomentar la participació femenina en els esports escolars i federats, a donar suport als equips femenins de màxim nivell, a promoure la igualtat de gènere en les competicions d'equips mixtes, a incorporar les expectatives de les noies i dones en els programes d'esports de competició i a incorporar la perspectiva de gènere en els clubs i entitats esportives.

Àmbit-2: educatiu i de valors

Posa l'accent en la prevenció de les violències masclistes en les competicions esportives de tots els nivells, en promoure un model de pràctica esportiva com a eina per a la formació en valors dels infants, així com promoure la participació de les noies en la formació de dinamitzadores i altres col·laboradores d'àmbit esportiu.

Àmbit-3: social i de salut

Aquest àmbit busca promoure un ús i gestió de les instal·lacions esportives amb perspectiva de gènere; també es planteja acostar la pràctica físicoesportiva a les noies i dones en situacions específiques (gent gran, diversitat funcional, persones migrades, etc.), així com adaptar espais públics per afavorir l'activitat físicoesportiva gratuïta a tots els barris.

Àmbit-4: tècnic, formatiu i d'ocupació

Tota l'atenció d'aquest àmbit està concentrada en incrementar el nombre de dones en les professions d'àmbit esportiu com ara, professorat d'educació física, àrbitres, entrenadores, tutores de joc, etc.

Àmbit-5: lideratge, gestió, direcció i planificació

Orientat a promoure l'accés i participació de les dones en les tasques de gestió i les tasques directives dels clubs i entitats, així com donar suport a les iniciatives que reconeguin les persones que les realitzen.

Àmbit-6: difusió i mitjans de comunicació

Que es planteja fomentar la visibilitat de les dones en els diferents canals de comunicació esportius, així com contribuir a la superació dels estereotips de gènere a l'àmbit esportiu i vetllar pel correcte tractament del gènere en els documents i espais de difusió de les entitats esportives.

Tot i que és un pla dissenyat a escala autonòmica, aporta criteris i premisses que –en la majoria dels casos- poden ser extrapolables a nivell local; cal precisar, però, que en aquesta extrapolació concretament al municipi de Viladecans, van sorgir algunes variables no contemplades en el document de la Generalitat, però que es va considerar important i necessari incloure, tal com es pot apreciar al capítol de resultats.

La (des)igualtat entre dones i homes en l'àmbit esportiu

L'evolució que ha tingut l'esport femení els darrers anys és rellevant tenint en compte el seu punt de partida. A continuació es destaquen certs aspectes importants en relació al paper de la dona en l'esport sota un paraigües de desigualtats i manca d'oportunitats, així com la situació d'invisibilitat de les persones LGTBI+ en l'àmbit esportiu.

Breu apunt històric: JJOO i Conferència Internacional Dona i Esport

A finals del s XIX, Pierre Coubertain posava de manifest les següents paraules: “la dona ha d'estar per mirar, aplaudir i coronar els guanyadors en lloc d'intervenir”. Ell, com a fundador dels **Jocs Olímpics Moderns (JJOO)**, frenava per complet l'opció que les dones poguessin participar en cap modalitat d'un esdeveniment mundial amb tant de renom. Aquesta reticència durà fins que a París, l'any 1900, es va permetre que les dones competissin només a golf i a tennis, i a les següents edicions també en esports d'exhibició. Finalment les dones van passar a l'acció i van crear la Federació Esportiva Internacional Femenina, liderada per Alice Milliat, i iniciaren uns Jocs femenins a part. L'any 1928 va ser quan vertaderament van començar els jocs olímpics de les dones en que hi van participar al voltant de 300 esportistes. Fou en els JJOO de Barcelona '92 on s'organitzà un grup de treball concretament de Dona i Esport amb la finalitat de potenciar l'esport femení, i allà ja van ser un 28% del total d'esportistes participants (COI, 2007). Passats més de 100 anys, la participació fou ja gairebé igualitària, a Londres l'any 2012.

Un del punts d'inflexió del recorregut de la igualtat de gènere en l'àmbit esportiu fou l'any 1994 amb la **Primera Conferència Internacional sobre Dones i esport**. Allà es van posar sobre la taula un seguit de temes amb la finalitat d'accelerar el procés de canvi per tal de rectificar tots els desequilibris que es troben les dones a l'hora de participar en l'esport.

Barreres a la pràctica esportiva

Tot i l'evolució legislativa que hi ha hagut al llarg de la segona meitat del s. XX en relació a la igualtat de gènere en l'àmbit de l'esport, tal i com s'ha esmentat a l'apartat anterior, si observem les dades, ens adonem que aquesta suposada igualtat aconseguida al llarg dels anys encara no és una igualtat real.

Els resultats de la darrera enquesta del Consell Català de l'esport (2019) indiquen que un 65% de les dones enquestades practiquen alguna activitat física, davant d'un 73% del homes. Per la seva banda, les dades de l'Observatori Català de l'Esport (2019, extretes del CIS del 2014), indiquen que un 40,2% de les dones practica esport, davant d'un 51% dels homes.

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) comenta que la desigualtat salarial entre homes i dones dificulta l'accés d'aquestes a la realització d'activitat física. Un altre obstacle és el fet que els recaigui la responsabilitat de realitzar les tasques del treball domèstic, reproductiu i de cures, la qual cosa limita i condiciona el seu temps de lleure.

Un altre factor important són les expectatives socials que condicionen la seva participació en certs tipus d'activitat física.

Models tradicionals de gènere

No es poden deixar de banda els models tradicionals de gènere establerts al llarg dels anys en el món de l'esport i que a poc a poc es van desdibuixant. Actualment, els esports considerats tradicionalment masculins i femenins encara pesen a l'hora d'escollir les activitats esportives que es volen practicar. Aquests models són construïts i sustentats per la societat en general a través de la socialització diferencial (famílies, mitjans de comunicació, l'entorn, etc.) de manera que -sobretot per als infants- els pot resultar molt difícil no seguir-los. (Soler, S. i Vilanova, A. 2006).

Aquests models tradicionals comporten una situació de discriminació, i la valoració que se'n fa és desigual. Les activitats associades tradicionalment a les dones no tenen tant prestigi i valoració social com les dels homes, igual que certes actituds i valors corresponents a unes i altres. En el document de Soler i Vilanova s'exposa clarament la importància de plantejar un model esportiu sense barreres ni condicionants.

Mitjans de comunicació

La visibilització que es fa de les esportistes i de l'esport femení en general en els mitjans de comunicació és molt desigual entre dones i homes. En una investigació periodística sobre la premsa esportiva espanyola, la majoria d'informacions tracten sobre esports masculins (92,4%) i només un 5,11% estan dedicades als esports femenins o les dones esportistes (Sainz, C. 2010).

L'Educació física *per a tothom*

L'àmbit escolar és un escenari d'interacció i d'aprenentatge per als infants tant dins com fora l'aula. Per aquest motiu és molt important triar curosament els continguts i les metodologies que s'utilitzen, per tal de promoure la igualtat i evitar tota mena d'exclusions. En l'assignatura d'educació física això significa per exemple, tenir cura de no afavorir l'alumnat més atlètic i excloure les persones amb menys habilitats en els esports; pel contrari, es tracta de triar un programa que ofereixi les mateixes oportunitats a tot l'alumnat (Pfister, 2010).

L'activitat física no té edat

L'increment demogràfic de les persones grans va acompanyat d'un procés de sobreenvelliment cada vegada més intens en el col·lectiu de dones que en el d'homes. Tot i l'heterogeneïtat del col·lectiu de dones grans, la majoria acostumen a practicar activitats físiques dirigides en grup, dues o tres vegades a la setmana (Fortuño, J. 2019). Les complicacions de salut en les dones s'incrementen a partir dels 74 anys (Ajuntament de Barcelona, 2018) per això l'activitat física hi té un paper fonamental, com també el fet de facilitar, en alguns casos, formes alternatives de relació per a mantenir una mínima xarxa informal. És necessari que el sistema esportiu també vetlli per a garantir la pràctica esportiva de les dones grans perquè les seves condicions de vida segueixin millorant.

Desigualtats professionals

Des de finals de segle XX s'ha confirmat la poca presència femenina en llocs de treball relacionats amb l'esport. I passats uns anys, les dades (Hinojosa, I i Soler, S. 2015) reflecteixen la reproducció dels models tradicionals de gènere en relació al número d'entrenadors i entrenadores segons modalitat esportiva. Igual que el sostre de vidre que existeix també en l'àmbit de l'entrenament esportiu, així com en altres càrrecs dins de les organitzacions esportives.

El paper de les dones en càrrecs directius d'entitats esportives en un estudi de la Secretaria General de l'Esport (2010) confirmen la segregació vertical de les estructures de govern també a les organitzacions esportives. La representació femenina és d'un 20,7% davant del 79,3% d'homes. Així mateix, com més alt és el càrrec menys presència de dones. Cal fomentar l'accés i la promoció de les dones als llocs directius dels clubs, no per justícia social ni per criteris d'igualtat, sinó també per les contribucions específiques que les dones fan a l'eficàcia organitzacional (Sarrió et al., 2002; White i Henry, 2004).

Presència de les dones als esports en l'actualitat

A nivell mundial

A poc a poc l'afany de canvi ha portat a que nasquessin iniciatives per trencar amb les desigualtats. El fet que la participació femenina incrementés en els jocs olímpics no va garantir que les esportistes no fossin estereotipades i jutjades per la seva indumentària o infravalorades pels mitjans de comunicació. També rebien en la majoria dels casos un menor salari o menys finançament, entre d'altres situacions. Davant d'aquest escenari, en els Jocs Olímpics de Río de Janeiro (2016) es va decidir crear la plataforma *Observatorio de Género de los juegos olímpicos* per tal de visibilitzar les desigualtats de gènere i promoure transformacions.

A l'Estat Espanyol

L'esportista Esther López és un dels referents en el voleibol femení. L'Esther va ser escollida millor receptora i llibre a nivell europeu. Durant els 28 anys de trajectòries esportiva va assolir 25 títols i el rècord de ser la jugadora més llorejada del voleibol espanyol. El 2017, es va retirar com a jugadora per convertir-se en la primera dona que lideraria un equip de voleibol femení d'elit a Espanya.

A Catalunya

Julia Ruiz, futbolista als Estats Units, des del 2018 és una esportista becada, fet que li ha permès seguir estudiant i compaginar la seva vida personal amb l'esportiva. Actualment a l'Estat espanyol, les jugadores de futbol poden ser considerades com a professionals malgrat les condicions no són del tot favorables.

La perspectiva de la diversitat afectiva, sexual i de gènere

Aquest pla es fonamenta en la perspectiva de la **diversitat sexual i de gènere** que, alhora, beu de la **perspectiva de gènere i feminista**, que vol anar més enllà de l'acrònim LGBTI (en totes les seves versions, àmpliament criticades des de diverses posicions del "col·lectiu", entre altres coses, per les relacions de poder que amaga) i oferir una mirada global del gènere i la sexualitat, que no només comprèn a les persones que s'identifiquen amb alguna de les lletres de l'acrònim, sinó al conjunt de la ciutadania (Diputació de Barcelona, 2017).

Aquesta aproximació explica les qüestions relacionades amb la diversitat sexual i de gènere a partir de quatre dimensions que conformen a totes les persones: **el sexe, la identitat de gènere, l'expressió de gènere i l'orientació afectiva i sexual**. Aquestes dimensions, així com les categories que les conformen i les seves relacions, responen a la construcció social (Occidental) de l'anomenat **sistema sexe/gènere** (Gayle Rubin, 1975).

El sistema sexe/gènere és un conjunt de creences que planteja el binarisme de gènere, segons el qual les persones només poden ser enteses com a homes masculins o com a dones femenines, heterosexuales en ambdós casos, de manera estable i rígida durant tota la seva vida. Aquest sistema funciona a partir de relacions de poder d'uns vers les altres que han estat anomenades de diferents maneres, destacant diversos matisos, com ara heterosexualitat obligatòria (Adrienne Rich, 1980) heteronormativitat (Michael Warner, 1991), pensament heterosexual (Monique Wittig, 1980) o matriu heterosexual (Judith Butler 1990) o, més recentment, heteropatriarcat.

El conjunt de normes implícites en el sistema sexe/gènere provoca exclusions, desigualtats i violències que afecten les dones i totes aquelles persones que no s'ajusten a elles, com ara les persones gais, lesbianes, bisexuals, trans* o intersexuals (LGBTI), entre altres. No obstant, des de la perspectiva en què es fonamenta aquest pla, entenem que aquestes normes de gènere poden resultar opressives i discriminatòries per un ventall molt més ampli de persones que les incloses en l'acrònim. Segons el sociòleg i activista trans, Miquel Missé (2018), com més s'allunyen les persones dels esquemes normatius del sistema sexe/gènere, els malestars i violències més s'accentuen.

Atenent als diferents arguments explicitats en els paràgrafs anteriors, la perspectiva en què es fonamenta aquest pla aborda les qüestions de gènere i sexualitat des d'una mirada **àmplia, crítica, flexible i inclusiva** que interpel·la i alhora està orientada a beneficiar a tota la ciutadania.

La qüestió LGTBI a l'àmbit esportiu

Hi ha pocs estudis especialitzats sobre la temàtica, així com d'anàlisi i recollida de dades a les Administracions públiques sobre les persones LGTBI+ en general, i especialment en l'àmbit esportiu local. Tant el món de l'esport com el de lleure a poc a poc es van obrir a les persones LGTBI+, tot i que encara predominen els criteris heterocisnormatius.

El setembre de 2020 l'Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya va iniciar un projecte sobre Homosexualitat, educació física i esport amb el propòsit de diagnosticar l'homofòbia i la discriminació per orientació sexual que experimenten les persones homosexuals en l'Educació Física i l'esport, amb l'objectiu d'implementar polítiques de canvi en el futur.

Persones transsexuals i intersexuals en l'àmbit de l'esport

Maria Torremadé, atleta amb marques extraordinàries d'atletisme, l'any 1942 va publicar que se sentia home i es passava a dir Jordi, i dràsticament va acabar la seva carrera com a esportista. Quan a la dècada de 1940 es van començar a realitzar "tests de sexe" a l'esport algunes esportistes van optar per retirar-se o simular lesions per tal d'evitar aquests controls humiliants (Devis, J. Et al. 2016).

Les innovacions científiques en matèria de verificació sexual van permetre substituir l'obligatorietat de sotmetre's a exàmens mèdics incòmodes per d'altres tècniques mèdiques. Degut a l'augment de la participació de dones trans i intersexuals es van instaurar uns requisits concrets per participar en algunes competicions: reassignació de sexe i tractament hormonal d'almenys dos anys, fixat pel Comitè Olímpic Internacional (COI) l'any 2003. Al mateix temps, el propi COI limità els exàmens només a aquelles atletes aparentment sospitoses degut a un bon rendiment o que semblaven

molt masculines. Finalment l'any 2015 el COI va adoptar noves directrius que permetien competir a les i els atletes trans sense necessitat de sotmetre's a cirurgies de reassignació de sexe. En l'actualitat les institucions són més flexibles i han anat reduint els requisits plantejats en el passat per al reconeixement de les identitats de sexe i de gènere de les esportistes.

Un dels dies més emblemàtics és el *Dia Internacional contra l'Homofòbia, la Bifòbia i la Transfòbia*, que se celebra a més de 130 països. L'any 2004 es va decidir crear aquesta jornada per fer ressò de la violència i la discriminació que reben les persones LGTBI+ i totes les altres persones amb diverses orientacions sexuals, identitats o expressions de gènere i sexe. La commemoració és el dia 17 de maig i la data va ser triada específicament per commemorar la decisió de l'Organització Mundial de la Salut el 1990 de desclassificar l'homosexualitat com a trastorn o malaltia mental.

Visibilitat d'esportistes

- Justin Fashanu va ser un futbolista de la lliga britànica d'origen nigerià que jugava en el Nottingham Forest. L'any 1990 declararà obertament la seva homosexualitat. Des de llavors, va estar rebent atacs, discriminacions i violències i no el va contractar cap altre equip. L'esportista es va suïcidar el 2 de maig de 1998, després d'un període depressiu. Deu anys més tard, es va crear el dia Internacional contra la Homofòbia en el Futbol, fent-lo coincidir amb la data de naixement d'en Justin, el 19 de febrer.
- Martina Navratilova, ex tennista i guanyadora de 18 Grans Slams, va declarar públicament la seva bisexualitat a inicis dels anys 80. El febrer de 2019, Navratilova va declarar que hi havia desigualtat entre les dones atletes trans i la resta de dones que participaven en les competicions, degut a les seves capacitats físiques. Aquests comentaris van ser considerats transfòbics per la organització Athletes All, que va decidir expulsar l'esportista del seu consell consultiu i del càrrec d'ambaixadora.
- Valentina Berr, actual jugadora del Terrassa FC, la temporada 2018-2019 fou la primera futbolista federada trans que jugava a Catalunya.
- Harry Kane, capità de la selecció de futbol d'Anglaterra va lluir l'arc de Sant Martí en el seu braçalet de capità durant els vuitens de final de l'Eurocopa 2020. L'acció fou com a mostra de suport a les persones LGTBI i una protesta per la llei hongaresa que prohibeix, entre d'altres, els continguts LGTBI+ a les escoles.

Presència de les persones LGTBI+ a l'àmbit esportiu en l'actualitat

A nivell europeu: Els Eurogames Pride

L'any 1992, es van impulsar a Londres els Eurogames Pride, on hi van participar al voltant de cent mil persones. La darrera edició fou Dusseldorf (2020) i aquest any 2021 se celebraran a Copenhagen a mitjans d'agost. L'edició amb més visitants va ser la que es va celebrar a Madrid el 2007 amb 2.5 milions de persones, coincidint amb la celebració del canvi de condicions a la llei en relació el matrimoni homosexual i les adopcions.

A l'Estat Espanyol: Agrupación Deportiva Ibérica LGTBI i Congreso Deporte y Diversidad

L'any 2009 es fundà a nivell estatal l'*Agrupación Deportiva Ibérica LGTBI+*, que uneix les entitats esportives de gais, lesbianes, bisexuals i trans de la península ibèrica. El seu objectiu és eradicar la lgbifòbia i promocionar la diversitat afectiva, sexual i de gènere a l'esport. L'any 2020 l'*Asociación Deporte y Diversidad* va impulsar la segona edició del *Congreso Deporte y Diversidad*, amb l'objectiu de repensar les necessitats, drets i demandes d'aquelles persones excloses en l'esport tradicional, centrar-se en el col·lectiu LGTBI+ i en les desigualtats en relació al reconeixement públic de l'esport femení.

A Catalunya: Panteres Grogues

Un dels clubs locals referents com a associació esportiva LGTBI+ és Panteres Grogues. Fundat l'any 1994 a Barcelona, convida totes les persones que vulguin practicar activitats esportives i culturals en un ambient lliure de discriminació. El seu objectiu principal és treballar per la igualtat i la diversitat d'orientació sexual i de gènere a través de la pràctica d'activitats afegint la sensibilització social. Tenen gran varietat de modalitats: activitats esportives (vòlei, natació, basquet, rugbi, pàdel, rem, etc.), activitats de wellness (ioga, defensa personal, pilates), tornejos (multiesportius de Panteres Grogues d'altres ciutats) i activitats culturals (teatre, dansa, etc.). Aquest any 2021 s'ha creat el projecte *Donasport* relacionat amb esport femení, i a finals d'estiu s'efectuarà el *Panteresports*, el torneig d'àmbit europeu per a fomentar l'esport LGTBI+ a nivell internacional. El club està finançat per diferents agents, un d'ells l'Ajuntament de Barcelona, i també per socis i sòcies.

Perspectiva interseccional

La perspectiva interseccional és un enfocament d'anàlisi social que posa l'accent en les relacions de poder entre les persones i grups en funció dels diversos eixos de desigualtat que interactuen entre si, de les quals es desprenen una sèrie de privilegis i opressions (Crenshaw, K.W., 1991; Hill Collins, 2016).

Tot i que l'origen d'aquesta perspectiva és remunta a un passat remot i difícil de situar amb claredat, el seu reconeixement públic va succeir a la dècada dels 70 als Estats Units de la mà d'un emergent feminisme negre i de classe treballadora, que va constatar que el feminisme fins aleshores majoritari, es referia principalment a l'experiència de les dones blanques i de classe mitja-alta, amb la qual cosa no reconeixia la particularitat de la seva experiència d'opressió com a dones negres i pobres.

Amb el concepte d'interseccionalitat, el moviment feminista negre va voler remarcar que l'anàlisi de les opressions de gènere havia d'incorporar necessàriament altres eixos de desigualtat, per tal de fer una anàlisi més exacta i complexa de les diverses experiències.

Actualment la perspectiva interseccional sosté que les opressions a la societat –com el racisme, el sexisme, el capacitisme, la lgbifòbia– no actuen de manera independent, sinó que estan interrelacionades, de manera situada en els diferents contextos socials, i que es creen sistemes d'opressions (i resistències) que reflecteixen la intersecció entre els diferents eixos de desigualtat.

Característiques

Interseccionalitat NO és sumar, sinó INTERACTUAR. Des de la perspectiva interseccional els efectes dels diferents eixos de desigualtat s'han d'analitzar de manera complexa i multidimensional i no com una suma d'opressions i privilegis per obtenir un resultat numèric que indica qui està més o menys oprimit.

Mirada ascensor: Individual / Social. La perspectiva interseccional proposa una *mirada ascensor* que permeti observar tant les qüestions estructurals (sistemes de pensament, institucions), com les personals (històries de vida concretes), per identificar de quina manera la interacció de les diferents variables provoca uns efectes específics en la vida de les persones i grups.

Enfocament contextual. L'enfocament interseccional promou una anàlisi concreta de les relacions de poder en contextos específics (l'escola, la feina, l'espai públic), per tal d'identificar els elements clau que en lloc i moment atorguen privilegis a unes persones i opressions a unes altres. Aquesta característica permet observar –entre altres qüestions– com una mateixa persona pot ocupar posicions de privilegi i d'opressió en diferents contextos (Rodó-Zárate, M. 2021).

Identitats i relacions de poder. La perspectiva interseccional assumeix que les relacions de poder tenen efectes directes en la producció de les identitats, ja que defineixen marcs de pensament (categories, descripcions, jerarquies, relacions, etc.) que les persones i grups utilitzen per definir-se a sí mateixes. D'aquesta manera, les relacions de poder es reproduïxen, i amb elles, ho fan també els privilegis i opressions que aquestes suposen.

Privilegis / Opressions / Resistències

Les relacions de poder situen a les persones i grups en determinades posicions dins les jerarquies socials, la qual cosa els suposa gaudir d'uns privilegis o patir unes opressions a diferents nivells i en les múltiples dimensions de la seva vida. Aquests privilegis i opressions poden ser de tipus estructural, institucional, simbòlic o material –entre d'altres– i tenen conseqüències directes en les seves trajectòries.

En termes generals, quan parlem de privilegis i opressions ens referim a qüestions tant concretes com l'accés als recursos (sanitat, educació, habitatge, etc.), els drets (de vot, de moviment, al matrimoni, etc.), el reconeixement (respecte, consideració, valoració positiva, etc.), que unes persones tenen o no pel fet de tenir (o se'ls atribueixi) unes determinades característiques que no han triat ni poden canviar (un sexe, un color de pell), o per pertànyer a un determinat grup (una ètnia, un origen, etc.).

Les relacions de poder (Foucault, M. 1975) sempre impliquen una resistència, que en la perspectiva dels privilegis i les opressions es tradueix en la lluita que moltes persones i grups realitzen per denunciar les desigualtats i discriminacions, així com per exigir una distribució equitativa dels recursos i garantir el compliment dels drets en igualtat de condicions per a totes les persones .

Identitats i trajectòries de vida particulars

Tenint en compte els diferents elements esmentats prèviament, la perspectiva interseccional ens interpel·la a reconèixer la particularitat de les identitats i les trajectòries de cada persona, ja que les interseccions entre els diferents eixos de desigualtat i els contextos en els quals cada persona ha viscut, conformen un escenari únic i irrepetible, així com una manera particular de viure'ls. A conseqüència d'això es deriven com a mínim dues conclusions:

Per una banda, la importància d'identificar els *elements comuns* en les experiències d'opressió o privilegi de diverses persones, ja que ajuden a visualitzar els factors clau en la (re)producció de les desigualtats, i amb això, les pistes per desmuntar-los.

I per una altra banda, la necessitat d'identificar els *elements diferenciadors* de les trajectòries individuals, ja que serveixen com a indicadors d'unes interseccions específiques en uns contextos determinats, i d'unes característiques individuals (nivell d'apoderament i habilitats resilients) d'unes persones determinades.

3. MARC LEGAL

Fruit de la lluita per la igualtat entre homes i dones, en les darreres dècades hi ha hagut un important impuls de les polítiques de gènere a diferents nivells, que s'ha traduït en diferents marcs normatius alguns dels quals presentem a continuació.

La igualtat entre dones i homes

A **nivell internacional**, la Declaració i Plataforma d'Acció de Beijing, resultant de la IV Conferència Mundial sobre la Dona, realitzada a Beijing l'any 1995. A l'àmbit europeu, el principi de l'igualtat entre homes i dones està recollit des de la seva constitució en el *Tractat de la Unió Europea* (TUE), (articles 2 i 3 de l'apartat 3), així com en la *Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea* (article 21), on es prohibeix tot tipus de discriminació per raó de sexe, raça, color, origen, llengua, entre d'altres.

A l'**Estat Espanyol**, la igualtat de gènere està inclosa a l'article 14 de la *Constitució Espanyola de 1978*, que estableix que tots els espanyols som iguals davant la llei sense que pugui prevaldre discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social. Per una altra banda, la *Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes* posa l'accent en la importància de les accions preventives i en la consideració de la dimensió transversal de la igualtat com a principi fonamental.

A **Catalunya**, el reconeixement legal de la igualtat es troba a la *Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de Reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya*, (art. 4.3, 19, 41 i 153) que reconeix a la Generalitat de Catalunya competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere i descriu, concretament a l'article 19, els drets de les dones i a més fa referència a la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques (Art. 41). També a l'Article 153 el plantejament específic de dissenyar i aplicar polítiques de gènere. Anys més tard, la Generalitat de Catalunya va aprovar la *Llei 17/2015, de 18 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes*, com a norma específica complementària de la *Llei orgànica 3/2007, del 22 de març*, per a promoure la igualtat efectiva de dones i homes.

El respecte dels drets de les persones lgtbi+

Diverses **normes internacionals** sobre drets humans consagren com a principis bàsics la igualtat i la no discriminació. L'any 2006 els Principis de Yogyakarta van establir els estàndards bàsics perquè les Nacions Unides i els Estats avancin en la garantia dels drets humans de les persones LGBTI. Per exemple, l'article 21.1 de la *Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea* prohibeix qualsevol discriminació per raó de sexe o orientació sexual, entre d'altres motius (Parlament Europeu, Consell de la Unió Europea, & Comissió Europea, 2000).

A l'**Estat espanyol**, l'article 14 de la *Constitució Espanyola* sustenta la prohibició de discriminació per orientació sexual, la qual és recolzada per diverses iniciatives legislatives (*Llei 13/2005*, que modifica el Codi Civil permetent el matrimoni entre persones del mateix sexe; *Llei 14/2006*, sobre tècniques de reproducció assistida; *Llei*

3/2007, que regula la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones, entre d'altres).

A **Catalunya** la legislació es fonamenta en els articles 40.2, 40.7 i 40.8 del vigent Estatut d'Autonomia que atorga competències en relació amb la protecció de les famílies i la promoció de la igualtat entre totes les persones, independentment de la seva orientació sexual (González Beilfuss, 2015). En aquest context, el 2 d'octubre de 2014 el Parlament de Catalunya va aprovar la *Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per tal de garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia* i evitar situacions de discriminació i violències.

Igualtat de gènere als esports

A l'àmbit esportiu la igualtat de gènere té un llarg recorregut. Va ser el maig de 1994 quan es va realitzar la *Primera Conferència Internacional sobre Dones i l'Esport* a la ciutat de Brighton, de la que va sorgir una declaració que va assentar les bases per treballar per incrementar la participació femenina en tots els àmbits i a totes les funcions i rols del món esportiu. Com a document base, es crea la *Carta Europea de l'Esport* (2001) que esdevé un instrument per al disseny d'una sèrie de mesures polítiques esportives. L'any 2006, en l'article 20 de la *Carta Europea* per a la igualtat de dones i homes en la vida local, es convida a les entitats a promoure major igualtat entre persones també en l'àmbit esportiu. Des d'aleshores fins ara les diferents administracions s'han fet eco d'aquelles premisses, elaborant diferents documents per impulsar les polítiques en aquesta direcció.

A Catalunya, la *Llei de l'Esport* està marcada pel *Decret Legislatiu 1/2000, del 31 de juliol*, que estableix els principis rectors de la política esportiva de la Generalitat, reconeixent explícitament la necessitat de fomentar la participació de les dones en condicions d'igualtat amb els homes a tots els nivells (Article 3, 2f). En la mateixa línia, el *Decret 337/2002, sobre l'alt rendiment esportiu* (Article 30), estableix que la Comissió d'Avaluació i la Comissió Tècnica de Seguiment han d'incorporar la perspectiva de gènere en el desenvolupament de les seves funcions i han de fer el seguiment i validació permanents de l'ús de la variant de gènere en els instruments i els indicadors utilitzats per a desenvolupar les polítiques, els projectes i els programes proposats.

L'any 2009 es creà la Comissió en Contra la Violència en Espectacles Esportius a Catalunya, descrita al *Decret 173/2009, de 10 de novembre*, on es determinaren els òrgans competents respecte el règim sancionador corresponent als episodis en relació a temes de violència, racisme, xenofòbia i intolerància en l'esport.

A més a més, el *Decret 58/2010 del 4 de maig* referent a les entitats esportives de Catalunya conté els articles 137 i 138 en els quals es manifesta el paper que pren la Generalitat a l'hora de posicionar-se en vetllar per l'equilibri entre dones i homes en càrrecs directius i la importància de l'aplicació de polítiques d'igualtat en aquestes entitats, fet que serà bonificat amb facilitat d'ajuts, premis i/o subvencions.

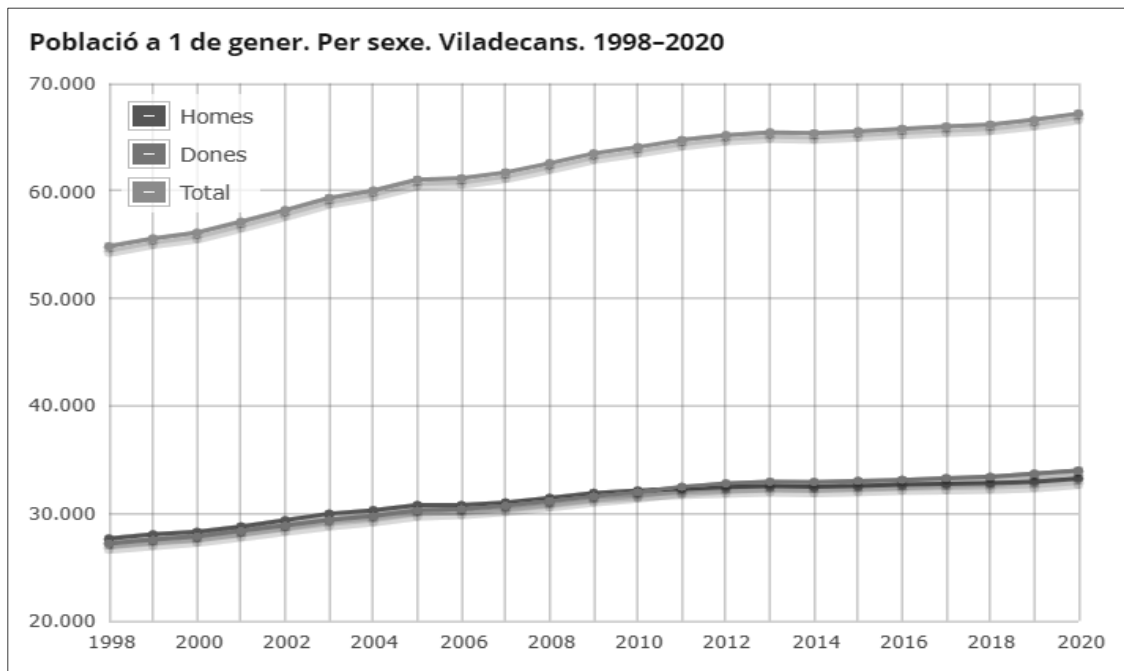
Igualtat als esports per a les persones LGTBI

Pel que fa a les persones LGTBI concretament a l'àmbit esportiu la *Llei 19/2007 de l'11 de juliol* tracta els temes de violència, racisme, xenofòbia i intolerància en l'esport. També destaca l'Article 14, punts 2b i 2c, de la *Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*, que insta a les administracions públiques i a les federacions esportives a garantir la lliure participació de les persones LGTBI+ a les competicions i el tracte correcte d'aquestes persones a les instal·lacions esportives del territori.

4. CONTEXTUALITZACIÓ

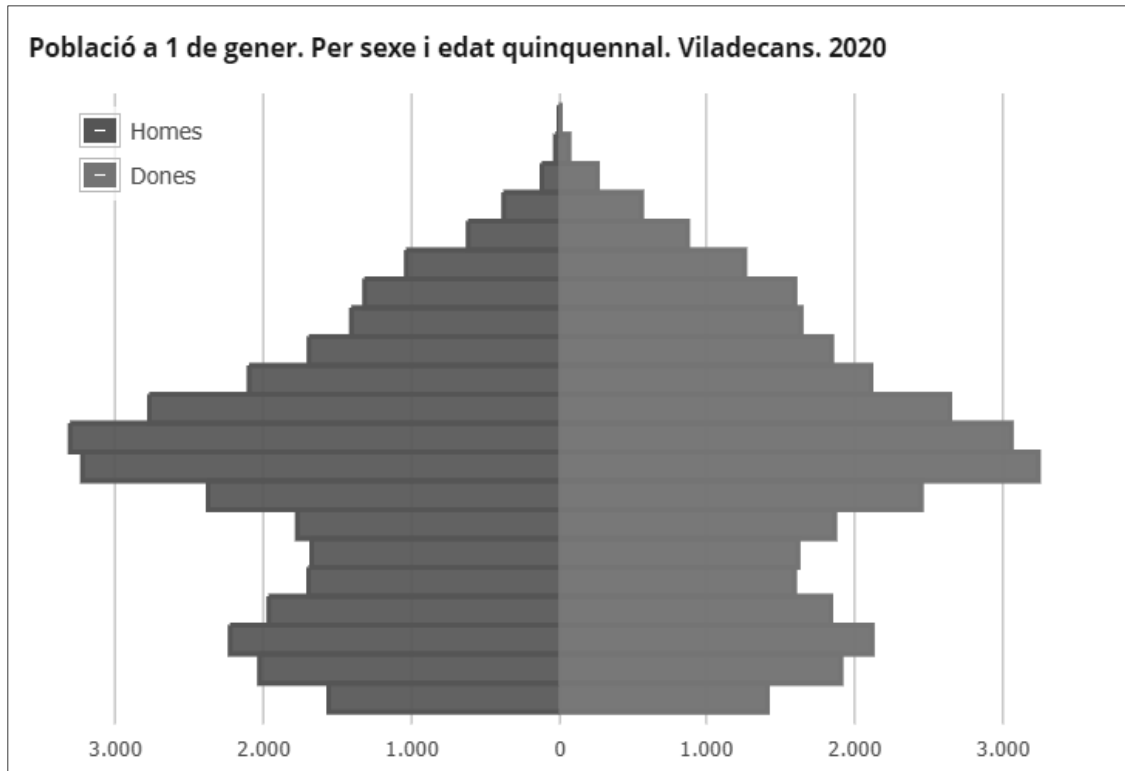
Situació sociodemogràfica

Viladecans és un municipi de la comarca del Baix Llobregat que forma part de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Situat en ple delta del Riu Llobregat, el municipi s'estén des de la serra prelitoral fins al mar. Actualment té més de 67.000 habitants, els quals ha anat augmentant progressivament els darrers 20 anys, tal i com s'observa en el gràfic.

Font: Idescat, a partir dels padró continu de l'INE.

El darrer any de pandèmia de COVID-19 ha modificat la tendència en el creixement de la població. Concretament, l'any 2020 el nombre de nadons va caure un 26% respecte del 2019 (412 naixements) i les morts van pujar un 28% (569 difunts). Segons dades del Padró Municipal d'Habitants la taxa de població jove (d'entre 0 i 14) és de 17,5% (11601), mentre que de la població considerada d'edat laboral (entre els 16 i els 65) és d'un 65% (43.991), i la de majors de 65 correspon a gairebé un 17% (11.283).

Gràfic 2, Font: *Idescat*, a partir del Padró Continu de l'INE

Fins a finals del segle XIX Viladecans era un territori agrícola, però amb l'arribada del segle XX –i amb ell, de la industrialització– es va transformar radicalment tant la seva població, com el seu paisatge. Actualment la població està repartida en 14 barris, alguns dels quals (com el barri de Sales) van néixer després de la important immigració que va rebre la ciutat en la dècada de 1920.

Igualtat de gènere i LGTBI+

Des de fa uns anys l'Ajuntament de Viladecans està treballant de manera decidida per promoure la igualtat de gènere i LGTBI+ en el municipi. Per aquest motiu, s'ha dotat de diferents instruments: Pla intern d'Igualtat (2013), Pla Local per la Igualtat de Gènere i els drets del Col·lectiu LGTBI (2017-2021) i Protocol marc d'abordatge de les agressions sexistes i lgbtifòbiques als espais públics de Viladecans (2019). També ha consolidat el Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD), que fa uns anys va crear un protocol per facilitar el circuit d'atenció a les dones i als seus fills i filles en situació de violència masclista. També mitjançant el Pla de millora d'Èxit Educatiu impulsa la coeducació en els centres educatius de la ciutat. En aquesta tasca l'ajuntament ha comptat amb la col·laboració de diferents entitats:

- Asociación Mujeres Montserratina
- Agrupació de dones del Segle XXI
- Associació de Dones del Barri de Sales
- Associació Menta, Asociación de Mujeres

- Associació LGTBI+ Violeta (amb presència a diversos pobles del Baix Llobregat. Té una delegació a Viladecans).

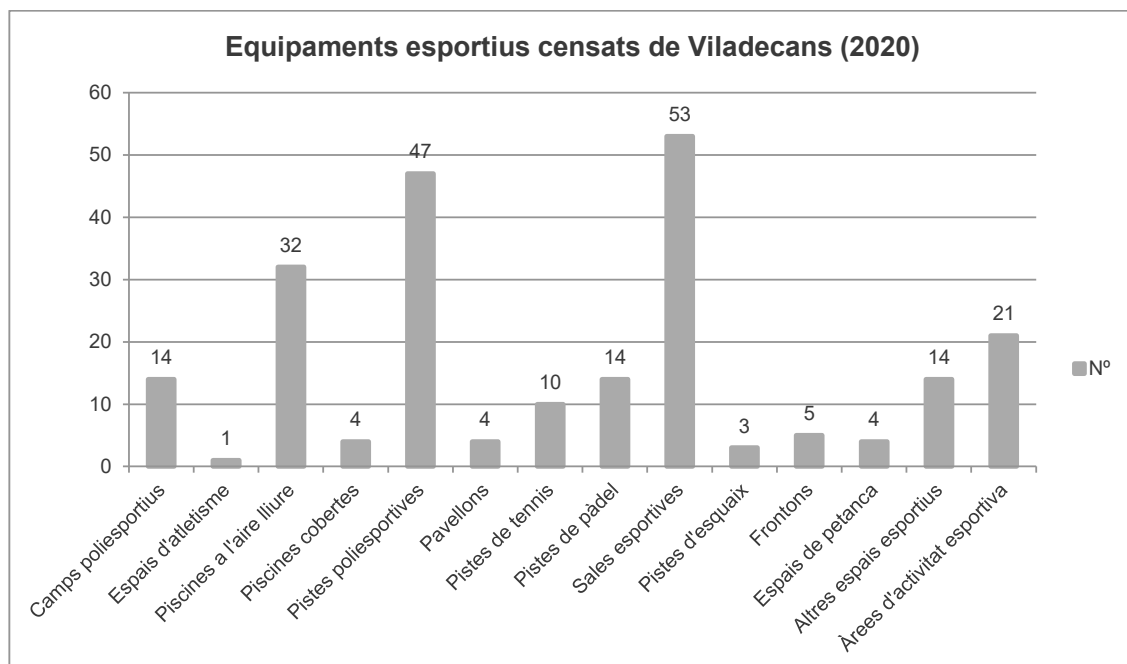
La ciutat compta també amb dos serveis específics d'informació, atenció i acompanyament a dones i persones LGBTI del municipi:

- Servei d'Informació i Atenció a les dones (SIAD).
- Servei d'Atenció Integral per a persones LGTBI+ (SAI).

Tal com indiquen els seus noms, a part d'informar i atendre les persones i entitats de cada col·lectiu, aquests serveis dissenyen i promouen diverses accions adreçades a la ciutadania sobre aquestes temàtiques.

Esports

Viladecans té més de mig centenar d'equipaments esportius municipals com pistes, camps i sales poliesportives i piscines, entre altres, tal com s'observa en el gràfic. Els equipaments més utilitzats són els camps de futbol Municipal i el de Torre Roja, juntament amb l'Atrium Viladecans, un espai molt freqüentat per la ciutadania que ofereix serveis esportius i culturals en el mateix equipament.

Font: Idescat, a partir de les dades del Consell Català de l'Esport.

L'esport femení ha tingut un creixement molt significatiu els darrers anys al municipi. Aquest fet s'ha pogut constatar a través d'un increment del número d'esportistes i, en conseqüència, del número d'equips i obertura de seccions femenines per part d'alguns dels clubs de la ciutat.

A dia d'avui, la xarxa d'entitats i clubs esportius del municipi és àmplia i variada, i inclou modalitats com bàsquet, futbol, beisbol, atletisme, natació, patinatge, petanca i gimnàstica rítmica, entre altres. Alguns dels clubs i entitats que tenen un paper rellevant

i amb força participació en les seves seccions femenins, ja siguin federades o no federades, són:

- Club bàsquet femení Viladecans (Vilabasquet)
- Club de Bàsquet de la U.E. Sant Gabriel
- Unión Deportiva Viladecans
- Club Màgic Volei Viladecans
- Club de Rítmica Viladecans.

Algunes seccions femenines nascudes recentment són el Cocodrils Rugbi Sales, que en el passat ja havia tingut equips competitiu, i també el Beisbol i Softbol, que ha anat prenent un paper important pel que respecta al número de jugadores practicants.

Compromís de l'ajuntament amb la igualtat de gènere i lgtbi+ als esports

En aquest apartat recollim de manera sintètica les diferents accions desenvolupades per l'Ajuntament de Viladecans els darrers anys per promoure la igualtat de gènere i LGTBI+ als esports en diferents àmbits, amb el propòsit de reconèixer-les i visibilitzar-les de manera global. A l'apartat 5-Diagnosi es reprenen de manera més detallada.

Organització interna de l'Ajuntament

Regidories

En l'actual legislatura constituïda pel mandat 2019-2023 hi ha tres regidories relacionades amb l'esport:

- Ricard Calle, 3r Tinent Alcalde, encarregat de la planificació territorial i esports.
- Emilia Cano, Regidora de foment de l'Esport Femení.
- Francisco Chacón, Regidor delegat d'Innovació Esportiva i del districte III.

Pressupost destinat a la promoció de l'esport femení i LGTBI+

L'any 2021 l'Ajuntament té previst destinar 30.000 € a projectes que fomentin l'esport femení.

Elaboració del Pla d'Igualtat de gènere i LGTBI+ als esports de l'Ajuntament de Viladecans

Durant el curs 2020-2021 s'ha realitzat el procés en què s'emmarca aquest informe, que ha comptat amb el suport tècnic i econòmic de les àrees d'esport i d'igualtat de la Diputació de Barcelona i l'execució tècnica de l'Institut Diversitas.

Dotació de personal tècnic

Al juny de 2021 –durant l'execució d'aquest estudi- l'ajuntament va contractar una persona de perfil tècnic perquè s'encarregui del desplegament de les accions que es deriven d'aquest Pla.

Formació interna

L'any 2019 es va realitzar la formació "Protocol d'abordatge de les agressions sexistes i lgtbifòbiques als equipaments municipals", de 3 hores de durada.

Activitats esportives municipals

Cursa de les Dones

Des de l'any 2015, per commemorar el Dia Internacional de les Dones (el 8 de març) s'organitza una cursa ciutadana en què només es premien les categories femenines¹. Sovint aquesta activitat va acompanyada d'accions de sensibilització sobre gènere i esports.

Clubs i entitats esportives

Criteris de gènere en les subvencions

L'any 2019 es van introduir a les bases de subvencions per a entitats criteris de valoració per promoure la igualtat de gènere i la pràctica esportiva de les dones.

Formació

L'any 2019 es va oferir a les entitats la formació "Incorporem la perspectiva de gènere i les mesures d'igualtat a les entitats", de 3 hores de durada.

Activitats esportives al voltant del 8M

L'any 2020, durant la setmana del 8 de març, l'ajuntament i algunes entitats esportives van col·laborar en la realització de torneigs de gimnàstica rítmica i de bàsquet mixt.

Sensibilització ciutadana

Campanya al voltant del Dia Internacional de les Dones (8 de març)

L'any 2017 es va realitzar la campanya #nofacisel8aigualtat a través de cartells que visibilitzaven dones esportistes de Viladecans.

L'any 2020 es va realitzar una *flashmob* (ball 'sorpresa' a l'espai públic) com a part de les accions de commemoració del 8 de març.

Xerrades

L'any 2020 es va realitzar una xerrada sobre nutrició, esports i dones a Podium Viladecans, en el marc de les accions de commemoració del 8 de març.

¹ Informació recuperada de la [web de la cursa](#).

Accions contra la LGTBIfòbia als esports

L'any 2019 es va commemorar el Dia Internacional contra l'Homofòbia en el Futbol (el 19 de febrer) amb el taller de futbol *freestyle* en el marc del programa "Parcs Plens de Plans" i es van lliurar cordons amb els colors de la bandera LGTBI+.

L'any 2019 es va commemorar el Dia Internacional contra la LGTBIfòbia (el 17 de maig) amb el lliurament a les entitats esportives d'una carta i 25 parells de cordons amb els colors de la bandera lgtbi+, per lluir-los durant els partits del cap de setmana i convidant-les a compartir les imatges a les seves xarxes socials amb l'etiqueta #Viladecansamborgull.

Mitjans de comunicació

Revista Viladecans

Publicació mensual sobre l'actualitat dels diferents àmbits del municipi com ara educació, economia, sanitat, etc. i esport femení.

TV de Viladecans

Entre els anys 1998 i fins fa uns anys va ser un important mitjà de comunicació en el que es tractaven diverses temàtiques del municipi, entre elles, les competicions esportives de les categories femenines dels clubs locals.

Altres accions que vinculen gènere i esport

Antigimnàstica per a dones del SIAD

En el marc de l'acompanyament terapèutic que s'ofereix a les dones ateses pel SIAD, la psicòloga encarregada els hi ofereix tallers de diferents tècniques d'activitat física de baixa intensitat i poc impacte que ella anomena "ioga terapèutic" o "antigimnàstica".

Parcs plens plans

Programa orientat a dinamitzar els parcs i places de la ciutat els caps de setmana a través d'activitats culturals, lúdiques i esportives adreçades a tota la família.

Mens sana in corpore sano

Projecte d'inserció social dirigit a joves d'entre 16 i 25 anys basat en la promoció de l'activitat física, el seguiment tutorial i la formació i sensibilització a través de tallers. Cada any s'ofereixen entre 20 i 25 places i els primers 4 anys van passar 97 joves pel programa. Un cop finalitzat el projecte, entre un 15-20% dels joves s'insereixen laboralment².

Nit de l'Esport

Esdeveniment per premiar els millors esportistes i equips del municipi de la temporada. L'any 2020 es va celebrar la 27a edició. En l'acte del 2019 es fer especial èmfasi en la presència de les dones en l'esport.

---

² Informació recuperada del [Butlletí EspaiS@alut](mailto:ButlletíEspaiS@alut) de la Diputació de Barcelona.

5. DIAGNOSI

En aquest apartat recollim i comentem els principals resultats de l'estudi en els 6 àmbits definits en el Programa Dona i Esport de la Generalitat de Catalunya (2014), tot i que en alguns d'ells hem introduït algunes modificacions per tal d'organitzar els continguts amb una lògica més propera al funcionament de les administracions locals i tenint en compte la informació recollida en el procés d'investigació.

Àmbit 1: Activitats esportives de competició

1.1 Activitats esportives comunitàries

Segons les dades disponibles, des de l'any 2009 l'Ajuntament de Viladecans organitza 7 activitats esportives puntuals cada any obertes a tota la ciutadania:

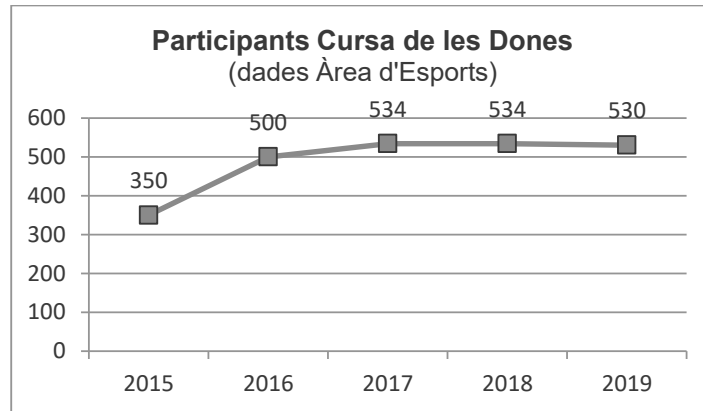
Activitat	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bicicletada		•	•	•		•	•	•	•	•	•
Cursa popular	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Cursa de San Silvestre			•	•	•	•	•	•	•	•	•
Cursa de les dones							•	•	•	•	•
Cross escolar		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
3x3 Basquet	•	•	•	•	•	•					
Campus d'estiu	•	•	•								

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

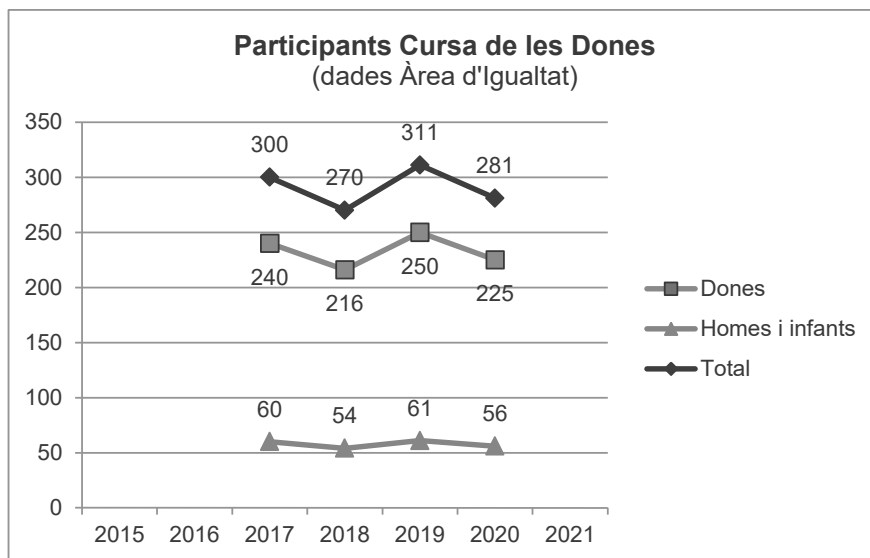
Les dades de participació d'aquestes activitats no estan segregades per sexe, per tant no és possible saber quina presència tenen les dones en cadascuna d'elles; no obstant, hi ha una que té una especial rellevància en la promoció de l'esport femení al municipi.

La Cursa de les Dones és l'activitat més reconeguda per les diferents persones que van participar en les fases d'aquest estudi, com l'activitat esportiva per excel·lència impulsada per l'ajuntament per promoure l'esport femení. La cursa està directament vinculada a la commemoració del Dia Internacional de les dones el 8 de març i es va realitzar per primera vegada l'any 2015. Els dos anys següents (2016 i 2017) es va registrar un augment en la participació, però aquesta tendència es va aturar els anys següents (2018 i 2019).

Tot i el seu títol, l'activitat està oberta a tota la ciutadania, per tant, també poden participar persones amb altres identitats sexuals i/o de gènere. Sobre les dades de participació en la cursa hi ha dues fonts que no coincideixen entre sí: les de l'Àrea d'Esports (de participació general, no segregada) i les de l'Àrea d'Igualtat (que recull la participació de 2 categories "dones" i "homes i infants"). A continuació presentem els gràfics que es deriven de les diferents dades disponibles.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades facilitades per l'Ajuntament.

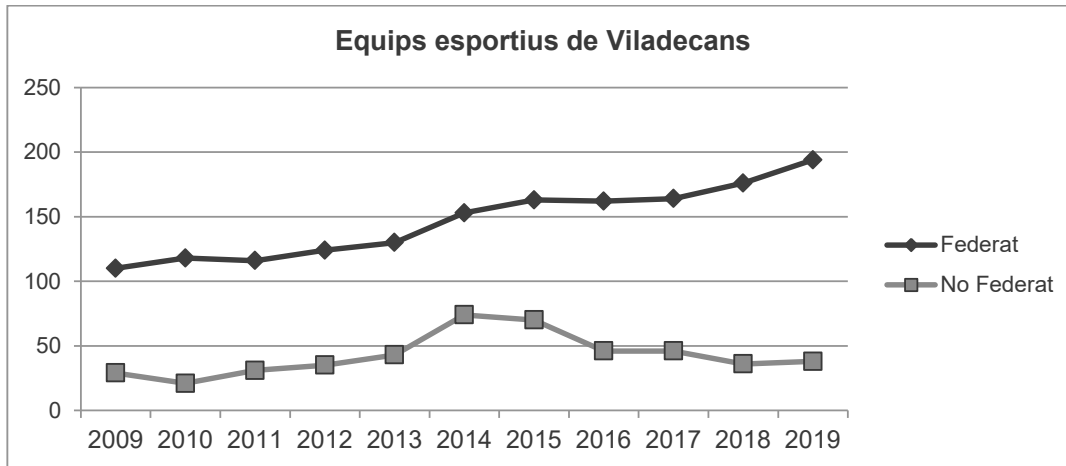
Font: Elaboració pròpia a partir de dades facilitades per l'Ajuntament.

La disparitat de les dades és interessant des de la perspectiva de les polítiques locals, ja que expressa una manca de coordinació entre diferents àrees de l'Ajuntament, la qual cosa –per una altra banda– no sorprèn, ja que l'enfocament majoritari d'aquestes polítiques sol ser monofocal (infància, gent gran, dones...), per tant, hi ha poca cultura de “transversalitat” i molt menys d'interseccionalitat en els mecanismes d'organització interna dels ens locals.

Així, tot i que la diferència en les dades de participació de la Cursa de les Dones pot semblar un fet anecdòtic, serveix per posar en evidència la necessitat de consensuar criteris i metodologies que permetin valorar amb objectivitat els resultats de les accions i –a partir d'això– nodrir la presa de decisions i el disseny de noves polítiques a nivell municipal.

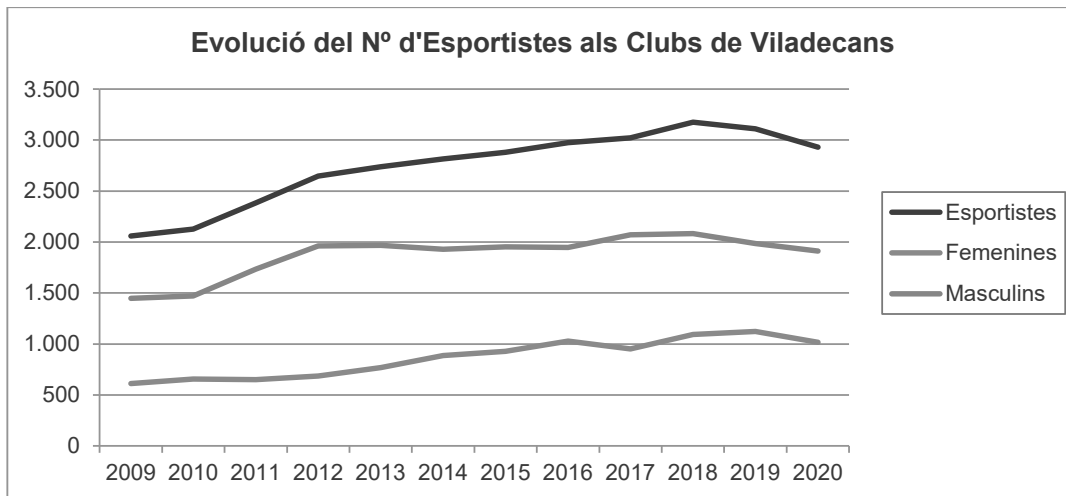
1.2. Fomentar la participació femenina a l'àmbit esportiu

La informació disponible sobre els equips i esportistes de Viladecans indica una tendència creixent molt marcada de l'esport federat entre 2009 i 2019, així com una evolució més o menys estable de l'esport no federats en el mateix període, tal com s'aprecia en el gràfic que presentem a continuació.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

Pel que fa al nombre d'esportistes, les dades de la darrera dècada confirmen una mateixa tendència de creixement tant en homes com en dones, amb petites variacions a l'alça dels primers l'any 2012 i a la baixa de les segones, l'any 2017. Així mateix les dades disponibles informen d'un descens en el número d'esportistes dels dos sexes l'any 2020, que probablement està vinculat a la pandèmia de Covid-19.

Font: Ajuntament de Viladecans.

La percepció ciutadana és coherent amb el que indiquen les dades; de fet, es percep que els darrers 15 o 20 anys hi ha hagut una evolució positiva de l'esport femení a Viladecans, ja que ha crescut tant el número de clubs, com d'entitats i equips de secció femenina (en clubs que en un inici eren únicament secció masculina). També

es percep que hi ha entitats que estan obrint la secció masculina en esports tradicionalment entesos com a "femenins", la qual cosa suposa un pas important en la superació dels estereotips de gènere en l'àmbit esportiu. Tot i aquests avenços, encara hi ha clubs que no tenen equips femenins i d'altres (pocs) que els han perdut els darrers anys. La percepció recollida indica que aquesta evolució ha estat possible gràcies a l'aposta dels mateixos clubs i de l'Ajuntament.

Tot i aquesta percepció "positiva", les dades continuen evidenciant amb molta claredat que la participació masculina pràcticament duplica la femenina tant en equips com en esportistes i que aquesta proporció no presenta canvis significatius al llarg dels anys, per tant, es podria dir que la desigualtat entre homes i dones en la pràctica esportiva té un caràcter estructural.

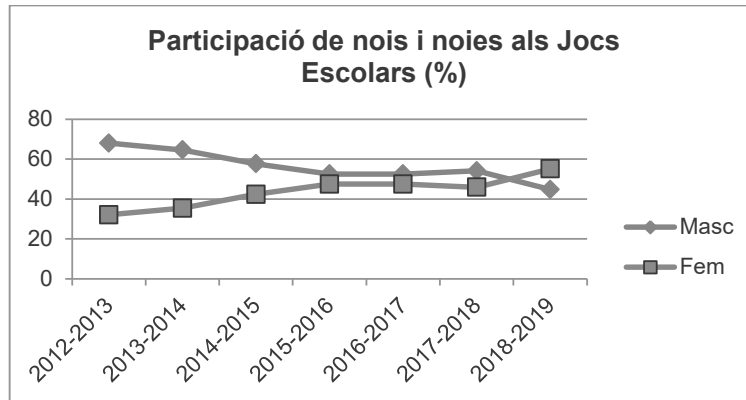
En la taula que es presenta a continuació es recullen les dades de participació esportiva -segregades per sexe- dels dos últims anys a Viladecans i el resultat és molt clar: la igualtat encara està lluny.

		2019				2020			
		Federats	No federats	Totals	%	Federats	No federats	Totals	%
Equips	Masculins	134	16	150	64,7	121	15	136	64,8
	Femenins	60	22	82	35,3	54	20	74	35,2
	Totals	194	38	232	100,0	175	35	210	100,0
Esportistes	Homes	1706	280	1986	63,9	1690	222	1912	65,3
	Dones	766	358	1124	36,1	707	311	1018	34,7
	Totals	2472	638	3110	100,0	2397	533	2930	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de dades aportades per l'Àrea d'Esports de l'Ajuntament.

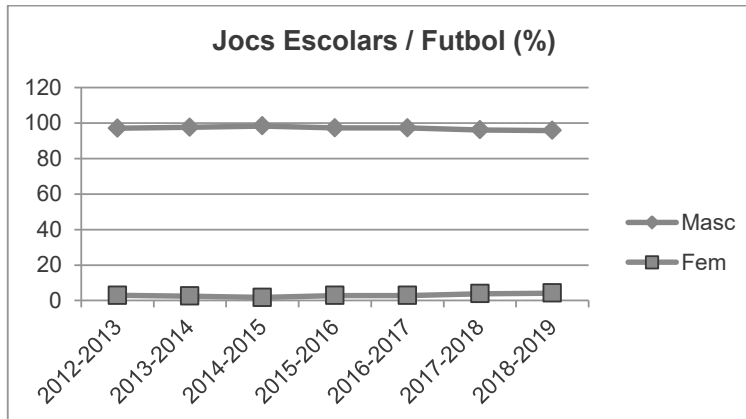
1.3. Competicions escolars del municipi

Hi ha hagut una evolució favorable dels Jocs Escolars, on els darrers anys s'ha potenciat la presència femenina, tal com s'aprecia en el gràfic següent. El gràfic expressa el % de nois i noies participants en els Jocs Escolars entre els anys 2012 i 2019, en les 14 modalitats esportives incloses en els jocs. Com es pot veure, el curs 2012-2013 la participació dels nois va ser significativament major que la de les noies (68% contra 32%), situació que el curs 2018-2019 queda molt més igualada i fins i tot lleugerament en favor de les noies (45% contra 55%) i que –segons les dades disponibles- es pot explicar per la incorporació en els jocs de la modalitat d'Esports Alternatius, en la que s'observa una significativa diferència de participació en favor de les noies respecte dels nois (80% contra 20%).

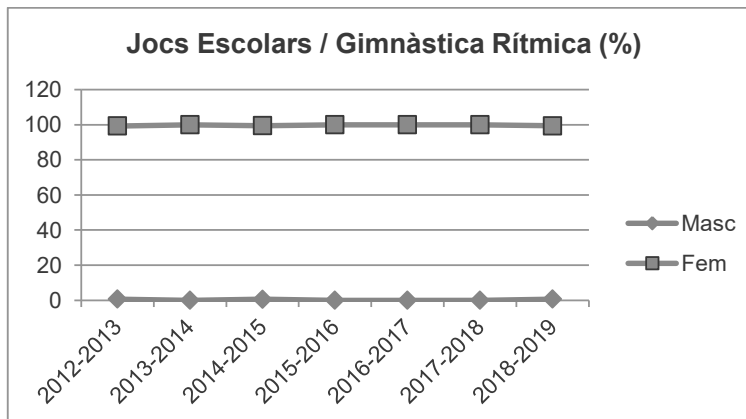

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

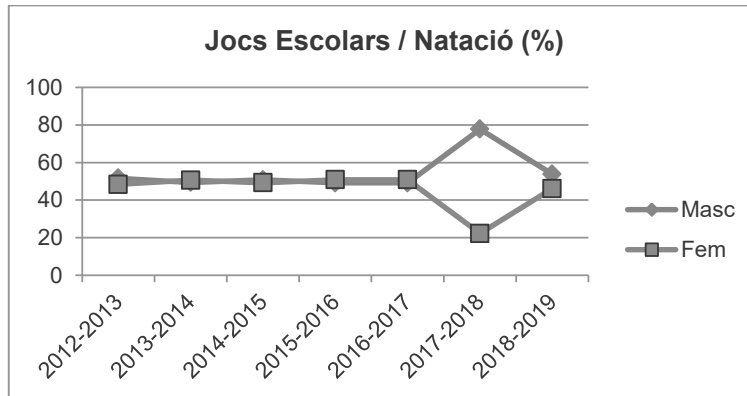
Filant una mica més prim en la participació de nois i noies en els Jocs Escolars, les dades disponibles indiquen que en el període estudiat persisteix una forta marca de gènere per disciplines. Per exemple, l'esport més masculinitzat continua sent el futbol; i el més feminitzat, la gimnàstica rítmica. Sortosament, altres disciplines mostren percentatges de participació molt més igualitaris, com és el cas de la natació, en la que hi ha una participació molt igualitària la majoria dels cursos, amb excepció del curs 2017-2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

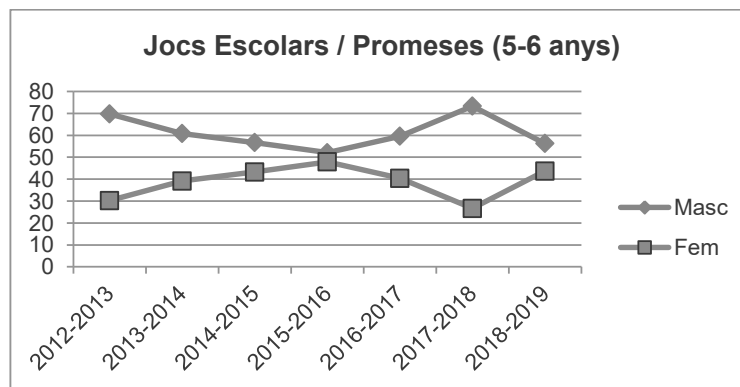
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

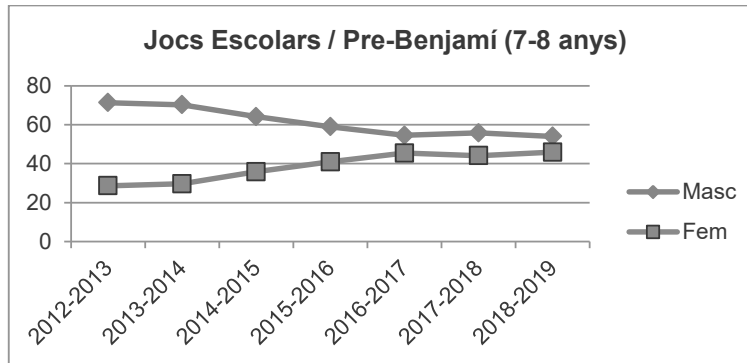
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

Pel que fa a les categories, la informació disponible sobre els Jocs Escolars realitzats a Viladecans entre els cursos 2012-2013 i 2018-2019 permet extreure algunes conclusions en relació al gènere.

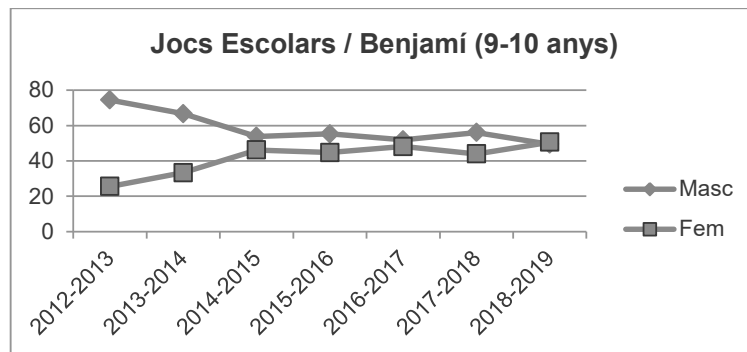
Per una banda, s'observa que fa uns anys les noies entre 5 i 10 anys d'edat (categories Promeses, Pre-Benjamí i Benjamí) participaven molt menys en els Jocs Escolars, però a partir del curs 2015-2016, aquesta tendència ha canviat i es comença a observar una participació molt més igualitària entre els nois i les noies de les categories inferiors. Segurament són molts els factors que han influït en aquest canvi de tendència, però és probable que un d'ells sigui la major sensibilitat ciutadana sobre la importància de la igualtat entre homes i dones, impulsada per un moviment feminista cada vegada més consolidat i present a les institucions i organitzacions de diferents àmbits socials. A nivell local, coincideix que el mateix any 2015 es va realitzar per primera vegada la Cursa de les Dones, la qual cosa indica l'aposta de l'Ajuntament per promoure l'activitat fisicoesportiva de les dones.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

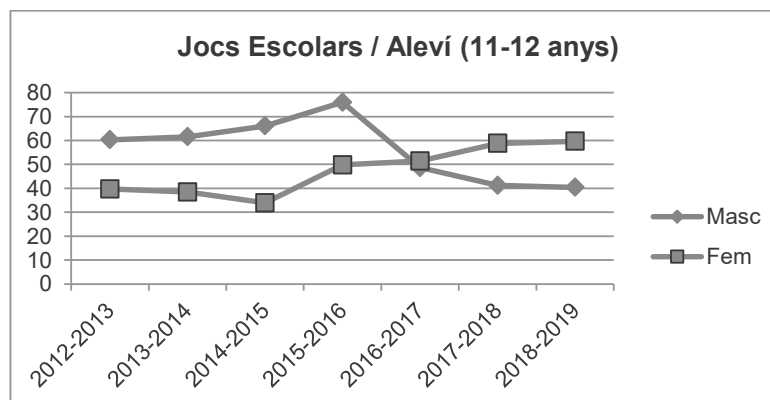

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

La categoria Aleví presenta un patró de participació curiós, ja que els 4 primers cursos dels que es disposa informació hi ha una significativa major participació dels nois sobre les noies. La participació pràcticament s'igualava el curs 2016-2017 i a partir d'aleshores augmenta la participació de les noies. Què va passar el curs 2016-2017 en els Jocs Escolars de Viladecans perquè es produís aquest canvi de tendència concretament en aquesta categoria? Segurament les respostes a aquesta pregunta poden donar pistes interessants per promoure la pràctica físicoesportiva de les noies d'aquest rang d'edat.

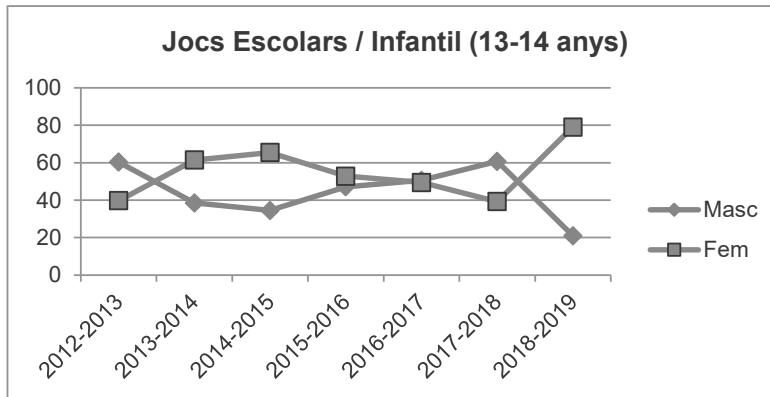

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

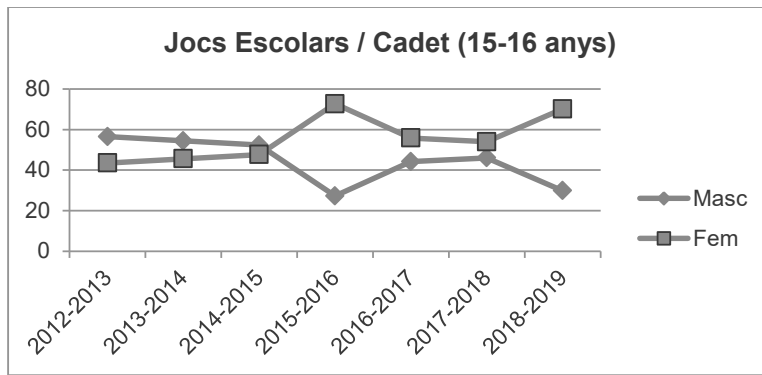
Entre els 13 i els 19 anys (categories Infantil, Cadet i Juvenil) les dades disponibles indiquen que en general hi ha hagut més noies que nois que han participat en els Jocs Escolars de Viladecans, sobretot en les edicions més recents. Aquesta dada és

significativa, ja que contrasta amb la tendència identificada al Pla Local per la Igualtat de Gènere i els Drets de les persones LGTBI (2017-2021) que fa referència a la disminució de la pràctica fisicoesportiva de les noies en l'adolescència.

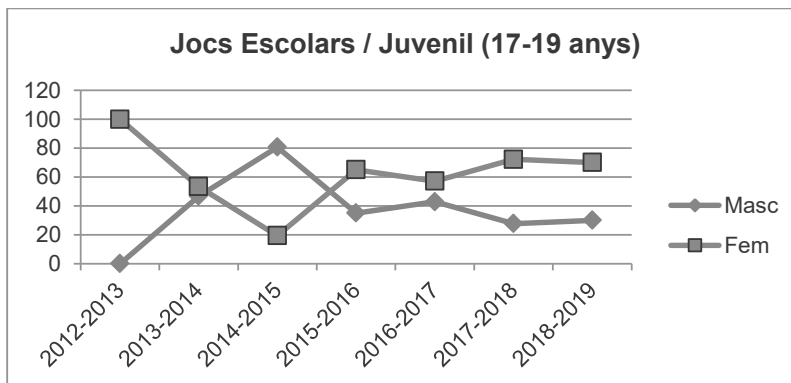
Crida l'atenció que el curs 2017-2018 s'observa una davallada en la participació de les noies de categoria Infantil que –segons les dades disponibles- es pot explicar amb dues disciplines: voleibol, de la que no hi ha dades de participació registrades d'aquell curs; i multiesport, en la que aquell curs no va participar cap noia.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

1.4 Referents de l'esport femení al municipi

En l'àmbit de la promoció de la diversitat i la lluita contra les desigualtats els REFERENTS són una peça clau, ja que indiquen el camí a seguir o –dit en altres paraules- que és possible arribar a ser un determinat tipus de persona o fer un determinat rol o activitat en la societat, independentment de les estructures socials i dels estereotips i prejudicis que pretenen reproduir unes relacions de poder desiguals (com el sexisme, el racisme o el classisme, entre altres). A l'àmbit esportiu passa el mateix.

Concretament en les qüestions de gènere a Viladecans hi ha una sèrie de referents, tant a nivell de clubs com d'esportistes que són àmpliament reconegudes per la ciutadania, segons la informació recollida a través de les diferents eines utilitzades en aquest estudi:

Clubs reconeguts com a promotors de l'esport femení

- Club Vilabàsquet
- Club de bàsquet UE Sant Gabriel
- Club de beisbol (Softball)
- Club de futbol
- Natació
- Club de Rugby
- Club de Rítmica

Entrant una mica en el detall dels que van aportar les persones que van participar en l'estudi cal destacar l'ampli reconeixement dels clubs de bàsquet del municipi, dels quals es va dir que tenen "molt bons projectes" en les seves seccions femenines. També es va destacar el club de beisbol, per la quantitat d'esportistes femenines que en formen part. De manera més genèrica es va comentar que en molts clubs que tenen seccions femenines i masculines hi ha molt de respecte mutu i funcionen de manera molt igualitària. Tot i aquestes valoracions positives, també es va comentar la necessitat de continuar impulsat l'esport femení en les disciplines més minoritàries on la igualtat de gènere encara és una tasca pendent.

Dones esportistes de Viladecans referents a nivell nacional

- Pàdel: Anna Domínguez
- Bàsquet: Sonia Pascual
- Patinatge: Ainoa Mellado
- Natació: Mireia García
- Gimnàstica Rítmica: Celia Olmedo
- Tennis: Laura Garcia
- Golf: Daniela Campillo
- Voleibol: Marta Fraile
- Atletisme: Beatriz Pascual i Ma. Luisa Muñóz.
- Marxa atlètica: Eva Pérez, Maria Vasco i Emilia Cano.

Sobre aquesta última cal fer una menció especial, ja que va ser campiona d'Espanya en diverses ocasions, mundialista i olímpica en els Jocs Olímpics de Barcelona i ara és Regidora de Foment de l'Esport Femení a l'Ajuntament de Viladecans.

1.5. Promoure la igualtat de gènere en competicions d'equips mixts

En l'àmbit esportiu el treball i les competicions d'equips mixts es visualitzen com un possible camí a seguir per promoure la igualtat entre homes i dones; no obstant, es tracta d'un camí encara molt incipient i ple d'obstacles, ja que xoca amb la normativa de les federacions que –emparades en una perspectiva biològica del sexe/gènere– sostenen la incompatibilitat de barrejar homes i dones en un mateix equip.

A nivell local, hem trobat que la Normativa General dels Jocs Escolars del curs 2016-2017 reconeix la possibilitat de fer competicions mixtes en les categories inferiors:

A les categories PreBenjamí, Benjamí i Aleví, les competicions podran ser mixtes, fins i tot a la fase zonal. A la Infantil i Cadet, només ho seran a nivell local. (Ajuntament de Viladecans 2016).

A les entrevistes i grups focals realitzats en el marc d'aquesta investigació algunes persones van indicar que a Viladecans s'estan realitzant algunes experiències en aquesta direcció. Per una banda, a nivell escolar, on les classes d'educació física posen més èmfasi en l'aprenentatge de diferents disciplines per part de tot l'alumnat, independentment del seu gènere; i per una altra banda, en alguns clubs (com el de softbol) que han creat categories mixtes o que ofereixen campus i tecnificacions on es barregen homes i dones. En ambdós casos, però, van explicar que aquestes fórmules solen funcionar millor en les categories inferiors on les diferències físiques no són tan marcades i els estereotips de gènere encara no estan tan arrelats. En aquesta línia, cal destacar algunes experiències relatades per les persones participants, d'equips mixts que van començar de ben petits i van continuar jugant juntes durant molts anys mentre anaven creixent, fins un cert moment en què per ajustar-se a les normatives de les federacions, es van haver de separar.

Donada la importància d'aquesta fórmula de treball, en la línia de promoure la igualtat de gènere a l'àmbit esportiu, seria interessant començar a registrar i estudiar amb deteniment les diferents experiències d'equips mixts que s'estan desenvolupant a Viladecans, per tal d'anar construint una base d'informació, experiències i aprenentatges que permeti potenciar aquesta estratègia en el futur.

1.6. Incorporar la perspectiva de gènere en els plans i programes de les entitats esportives.

Per assolir aquest objectiu l'Ajuntament de Viladecans ha utilitzat dues estratègies: les subvencions i la formació.

Subvencions

L'estratègia de les subvencions ha consistit en incorporar criteris de gènere entre els requisits que s'exigeixen a les entitats esportives que demanen subvencions a l'ajuntament. Aquesta decisió va ser aprovada l'any 2018 pel Ple Municipal i es va traduir concretament en la incorporació dels següents criteris:

1. Participació de dones i nenes a la pràctica esportiva.
  - N^o d'esportistes femenines que competeixen en campionats de la federació respectiva.
  - Tenir escola d'iniciació esportiva amb presència de nenes.
2. Incorporació de la perspectiva de gènere en la gestió tècnica.

- Formar el personal tècnic en igualtat de gènere i prevenció de violències masclistes.
- Tendir a la paritat de l'equip equip.
- 3. Fomentar espais segurs i lliures de violència masclista
  - Comptar amb mesures específiques de prevenció, detecció i abordatge de l'abús sexual.
  - Organitzar i/o recolzar accions i campanyes contra la violència masclista.
- 4. Lideratge, gestió, direcció i planificació amb criteris de gènere.
  - Tendència a la paritat de la junta directiva.
  - Reduir la quota a les esportistes de gènere femení.

Com a resultat d'aquesta estratègia l'any 2019 l'escenari d'incorporació de la perspectiva de gènere en les entitats i clubs esportius del municipi era el que s'expressa en la següent taula.

Nº	Clubs	En els estatuts	Objectiu o missió	Projecte de l'entitat	Junta paritària	Pla intern d'igualtat	Prevenció de l'assetjament sexual
1	Asociación Deportiva Rayo			•	•		
2	Athletic Torre Roja			•	•		
3	Club Bitlles Viladecans			•			
4	Club Bàdminton Viladecans		•	•	•	•	•
5	Club Pati Viladecans		•	•	•		
6	Club Rítmica Viladecans	•	•	•	•	•	•
7	Club Màgic Volei		•	•	•	•	•
8	A.G Pescadores Deportivos			•			
9	Club Rítmica Unió		•	•			•
10	Club Triatló Viladecans						
11	Club Vilarítmica Dreams					•	•
12	Club Bàsquet Femení	•	•	•		•	•
13	Club Beisbol Viladecans		•	•	•		
14	Club Bàsquet Viladecans	•	•	•	•	•	•
15	Club Volei Viladecans			•	•		•
16	Club Natació Viladecans	•	•	•	•		•
17	Unión Deportiva Viladecans		•	•		•	•
	Totals	3	10	15	10	7	10
		17,6	58,8	88,2	58,8	41,2	58,8

Font: Ajuntament de Viladecans. / Base: 17 = 100%

Com es pot observar a la taula, només dos clubs tenen la perspectiva de gènere incorporada en els 6 criteris recollits: el Club Rítmica Viladecans i el Club Bàsquet Viladecans. També s'aprecia que el projecte de l'entitat és l'espai on més clubs han incorporat la perspectiva de gènere (88,2%), mentre que els estatuts són l'espai on menys ho han fet (17,6%). Crida també l'atenció que un 41,2% dels clubs tenen un Pla d'Igualtat Intern; és a dir, menys de la meitat dels clubs que van rebre subvencions de l'Ajuntament. Aquesta dada és important, ja que el Pla d'Igualtat és l'eina a través de la qual es podria garantir la incorporació de la perspectiva de gènere de manera transversal en els clubs, per tant, manifesta un compromís ferm de les entitats amb la igualtat de gènere.

La incorporació dels criteris de gènere com a requisits en les bases de les subvencions adreçades a les entitats esportives és un gran pas. Per continuar avançant seria interessant recollir, sistematitzar i visibilitzar indicadors concrets que mostrin de quina manera aquestes accions estan transformant les entitats esportives de Viladecans. Qüestions com el nombre de dones en les juntes directives, en els equips tècnics, en els equips mateixos de cada disciplina i categoria, el nombre de persones formades en perspectiva de gènere i en prevenció de violències masclistes, el nombre i característiques de les campanyes de sensibilització realitzades en favor de la igualtat de gènere impulsades per les entitats o a les que s'han adherit, entre altres indicadors, poden aportar evidències molt clares per objectivar l'impacte d'aquesta estratègia.

Formació

Al novembre del 2019 es va oferir a les entitats de la ciutat una formació titulada "Incorporem la perspectiva de gènere i les mesures d'igualtat a les entitats", de 3 hores de durada. De les entitats esportives només hi va participar una persona del Club de Bàsquet Viladecans.

Apart d'aquesta, no hi ha evidències de que les entitats esportives hagin realitzat altres accions formatives sobre la igualtat de gènere i/o LGTBI+.

Quadre resum Àmbit-1: Activitats esportives de competició

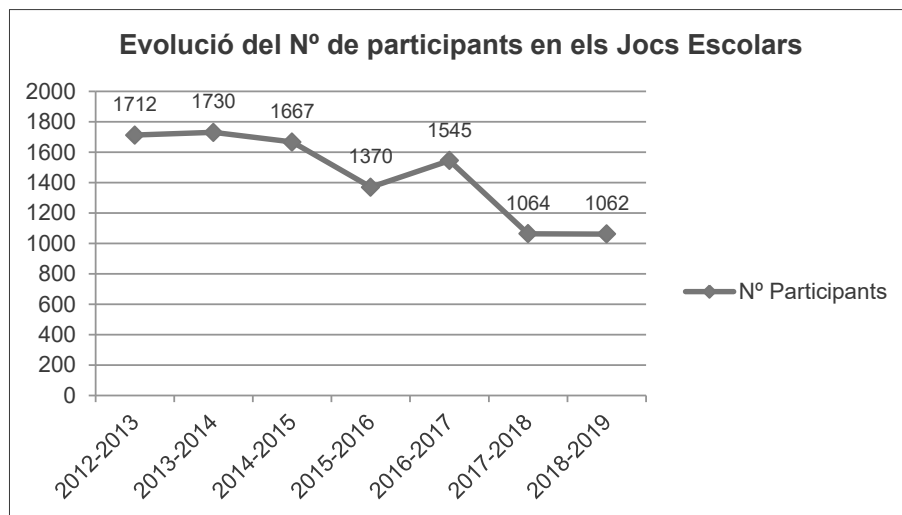
Punts Forts	Àrees de Millora
<ul style="list-style-type: none"> • L'existència de la Regidoria de Foment de l'Esport Femení, a càrrec d'una destacada esportista olímpica. • La creació i promoció de la Cursa de les Dones, vinculada al 8 de març. • L'augment de la participació femenina en els Jocs Escolars. • Algunes experiències incipients de treball mixt en les entitats esportives. • L'existència de moltes dones esportistes i alguns equips amb trajectòries molt destacades a nivell català, estatal i internacional. • La incorporació de criteris de gènere com a requisit en les bases de les subvencions adreçades a les entitats esportives del municipi. 	<ul style="list-style-type: none"> • L'enorme desigualtat entre homes i dones que s'aprecia de manera general en la participació en activitats físicoesportives en el municipi. • La marcada segregació per sexe en algunes disciplines esportives (futbol, gimnàstica rítmica, etc.). • La manca d'informació desagregada per sexe de les activitats esportives impulsades per l'ajuntament. • La manca de coordinació interna en els criteris i les metodologies per recollir dades dels resultats de les accions de promoció de l'esport femení i la igualtat de gènere a l'àmbit esportiu del municipi. • La manca d'informació detallada sobre l'impacte de la incorporació de la perspectiva de gènere en els clubs i entitats esportives del municipi que reben subvencions de l'ajuntament. • La rigidesa de les federacions esportives respecte de la segregació de les competicions per sexes, així com la seva resistència a incorporar competicions mixtes.

Àmbit 2: Educatiu i de Valors

Entre les persones que van participar en les diferents fases de l'estudi hi ha un ampli consens en què l'esport és un instrument educatiu de gran importància sobretot en edats escolars. Per aquest motiu es considera que cal continuar potenciant els Jocs Escolars, el multiesport i les competicions mixtes. També han dit que darrerament s'ha avançat molt en alguns centres en la incorporació de la perspectiva de gènere a l'assignatura d'Educació Física (tant en primària com en secundària), per exemple, en la utilització d'un llenguatge inclusiu o en la separació de l'alumnat per nivell i no per gènere. Tot i així, també es reconeix que aquest avenç respon més al compromís individual de cada docent que a una política impulsada per l'Ajuntament o altres administracions.

2.1. Impulsar un model de pràctica físicoesportiva que promogui la formació en valors de nens i nenes.

A Viladecans aquest objectiu es materialitza principalment en els Jocs Esportius, impulsats pel Consell Esportiu del Baix Llobregat (CEBLLLOB), del qual l'Ajuntament de Viladecans n'és part. En el següent gràfic es presenten les dades de participació en aquesta activitat entre els anys 2013 i 2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament.

Des de el curs 2013-2014, en aquestes competicions s'aplica el model Juga Verd Play (JVP), orientat a **educar en valors a través de l'esport**, mitjançant la incorporació dels següents elements:

- Un sistema de valoració dels resultats en què no només compta el marcador, sinó també la conducta de tots el agents implicats en els partits (esportistes, personal tècnic, dinamitzadores de joc i públic assistent).
- Un sistema de mediació per gestionar possibles situacions de tensió o conflictives durant els partits.
- La incorporació de la "Targeta Verda", per reconèixer les conductes de respecte, col·laboració, suport mutu, solidaritat i autocontrol de la frustració, entre altres valors.

Tant en els criteris del model Juga Verd Play, com en la Normativa de Competició i Disciplina Esportiva (CEBLLLOB, 2020) no es fa cap esment a les qüestions de gènere en termes generals ni a les agressions masclistes o LGTBfòbiques, en particular.

2.2. Prevenció de violències masclistes en les competicions escolars i federades

La prevenció de les violències masclistes en les competicions esportives és una tasca que es pot desenvolupar de múltiples maneres i moments amb els diferents agents implicats en aquests espais.

A partir de la informació recopilada en el marc d'aquest estudi podem sostenir que a **Viladecans no es fan accions orientades de manera específica a la prevenció de la violència masclista en les competicions esportives escolars i federades**; no obstant, l'Ajuntament de Viladecans impulsa altres accions i mecanismes que contribueixen a la consecució d'aquest objectiu:

En les competicions escolars

- El model Juga Verd Play (JVP) explicat en l'apartat anterior, ja que exigeix el compromís dels diversos agents implicats en l'activitat esportiva amb el respecte, en un senti ampli, la qual cosa inclou també evitar els insults i agressions sexistes i lgtbifòbiques.
- Tallers escolars que aborden diversos temes des de la perspectiva de gènere o que promouen la diversitat afectiva, sexual i de gènere. Si bé en el marc d'aquest estudi no hem recollit dades sobre aquestes accions, sabem que formen part de l'oferta educatives impulsada per l'ajuntament, sobretot en els centres de secundària.

En les competicions federades

- Els criteris de gènere en les bases de subvencions a les entitats esportives, que atorga punts addicionals als projectes de les entitats que tinguin mesures de prevenció i abordatge de les violències masclistes.
- El Protocol marc d'abordatge de les agressions sexistes i lgtbifòbiques als espais públics, que inclou els equipaments esportius Atrium i Podium.

En la ciutadania en general

- Accions de sensibilització en dates assenyalades contra la violència masclista (25 de novembre) o contra la LGTBfòbia en general (17 de maig,) o específicament en el Futbol (19 de febrer).
- El Punt Lila, que s'instal·la a les festes majors de la ciutat, com a estratègia de sensibilització, informació i acompanyament contra les violències sexistes i lgtbifòbiques.

Més enllà de la prevenció, pel que fa la detecció de les violències masclistes, el personal tècnic de l'Ajuntament encarregat del tema afirma que no hi ha registre de cap incident d'aquestes característiques en els espais esportius de la ciutat els darrers anys. Més que un indicador de la superació del sexisme als espais esportius, aquesta manca de "registre" segurament respon al diversos factors que afavoreixen la infradenúncia de les vulneracions de drets que pateixen les persones (Ajuntament de Barcelona, 2020), com ara:

- Normalització de l'agressió o discriminació per part de les persones que la pateixen
- Negació o vergonya per haver-la patit.
- Desconfiança en les institucions encarregades de rebre i gestionar les denúncies.
- Desconeixement dels mecanismes existents per denunciar.
- Por de les persones agredides o discriminades a patir altres conseqüències si s'apropen als organismes oficials a denunciar.
- Dificultat per demostrar les agressions o discriminacions.
- Manca de proximitat dels cossos de seguretat amb la ciutadania.
- Incapacitat d'assumir el cost econòmic d'iniciar un procés de denúncia.
- Manca de reconeixement legal d'algunes agressions o discriminacions.
- Desconeixement dels propis drets.

Considerant la rellevància del tema (reforçada per la recent proliferació d'agressions masclistes i homofòbiques tant a Catalunya com a la resta de l'Estat Espanyol), queda més que justificada la necessitat de desenvolupar accions per prevenir i abordar les agressions masclistes a l'àmbit esportiu de la ciutat, posant èmfasi en els mecanismes de detecció i abordatge.

Quadre resum Àmbit-2: Educatiu i de Valors

Punts Forts	Àrees de Millora
<ul style="list-style-type: none"> • L'existència consolidada dels Jocs Escolars del municipi en què hi ha una àmplia participació dels centres educatius i les entitats esportives de la ciutat. • L'aplicació del model de competició Juga Verd Play (JVP) en els Jocs Escolars del municipi, per potenciar el rol educatiu dels esports. • Les diverses accions de sensibilització ciutadana en pro de la igualtat de gènere i per combatre les violències masclistes i LGTBIfòbiques. • El Protocol marc d'abordatge de les agressions sexistes i lgtbifòbiques als espais públics de Viladecans. 	<ul style="list-style-type: none"> • La tendència a la baixa en la participació en els Jocs Escolars. • La inexistència d'accions específicament orientades a prevenir les violències masclistes en les competicions esportives de la ciutat. • La manca de mecanismes per detectar i registrar les agressions masclistes que es produeixen en tots els espais esportius de la ciutat. • La infradenúncia de les agressions masclistes per part de les persones que les pateixen.

Àmbit 3: Social i de Salut

3.1. Promoure un ús i gestió de les instal·lacions esportives amb perspectiva de gènere i LGTBI+

A partir de la informació a la qual hem tingut accés en el marc d'aquest estudi, es pot concloure que en la gestió de les instal·lacions esportives del municipi hi ha una incipient incorporació de la perspectiva de gènere o d'accions per afavorir l'esport femení o la pràctica esportiva de les persones LGTBI+. A continuació es comenten els diferents aspectes que s'han considerat per arribar a aquesta conclusió.

Adaptació de documents i formularis

Els documents i formularis d'inscripció dels equipaments esportius de Viladecans no incorporen la triple opció en els registres de gènere: home, dona, no binari. El personal tècnic de l'ajuntament que va participar en les diferents fases de l'estudi va indicar que aquest és un tema que "està sobre la taula" a nivell intern de l'ajuntament.

Distribució d'ús dels equipaments esportius

L'Ordenança Reguladora de l'ús de les Instal·lacions Esportives Municipals³ actualment vigent en el municipi no incorpora criteris d'acció positiva per afavorir la utilització dels equipaments per esportistes i clubs femenins ni per persones LGTBI+. Tenint en compte la manca d'instal·lacions esportives de la que es queixen clubs i entitats, aquest element esdevé clau per afavorir (o no) el creixement de l'esport femení al municipi.

Concretament a l'Article 5 del text (que explica el procés de sol·licitud i cessió d'us de les instal·lacions per a entitats) s'expliciten requisits relacionats amb el tipus de pràctica, l'edat de les esportistes o l'existència d'un pla educatiu que incorpori criteris d'inclusió i accessibilitat, però no es fa cap esment explícit a qüestions de gènere.

Lavabos i vestidors

Els lavabos i vestidors dels equipaments esportius de Viladecans utilitzen senyals que reproduïen el binarisme de gènere (home-dona) i no hi ha dades sobre si incorporen espais alternatius, ja sigui "unisex" o "sense marca de gènere", per respondre a les necessitats de les persones de gènere no binari o trans.

Tot i això cal destacar que la recentment aprovada Ordenança Reguladora de l'ús de les Instal·lacions Esportives Municipals indica que les persones LGTBI hauran de tenir una "atenció especial en els equipaments" per atendre les seves circumstàncies personals (Article 14.g); per aquest motiu -precisa el document- les persones responsables de l'equipament hauran d'incloure en la normativa específica d'ús del mateix un "sistema que permeti l'ús a la persona afectada amb tota normalitat". No hi ha dades sobre aquests "sistemes" ni de la manera en què s'estan aplicant. Tampoc hi ha informació disponible per saber si aquestes "persones responsables de l'equipament" tenen formació en perspectiva de gènere com per dissenyar els esmentats "sistemes".

³ L'avantprojecte de l'Ordenança va ser sotmès a l'escrutini de la ciutadania, a través d'una consulta pública virtual impulsada per l'ajuntament al juny de 2020, en la que van participar 25 persones. Les respostes rebudes van manifestar acord amb el nou text de l'ordenança. L'Avantprojecte de l'Ordenança està disponible [AQUÍ](#).

Abordatge de les violències masclistes

El Protocol d'abordatge de les agressions sexistes i LGTBfòbiques als espais públics⁴ de Viladecans es va dissenyar per atendre aquestes situacions a diferents espais del municipi, entre ells, els equipaments Podium Viladecans Joan Masgrau i Atrium Viladecans. El protocol descriu les passes a seguir en cas de produir-se una agressió sexista o lgtbifòbica a l'equipament, tal com es pot apreciar a la imatge.

Font: <https://www.viladecans.cat/ca/nocallem>

L'existència del protocol és un pas endavant molt significatiu, sobretot pel seu efecte de sensibilització tant per a la ciutadania com per al personal municipal; ara bé, degut a que es tracta d'un protocol genèric de l'espai públic, és probable que no atengui l'especificitat dels equipaments i espais esportius de la ciutat, per tant, considerem necessari revisar, adaptar i fer créixer el protocol d'espai públic, per elaborar un d'específic dels espais esportius de la ciutat en el qual es tinguin en compte altres espais, més enllà d'Atrium i Podium, i que incorpori una perspectiva preventiva.

Formació de les persones treballadores

L'any 2019 es va realitzar la formació "Protocol d'abordatge de les agressions sexistes i lgtbifòbiques als equipaments municipals", que va tenir una durada de 3 hores i en què van participar 18 persones de diferents equipaments esportius i culturals municipals. No hi ha informació sobre els nombre ni el perfil de les persones treballadores dels equipaments esportius que hi van participar.

Per tal de garantir la incorporació de la perspectiva de gènere LGTBI+ als equipaments esportius de la ciutat seria convenient que totes les persones treballadores d'aquells espais rebessin formació sobre aquests temes, adaptada i enfocada a les seves respectives tasques i responsabilitats, en particular les persones encarregades de dissenyar els sistemes d'organització interna per respondre a les necessitat de les persones trans*, així com les persones que interactuen directament amb la ciutadania.

⁴ Disponible a: <https://www.viladecans.cat/ca/nocallem>

3.2. Acostar la pràctica físicoesportiva a noies i dones en situacions específiques.

En aquest apartat recollim les aportacions de persones que van participar en diferents moments de l'estudi i que es caracteritzen per tenir perfils molt específics, travessats per diferents i diversos eixos de desigualtat que –en funció de diferents factors– limiten les seves oportunitats de realitzar activitat físicoesportiva. Per major claredat, hem organitzat les seves aportacions en 4 blocs temàtics que hem anomenat amb els eixos principals que condicionen les seves vides. A més de les seves aportacions, en cada bloc s'inclouen també (quan n'hi ha) les accions que l'ajuntament realitza per facilitar-los l'accés a la pràctica esportiva.

3.2.1. Edat avançada / Pobresa / Violència masclista

Les aportacions d'aquest apartat van ser recollides principalment en un grup focal en què van participar diferents dones vinculades al Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) de l'Ajuntament de Viladecans a través de dos grups terapèutics. Són dones d'entre 45 i 75 anys aproximadament, en situació de pobresa en alguns casos; supervivents de violència masclista, en altres; amb un estat de salut delicat, en altres; o diverses combinacions entre aquests elements, en altres.

En termes generals aquestes dones van comentar que no estan gaire informades de l'oferta d'activitats esportives del municipi, però la que coneixen els sembla que no respon a les seves necessitats, per diferents motius:

- Els preus. Algunes dones van manifestar que la seva precarietat econòmica els impedeix apuntar-se a activitats físiques o al gimnàs.
- El tipus d'activitat. Algunes dones amb un estat de salut delicat van expressar que al municipi hi ha poca oferta d'activitats físiques que no siguin d'impacte, la qual cosa redueix les seves possibilitats de participació.
- Els horaris. Algunes dones van indicar que les extenses jornades de feina que han de fer els dificulten la participació en activitats esportives.

Les dones que van participar del grup focal també van coincidir en el seu desconeixement de clubs o entitats esportives del municipi que promoguin l'esport femení, així com també de dones esportistes importants del municipi. L'única activitat de la que havien sentit parlar algunes d'elles és la "Cursa de les Dones", però van expressar que no participaven perquè és una activitat molt difícil.

Sense dubte el missatge que aquestes dones van transmetre amb més claredat durant el grup focal va ser el seu agraïment, satisfacció i alegria per les sessions de **iooga terapèutic** i de **teràpia antigimnàstica** que els hi ofereix el SIAD, ja que ho viuen com un espai de pau, estabilitat, connexió amb sí mateixes i entre elles, coses que –van dir– els hi fan molt bé. Per aquest motiu van demanar la continuïtat i augment del número i periodicitat de les sessions. A part d'aquestes activitats, algunes dones van comentar que també realitzen altres activitats físiques a casa, com **ballar** o **fer exercicis seguint tutorials d'Internet**, ja que les poden fer en els moments i amb la durada que els convingui.

Els diferents factors que travessen les vides d'aquests persones configuren un escenari molt particular de dificultat que es tradueix en diferents nivells de patiment, desconexió social i exclusió que –amb molta probabilitat– estan en la base del seu

desconeixement de l'oferta d'activitats físicoesportives del municipi. Tenir en compte aquests elements és indispensable per dissenyar i programar activitats físicoesportives que responguin a les seves necessitats i possibilitats.

3.2.2. Origen / Religió / Situació administrativa / Situació Econòmica

Aquest apartat s'ha construït a partir de les aportacions de diferents persones migrades que van participar en les diferents fases de l'estudi. A banda del seu tret comú (haver nascut fora d'Espanya) aquestes persones són molt diferents entre sí pel que fa al seu origen, edat, nivell socioeconòmic, situació administrativa, creences religioses i el temps que fa que viuen a Catalunya, entre altres variables. Per aquesta raó les seves opinions són igualment diverses; tot i així, i des de la perspectiva de polítiques públiques locals, resulta útil i pertinent descriure-les a partir de dos perfils aproximats amb característiques comuns, per tal d'identificar les seves necessitats i possibilitats pel que fa la pràctica físicoesportiva.

- Perfil-1: dones marroquines, musulmanes, de mitjana edat, casades, mares d'infants petits, amb coneixements limitats de castellà i català i que es relacionen principalment amb altres dones musulmanes del seu entorn.

La informació sobre aquest perfil es va recollir a través d'una entrevista amb una agent d'acollida –també d'origen marroquí- que treballa directament amb aquestes dones des de fa anys.

Segons la informant, aquestes dones viuen molt centrades en la seva família, per tant, es dediquen principalment a les feines de casa i a la criança dels infants, llavors, no es plantegen realitzar activitats lúdiques o d'oci; a més –afegeix- els hi falta informació i a vegades tenen por, perquè se senten fora de lloc.

Comenta també la informant que algunes d'aquestes dones han explorat opcions per fer alguna activitat física o esportiva, però no s'han acabat de concretar. Parla d'algunes dones que es van posar en contacte amb una entitat esportiva de Viladecans, o d'altres que volien anar a Atrium però per diversos motius no es van arribar a materialitzar. Precisa també que quan es fan més grans algunes d'aquestes dones comencen a fer activitat física per motius de salut i per prescripció mèdica; d'aquest manera –explica- algunes comencen a sortir a caminar o a fer exercicis als espais públics habilitats per aquest propòsit.

A partir de tot l'anterior, les premisses per promoure la pràctica físicoesportiva entre les dones d'aquest perfil són:

- Oferir-los informació i formació sobre com es viu a Catalunya en un sentit ampli: drets i deures, valors, oportunitats, recursos disponibles, qualitat de vida, etc.
- Informar-les i sensibilitzar-les sobre els beneficis de salut que aporta l'activitat física.
- Oferir-los activitats físicoesportives en què puguin participar amb la seva família.
- Oferir-los activitats físiques o esportives no mixtes i guiades.
- Oferir-los alternatives més econòmiques per accedir als equipaments esportius de la ciutat.

- Perfil-2: dones de mitjana edat, amb bon domini del castellà, llatinoamericanes o d'altres orígens, amb diferents configuracions familiars i obertes a relacionar-se amb persones diverses.

La informació sobre aquest perfil es va recollir en un grup focal en el que van participar 7 dones d'entre 30 i 65 anys aproximadament, provinents de Brasil, Colòmbia, Hondures, Marroc i Perú.

Les dones d'aquest perfil manifesten interès per l'esport, ja que les ajuda a sentir-se vives, en forma i saludables en general, qüestió especialment valorada per les dones més grans; tot i això, algunes no tenen l'hàbit de fer esport i expressen el seu desconeixement de l'oferta d'activitats físiques i esportives del municipi. Si poguessin triar, els hi agradaria fer:

- Activitats físiques guiades per una persona (ball, exercicis..) que també les pugui assessorar en temes de salut i nutrició.
- Activitats físiques a l'aire lliure (parcs i platges), com córrer, ballar, bicicleta, etc.
- Esports d'equip (futbol, handbol, etc.), per relacionar-se amb altres persones.

En general mostren molt d'interès per activitats que els permetin relacionar-se amb altres persones amb les que tinguin coses en comú (com ara, dones migrades). En aquesta línia, proposen la creació d'una associació de dones que organitzi activitats per a dones. També manifesten les seves ganes de vincular-se amb la ciutadania en general, per la qual cosa proposen la realització d'activitats gratuïtes, al carrer i obertes a les famílies. Malauradament també identifiquen diversos elements que dificulten les seves possibilitats de fer activitat física o practicar esports:

- Els preus. La seva situació no els permet pagar les quotes dels clubs i equipaments esportius.
- Els horaris. No s'adapten a les seves llargues jornades laborals.
- La manca de temps. Entre la feina i les tasques de cura no tenen temps per fer esport.
- La manca de documentació. Que és un obstacle per inscriure's en algunes activitats.
- Els espais. Els espais públics per fer activitat física només estan pensats per fer "màquines".
- La por. Perceben algunes zones verdes com "solitàries i insegures".

A partir de les aportacions dels dos perfils de "dones migrades" identificats, s'observen algunes coincidències que es podrien resumir com **la necessitat i desig d'aquestes dones de participar en activitats físicoesportives no mixtes, col·lectives, guiades, gratuïtes o de baix cost i en horaris compatibles amb les seves responsabilitats laborals i familiars.** Premisses que seria convenient tenir en compte de cara al disseny de futures accions de promoció de l'esport femení al municipi.

3.2.3. Diversitat afectiva, sexual i de gènere / adolescència

Aquest apartat s'ha construït a partir de les aportacions de les diferents persones que van participar en les diferents fases de l'estudi i sobretot del que van dir les adolescents i joves LGTBI+ que van participar en un dels grups focals que –concretament- es van identificar com 2 noies trans (una d'elles, lesbiana), un noi trans i un jove gai.

- Nivell de sensibilitat ciutadana davant la qüestió LGTBI+

Les persones que han participat en les diferents fases de l'estudi coincideixen en que –en general- la població del municipi està sensibilitzada amb la qüestió LGTBI, especialment les generacions més joves que entenen, viuen i visibilitzen amb més llibertat les seves identitats sexuals i de gènere; no obstant, també reconeixen que la ideologia sexista persisteix en algunes persones (grans o d'altres cultures, segons les participants), la qual cosa fa que encara es sentin comentaris LGTBIfòbics en alguns espais esportius.

Aquest nivell de sensibilitat no és el mateix pels diferents grups que conformen el col·lectiu LGTBI+, sinó que varia entre unes categories i altres. Per exemple, hi ha la percepció que l'homosexualitat (masculina i femenina) és molt més reconeguda i està més acceptada que el col·lectiu trans o que els col·lectius bisexual i intersexual, que són pràcticament desconeguts. I també s'ha dit que aquestes diferències de sensibilitat varien entre disciplines; per exemple, és força sabut que a l'entorn del futbol masculí hi ha molta homofòbia –tant al camp com a les grades- ja que aquest esport ha estat i és un reducte de la masculinitat hegemònica.

Sobre el lesbianisme a l'àmbit esportiu, la percepció recollida és que està molt normalitzat, ja que en els equips femenins hi ha moltes dones que ho són, per tant, no suposa un problema; i al mateix temps hem detectat una actitud una mica més “reservada” de les esportistes lesbianes que han participat en l'estudi en parlar del tema, com si ho volguessin mantenir en l'àmbit personal. Això és coherent amb la invisibilitat lesbiana, que és un clàssic dels estudis LGTBI+ i que està relacionada –per una banda- amb la força d'una socialització femenina tradicional on la “discreció” juga un rol important; i per una altra, com a mesura d'autoprotecció per evitar el rebuig en un entorn –l'esportiu– tradicionalment molt masculinitzat.

- Persones trans*⁵ i esports

Tot i el significatiu augment de la visibilitat de les persones trans* que hi ha hagut els darrers anys tant a Catalunya com a l'Estat Espanyol i a nivell global, l'experiència trans* continua sent desconeguda per una part important de la població, la qual cosa contribueix al manteniment d'una mirada estereotipada, pejorativa i patologitzadora d'aquestes persones. Les aportacions de les persones trans* indiquen que la pressió social, el desconeixement, els estereotips i els prejudicis que existeixen sobre elles els obstaculitzen la pràctica esportiva, ja que no se senten còmodes en espais que tenen una forta marca de gènere des d'una perspectiva binària i profundament biologicista.

⁵ Seguint la proposta de moltes teòriques trans* a nivell internacional, com Susan Striker (2017), Jack Halberstam (2017); o a nivell local, Miquel Missé (2018), utilitzarem l'asterisc com a fórmula per reconèixer i explicitar l'enorme diversitat que hi ha dins del col·lectiu trans*.

Aquesta incomoditat està relacionada amb qüestions molt concretes de l'àmbit esportiu, com la segregació sexual de les competicions (establerta per les federacions) i la dels lavabos i vestidors dels equipaments esportius on no només es tracta d'una qüestió de disseny arquitectònic, sinó també de les dinàmiques d'interacció que es donen en aquells espais. Així també, mencionen les escasses referències que existeixen sobre la pràctica d'esports mixts (que per alguna de les persones participants van ser un espai de seguretat durant la infància). En la mateixa línia, sostenen que a nivell escolar hi ha molt desconeixement i falta de sensibilitat per part del professorat i l'alumnat, tot i que –també– reconeixen que es comencen a veure alguns canvis puntuals.

Com a resposta a aquests condicionants moltes persones trans* decideixen deixar de practicar esports quan inicien els seus processos de transició, per evitar preguntes, mirades, comentaris i situacions incòmodes o discriminatòries, o directament agressions. Altres, opten per canviar de pràctica esportiva (per exemple, deixar els esports col·lectius i triar alguna disciplina que es pugui practicar de manera individual); i d'altres, decideixen aturar la pràctica esportiva fins assolir una aparença física suficientment convincent del seu gènere sentit, per tal de no despertar dubtes ni suspicàcies (*passing*).

La situació de les persones trans* en relació amb l'activitat físicoesportiva a Viladecans es tradueix –en la pràctica– que de totes les persones que van participar en les diferents fases de l'estudi, cap recorda haver conegut o compartit pràctiques esportives amb persones trans*.

- Accions contra la LGTBIfòbia

Els darrers anys l'Ajuntament de Viladecans ha impulsat algunes accions de sensibilització contra la LGTBIfòbia a l'àmbit esportiu. Concretament, l'any 2019 es van realitzar 2 accions:

- La commemoració del **Dia Internacional Contra l'Homofòbia en el Futbol** (el 19 de febrer), a través d'un taller de futbol *freestyle* com a part del programa "Parcs Plens de Plans". Durant el taller es van repartir cordons amb els colors de la bandera lgtbi+.
- La commemoració del **Dia Internacional contra la LGTBIfòbia** (el 17 de maig) es van lliurar una carta i 25 parells de cordons a les entitats esportives, per animar-les a lluir-los durant els partits del cap de setmana i compartir les imatges a les seves xarxes socials amb el hashtag #Viladecansamborgull. S'hi van sumar 10 clubs esportius de la ciutat, 4 dels quals van recolzar la campanya fent publicacions a les seves xarxes.

Entitats esportives	Facebook	Instagram	Twitter
1. Club bàsquet femení	●	●	●
2. Unión Deportiva			
3. Club Voleibol			
4. Club bàsquet Sant Gabriel		●	●
5. Club atletisme			
6. Club beisbol			
7. Athletic Viladecans			●
8. Unión deportiva Montserratina			
9. Club esportiu Torre Roja	●	●	
10. Club Bàdminton			

Font: Ajuntament de Viladecans.

- “Atenció especial” a les persones LGTBI+ en els equipaments esportius municipals

Tal com s’ha indicat a l’apartat 3.1, la recentment aprovada Ordenança Reguladora de l’ús de les Instal·lacions Esportives Municipals aborda la qüestió LGTBI+ al seu Article 14.g:

Les persones LGBTI hauran de tenir una atenció especial en els equipaments atenent a les seves circumstàncies personals, com per exemple no sentir-se còmodes ni als vestidors d’homes ni als de dones. En aquest sentit el gestors de l’equipament hauran de desenvolupar a la Normativa específica de l’ús de l’equipament un sistema que permeti l’ús a la persona afectada amb tota normalitat (Ajuntament de Viladecans, 2020, pàgs. 12-13).

El text no precisa com han de ser aquests “sistemes” ni com s’han d’aplicar. En el context d’aquest estudi no hem accedit a cap informació sobre els coneixements de gènere de les “persones responsables de l’equipament”, com tampoc ens ha arribat cap testimoni de persones LGTBI+ sobre situacions viscudes als equipaments esportius de la ciutat.

Tenint en compte els diferents elements exposats en aquest sub-apartat, s’observa una manca d’informació general sobre la pràctica esportiva de les persones LGTBI+ a Viladecans, per la qual cosa considerem convenient desenvolupar mecanismes per recollir dades que ajudin a objectivar aquesta qüestió. En aquest procés cal posar especial èmfasi en la situació de les persones trans* que –per diversos motius estructurals i socials- estan especialment exposades a patir els efectes del sexisme i la transfòbia.

Una altra línia de treball per promoure la perspectiva de la diversitat afectiva, sexual i de gènere en l’àmbit esportiu de Viladecans és visibilitzar referents del col·lectiu LGTBI+ davant la ciutadania amb el doble propòsit de –per una banda- servir com a exemple per altres persones LGTBI+ (sobretot infants i adolescents) que estiguin passant per processos personals d’autoconeixement i autoacceptació; i per una altra banda, per donar un missatge clar i contundent a la ciutadania que a Viladecans la diversitat sexoafectiva i de gènere és benvinguda i per tant, la LGTBIfòbia és una xacra a eradicar (Berbel, A. i Prieto, R., 2016).

3.2.4. Diversitat funcional

La diversitat funcional és un eix de diferència/desigualtat que ha estat poc present en aquest estudi, ja que en el moment de definir el disseny metodològic es va donar prioritat a altres variables. Tot i així es va decidir fer una primera aproximació a través d'una entrevista a una persona de perfil tècnic d'una entitat local que atén persones amb discapacitat intel·lectual, de la qual es desprenen les següents conclusions.

- L'activitat físicoesportiva és una metodologia habitual de les entitats que treballen amb persones amb discapacitat intel·lectual, ja que els aporta múltiples beneficis. Aquestes activitats solen ser mixtes i s'organitzen en funció de les capacitats de cada persona i no del seu sexe o gènere, per tant, homes i dones participen de manera igualitària.
- Al desembre de 2019 es van realitzar unes Jornades d'Esport Inclusiu al complex esportiu Podium amb participació de més de 100 persones en total entre usuàries del Centre Ocupacional Caviga (principalment persones amb discapacitat intel·lectual) i l'alumnat de cicles formatius del Col·legi Sant Gabriel. Durant els 90 minuts que va durar l'activitat es van realitzar diverses activitats esportives i jocs cooperatius. No hi ha dades de participació segregades per sexe⁶. L'activitat va ser promoguda per l'Ajuntament de Viladecans i va comptar amb el suport de la Diputació de Barcelona, com a part d'un programa pilot de foment dels esports inclusius.
- El nivell de sensibilitat de les persones amb diversitat funcional intel·lectual sobre les qüestions de gènere varia en funció de les capacitats cognitives de cada persona, però –segons la informant- en general tendeixen a repetir els estereotips de gènere presents a la societat, tant en qüestions relacionades amb les diferències entre homes i dones, com en temes relacionats amb el col·lectiu LGTBI+.
- Entre les persones amb discapacitat intel·lectual amb les que la informadora treballa hi ha algunes persones amb diversitat sexoafectiva, però no ho visibilitzen per influència de les seves famílies o per por a ser rebutjades pels seus companys i companyes. Això vol dir que tot i les seves limitacions cognitives, han interioritzat l'homofòbia, com sol succeir a les persones que viuen en contextos LGTBIfòbics.

L'àmbit de la diversitat funcional és molt ampli i divers, per tant no es poden extreure conclusions definitives a partir de l'entrevista realitzada en el marc d'aquest estudi; tot i així resulta interessant constatar –per una banda- que almenys en el col·lectiu de persones amb diversitat intel·lectual la pràctica esportiva no està segregada per sexe; i per una altra, la presència dels prejudicis sexistes i LGTBIfòbics entre aquestes persones. Per tal de contrastar i aprofundir en aquestes línies interpretatives seria interessant buscar dades i relats de dones amb diferents tipus de diversitats funcionals que visquin al municipi, per conèixer com són els hàbits físicoesportius i amb quins obstacles o facilitadors es troben.

---

⁶ Font: [El Far.cat](#)

3.3. Adaptar espais públics per afavorir l'activitat físicoesportiva gratuïta i de proximitat a tots els barris de la ciutat.

En aquest sub-àmbit hi ha una sèrie d'indicadors que no s'han abordat en aquest estudi, ja que s'ha considerat que són de caràcter més genèric o que beneficien a tota la ciutadania, però que poden constituir una línia molt interessant de treball en el futur per promoure l'activitat físicoesportiva de les dones i de les persones LGTBI+ des d'una perspectiva interseccional que posi atenció als barris, com a contextos específics d'interacció.

Des d'aquesta perspectiva, considerem molt recomanable la realització d'estudis futurs amb metodologies que beguin de l'urbanisme feminista o de la geografia interseccional, com ara els *Relief Maps* o Mapes de Relleu (Rodó-Zárate, 2021), per identificar de quina manera els equipaments i espais esportius dels barris de Viladecans reproduïxen a transformen les desigualtats de gènere i LGTBI+, tenint en compte també altres eixos de diferenciació de la població, com l'origen, la situació econòmica, les capacitats i l'edat, entre altres.

En coherència amb aquest enfocament, considerem rellevant recollir, sistematitzar i analitzar informació sobre qüestions com:

- La distribució dels equipaments i espais esportius per barris: És equitativa? Tots els barris tenen equipaments i espais esportius en proporció a la població que acullen?, etc.
- Els tipus d'activitats que promouen els equipaments i espais esportius dels barris: tenen en compte les necessitats i preferències de les dones de diferents orígens, edats, etc.?
- Les dinàmiques d'ús dels equipaments i espais esportius: qui i com s'utilitzen aquestes espais?, estan sobre-utilitzats pels homes?, cal regular d'alguna manera per afavorir la seva utilització per part de les dones?, etc.
- La prevenció de violències masclistes i lgtbifòbiques als espais esportius de barri: són segurs per a les dones i les persones lgtbi+? El disseny, l'enllumenat públic i altres elements urbanístics fan possible que els espais siguin percebuts com a "segurs"?, etc.
- L'adaptació funcional dels espais: els espais estan adaptats per afavorir l'activitat física de persones amb diferents tipus de diversitats funcionals?, etc.

En aquesta línia de treball destaca el projecte "Parcs Plens de Plans" que, tot i no ser un programa específic de promoció de l'activitat físicoesportiva de les dones o de les persones LGTBI+, té un gran potencial per aconseguir la participació d'aquestes persones als seus contextos habituals d'interacció. Per aquest motiu seria interessant i útil buscar mecanismes per recollir dades de participació de dones i persones LGTBI+ en les activitats que es desenvolupen en el marc d'aquest projecte, com a punt de partida per una revisió i eventual adaptació del projecte amb perspectiva de gènere i interseccional.

Quadre resum Àmbit-3: Social i de Salut

Punts Forts	Àrees de Millora
<ul style="list-style-type: none"> • La sensibilització ciutadana sobre la igualtat de gènere i el col·lectiu LGTBI+. • L'acceptació i naturalitat amb què es viu el lesbianisme en els equips esportius femenins. • La incorporació del criteri de l'atenció especial a les persones LGTBI+ en l'Ordenança Reguladora de l'ús de la instal·lacions esportives del municipi. • L'existència d'un Protocol d'Abordatge de les agressions sexistes i LGTBIfòbiques als espais públics de la ciutat. • L'oferta d'una activitat físicoesportiva terapèutica per dones que han patit agressions masclistes. • El vincle proper i sòlid d'algunes persones que treballen per a l'ajuntament amb dones en situació (o risc) de vulnerabilitat. • Les accions de sensibilització contra la LGTBIfòbia als esports. 	<ul style="list-style-type: none"> • La manca d'activitats físico esportives que responguin a les necessitats de noies i dones en situació (o risc) de vulnerabilitat. • La transmissió de la informació sobre l'oferta d'activitats físicoesportives del municipi a col·lectius específics de dones, en situació (o en risc) de vulnerabilitat. • La manca d'informació detallada sobre la pràctica físicoesportiva de noies, dones i persones LGTBI+ travessades per altres eixos de diferència/desigualtat com ara l'origen, la situació socioeconòmica o les capacitats funcionals. • La inexistència de criteris de gènere en la distribució de l'ús dels equipaments esportius de la ciutat. • El desconeixement i la mirada estereotipada de la ciutadania respecte del col·lectiu trans*. • La segregació de lavabos i vestidors dels equipaments esportius de manera binària. • La manca d'informació amb perspectiva de gènere sobre l'ús dels espais esportius dels barris de la ciutat.

Àmbit 4: Tècnic, Formatiu i d'Ocupació4.1. Fomentar l'increment de dones i persones LGTBI+ entre les professions d'àmbit esportiu: dinamitzadores esportives, professorat d'educació física, arbitratge, entrenadores, tutores de joc, etc.

Donada la coincidència d'enfocament, hem abordat aquest objectiu afegint a les "dinamitzadores i altres perfils col·laboradores d'àmbit esportiu" a les que fa referència l'objectiu 2.3 del Programa Dona i Esport de la Generalitat de Catalunya (2014).

Des de l'Ajuntament de Viladecans aquest objectiu s'ha abordat a través de la incorporació del requisit de "tendir a la paritat de l'staff tècnic" a les bases de les subvencions per a les entitats esportives del municipi; no obstant, no hi ha dades sistematitzades que permetin valorar l'estat de situació d'aquesta variable a les entitats esportives del municipi. A banda d'això, no s'ha fet cap acció en aquesta línia, ja que

s'entén que és un àmbit d'acció que queda fora de les competències de l'Ajuntament; no obstant, en alguns dels espais de diàleg que es van realitzar en la fase final de l'estudi es van proposar algunes idees que sí que tindrien cabuda dins del seu marge d'acció:

- Accions de sensibilització i orientació professional adreçades a noies joves, perquè es motivin a formar-se en les diferents professions d'àmbit esportiu.
- Estudiar la possibilitat de crear un Programa de Formació i Inserció (PFI) d'àmbit esportiu específics per dones, per respondre –per exemple- a algunes de les demandes recollides durant l'estudi d'alguns grups de dones amb necessitats molt particulars.

Augmentar la presència de dones en les tasques tècniques d'àmbit esportiu pot contribuir a desmuntar els estereotips sexistes que persisteixen en aquest sector i a oferir referents femenines a moltes nenes que voldrien dedicar-se a l'esport, no només com a practicants, sinó també en altres tasques i rols. Es tracta, en definitiva, d'una altra manera de corregir les desigualtats estructurals entre homes i dones en el món dels esports. El mateix passaria si les persones que desenvolupen aquests rols fossin persones –obertament- del col·lectiu LGTBI+.

Quadre resum Àmbit-4: Tècnic, Formatiu i d'Ocupació

Punts Forts	Àrees de Millora
<ul style="list-style-type: none"> • La incorporació del requisit de “tendir a la paritat de l'staff tècnic” a les bases de subvencions per a entitats. • La sensibilitat d'una part del professorat d'educació física dels centres educatius del municipi per les temàtiques relacionades amb el gènere i el col·lectiu LGTBI+. • La capacitat d'incidència de l'Ajuntament en la definició dels Programes de Formació i Inserció (PFI). • Els mecanismes d'orientació i inserció laboral ja existents a l'Ajuntament. • Les idees de possibles accions sorgides en els espais de diàleg realitzats en el marc d'aquest estudi. 	<ul style="list-style-type: none"> • La percepció per part de l'Ajuntament de que en aquest objectiu té poc marge de maniobra, ja que les decisions relacionades amb els centres formatius d'aquestes professionals estan fora del seu àmbit de competències.

Àmbit 5: Lideratge, gestió, direcció i planificació

L'execució d'aquest àmbit s'ha dut a terme a través de la incorporació –a partir de l'any 2019- de requisits i criteris específics de valoració relacionats amb la igualtat de gènere en les bases de les subvencions adreçades a entitats esportives (Ajuntament de Viladecans, 2019). A continuació afegim les clàusules de les subvencions corresponents a cadascun dels indicadors, així com altres informacions aportades per l'ajuntament relacionades amb aquells aspectes.

5.1 Fomentar l'increment de dones en els càrrecs directius, de gestió i de professionals de l'esport.

- Nombre de tècnics/tècniques capacitats en la transmissió de valors que fomentin la igualtat d'oportunitats, la motivació lliure d'estereotips de gènere i la formació bàsica dels professionals en relació a la detecció d'actituds masclistes o discriminatòries. Fins a 0,6 punts.
- Disposar d'un 40% de sexe femení, com a mínim, a la Junta de l'entitat. Fins a 1,2 punts.

Les dones estan infravalorades a l'àmbit esportiu, més encara en les tasques tècniques i de direcció. Així ho van manifestar diverses persones durant les diferents fases de l'estudi, precisant que, malgrat ara hi ha més oportunitats laborals que fa uns anys, encara existeixen molt prejudicis que juguen en contra de les dones a l'hora d'assumir aquests rols i responsabilitats. Aquesta percepció és coherent amb el que els estudis de gènere venen dient fa dècades sota el concepte de "sostre de vidre" (Generalitat de Catalunya, 2008), que descriu els factors invisibles (com prejudicis i estereotips) que s'activen per obstaculitzar l'ascens de les dones a posicions de direcció en les organitzacions.

5.2 Vetllar pel compliment del títol 6 del decret 58/2010 de les entitats esportives referent a la igualtat entre dones i homes.

- Art. 137. Igualtat en càrrecs directius
- Disposar d'un 40% de sexe femení, com a mínim, a la Junta de l'entitat. Fins a 1,2 punts.
- Art. 138. Distintiu per a les entitats esportives en matèria d'igualtat
- A les bases de les subvencions no hi ha cap clàusula que abordi aquesta qüestió, com tampoc a la informació aportada per l'Ajuntament durant el procés d'estudi.
- Art. 139. Ajuts de la Generalitat de Catalunya a entitats esportives amb menys participació de dones.
- Aquest criteri no és competència de l'Ajuntament, per tant no aplica.

5.3 Fomentar la participació de les dones en les tasques de gestió de les entitats esportives.

- A les bases de les subvencions no hi ha cap clàusula que abordi aquesta qüestió, com tampoc a la informació aportada per l'Ajuntament durant el procés d'estudi.

5.4 Donar suport a les iniciatives que reconeixen la tasca de dones dirigents d'àmbit esportiu.

- Segons la informació aportada per l'Ajuntament, la Nit de l'Esport és l'esdeveniment amb el que s'acompleix aquest objectiu; no obstant, la informació recollida durant l'estudi indica que en aquest acte es premia a esportistes i no a dones amb càrrecs directius d'àmbit esportiu.

Cal explicitar que a més dels criteris indicats en aquest apartat, les bases de les subvencions a les entitats esportives inclouen altres indicadors que estan recollits en l'apartat 1.6 d'aquest document ([pàg. 37](#)).

Resulta interessant destacar també que els requisits i criteris específics de gènere per a les entitats esportives no fan cap esment sobre el col·lectiu LGTBI+, mentre sí que estan inclosos en els "criteris comuns de valoració" dels projectes de subvenció de tots els àmbits socials sota el títol: "Incorporació de la perspectiva de gènere en el projecte". En aquest sub-apartat hi ha dues clàusules que incorporen la qüestió LGTBI:

- L'entitat explicita el seu compromís amb la igualtat de gènere i els drets del col·lectiu LGTBI+ en els seus estatuts, objectius o missió, memòries d'activitats i/o estructura organitzativa.
- L'entitat incorpora mesures de prevenció i actuació davant els casos d'assetjament sexual i per raó de sexe, d'orientació sexual i d'identitat i/o expressió de gènere.

El primer d'aquests dos criteris està recollit en la taula inclosa en l'apartat 1.6 d'aquest informe ([pàg. 38](#)). De totes maneres es tracta d'un recull genèric que no permet identificar de quina manera les entitats esportives expressen *en la pràctica* aquest compromís. Aquesta falta d'informació detallada es repeteix en tots els indicadors, per la qual cosa no és possible realitzar una anàlisi comparativa (per exemple, d'un any a un altre, o entre entitats d'una mateixa disciplina, etc.) per valorar com avança la igualtat de gènere en les entitats esportives de Viladecans.

Quadre resum Àmbit-5: Lideratge, gestió, direcció i planificació.

Punts Forts	Àrees de Millora
<ul style="list-style-type: none"> • La incorporació –l'any 2019- de requisits i criteris de valoració de gènere específics per a les entitats esportives en les bases de la convocatòria de subvencions per a entitats. • La incorporació de criteris comuns de valoració que tinguin en compte la variable LGTBI, en les bases de les subvencions per a entitats. 	<ul style="list-style-type: none"> • La inexistència d'informació sistematitzada i detallada sobre les accions realitzades per les entitats esportives per complir els requisits establerts a les bases de les subvencions. • La inexistència d'un mecanisme o recurs que formi i assessori a les entitats esportives en la implementació de mesures per garantir la igualtat de gènere i LGTBI+ a nivell intern en un sentit ampli. • La manca de mecanismes o accions que reconeguin i visibilitzin a nivell local la tasca directiva de les dones en les entitats esportives.

Àmbit 6: Difusió i mitjans de comunicació6.1 Fomentar la visibilització de les dones (i persones lgtbi) en els mitjans de comunicació i espais de difusió esportius.

Tal com s'indica a l'apartat 4, de Contextualització, les eines de comunicació que ha utilitzat l'ajuntament els darrers anys per visibilitzar les dones i les persones LGTBI+ als esports han sigut:

Mitjans de comunicació de l'Ajuntament

- Revista Viladecans
- Xarxes socials (Facebook, Twitter, Linked In, Youtube i Instagram).

No hi ha dades sistematitzades del nombre i característiques de les publicacions de cada mitjà sobre esport femení o LGTBI+, però revisant les publicacions realitzades durant els mesos en què s'ha elaborat aquest estudi hem constatat que la revista els inclou en tots els seus números i les xarxes socials no tenen una periodicitat fixa de publicació d'aquests temes.

Campanyes de visibilització

- No facis el 8 a la igualtat: 7 cartells de dones esportistes que es van imprimir i penjar a Atrium l'any 2017.
- #Viladecansamborgull. Hashtag d'Instagram per visibilitzar el compromís de les entitats esportives de Viladecans en el marc de la commemoració de l'any 2019 del Dia contra la LGTBIfòbia.

Esdeveniments

- Cursa de les Dones (2015 a 2020).
- Commemoració del Dia contra l'Homofòbia al Futbol (2019).
- Commemoració del Dia contra la LGTBfòbia (2019).
- Nit de l'Esport.

Per la seva banda, les persones que van participar en les diferents fases de l'estudi van afirmar que ha millorat la visibilitat de l'esport femení als mitjans de comunicació de l'ajuntament, però que encara queda feina per fer, ja que –perceben- l'esport masculí continua gaudint de molta més visibilitat. Per corregir aquesta desigualtat proposen:

- Visibilitzar esportistes femenines en general, per oferir referents a les noves generacions d'esportistes.
- Visibilitzar la presència de les dones en els esports minoritaris.
- Visibilitzar els esports tradicionalment entesos com a “femenins”, per atreure la participació de més nois.

Aquests plantejaments coincideixen amb les premisses marcades pel Pla Local per la Igualtat de Gènere i els Drets del Col·lectiu LGTBI (2017-2021), que en el 2n objectiu de la Línia d'acció-3 (Drets i qualitat de vida) es compromet a “Promoure la participació i la visibilització de les dones a l'àmbit esportiu”.

6.2 Contribuir a superar els estereotips sexistes relacionats amb la pràctica físicoesportiva.

Des de l'Ajuntament no s'han impulsat accions específiques amb aquest objectiu, per tant, no hi ha dades sistematitzades sobre el tema; no obstant, es pot considerar que algunes de les accions comentades en el punt anterior contribueixen a l'assoliment d'aquest propòsit, ja que:

- Visibilitzen dones practicant esports tradicionalment molt masculinitzats, com ara el futbol.
- Promouen el compromís d'aquests mateixos clubs (tradicionalment molt homòfobs) amb la lluita contra l'homofòbia.

Per avançar en aquest objectiu caldria identificar els estereotips sexistes i LGTBfòbics presents a l'àmbit esportiu local i definir estratègies per desmuntar-los.

6.3 Vetllar pel correcte tractament del gènere i la diversitat afectiva, sexual i de gènere en els documents i espais de difusió de les entitats esportives.

L'any 2019 es van incorporar criteris d'igualtat de gènere a les bases de subvencions per a les entitats esportives, un dels quals indica:

Ús de llenguatge inclusiu i imatges no estereotipades en les comunicacions externes i internes. Fins a 0,3 punts. (BOPB, 08 de març de 2019, pàg. 26).

No hi ha dades sistematitzades sobre la manera en què les entitats han complert aquest criteri, per tant, per avançar en aquesta línia, aquest hauria de ser justament el primer pas. D'aquesta manera es podrien identificar els punts forts i les àrees de millora en

aquest aspecte i, així, definir les accions pertinents per potenciar o corregir el que correspongui.

Cal indicar que en la perspectiva de gènere el llenguatge és una de les dimensions bàsiques d'intervenció, ja que es fonamenta en el paradigma socioconstruccionista, segons el qual el llenguatge construeix la realitat (Gergen, K. 1994) no només a nivell d'imaginari, sinó també de realitats materials i significats que condicionen totalment la vida de les persones.

6.4. Informar les dones sobre l'oferta d'activitats físicoesportives del municipi

Aquest és un indicador inicialment no previst en l'estudi i que hem decidit afegir en resposta a les argumentacions recollides en el treball de camp. Es refereix a la importància de fer arribar a les dones del municipi la informació sobre l'oferta d'activitats físiques i esportives disponible en el territori; en particular aquelles que –per diversos motius- es troben en situació de vulnerabilitat (o en risc d'arribar-hi), ja que l'estudi ha demostrat la seva manca d'informació i desconeixement sobre les qüestions relacionades amb el la pràctica físicoesportiva al municipi.

Tot i que no s'ha indagat de manera detallada, probablement darrera d'aquest desconeixement i d'aquesta desinformació hi ha diversos factors com ara:

- Desconeixement de les llengües vehiculars al municipi.
- Dificultat d'accés als canals informatius utilitzats per l'ajuntament.
- Desafecció, desarrelament o sentiment de no pertinença al territori.
- Manca d'hàbit de lectura.
- Competències lectores.

Quadre resum Àmbit-6: Difusió i Mitjans de Comunicació

Punts Forts	Àrees de Millora
<ul style="list-style-type: none"> • Publicació periòdica d'informacions sobre esport femení a la Revista Viladecans. • Ampli reconeixement ciutadà de la Cursa de les Dones com a espai de visibilitat de l'esport femení al municipi. • Disponibilitat per part de l'Ajuntament de xarxes socials molt actives i amb un volum importat de seguidores. • Vincle estret i comunicació fluida d'algunes persones que treballen en nom de l'ajuntament amb grups específics de dones en situacions de "vulnerabilitat". 	<ul style="list-style-type: none"> • Manca de visibilitat de persones LGTBI+, i en particular de persones trans*, en la pràctica esportiva a Viladecans. • Manca d'activitats orientades a desmuntar els estereotips sexistes que encara perduren en l'àmbit esportiu. • Manca d'informació sobre la manera com les entitats esportives incorporen el llenguatge inclusiu en els seus documents i mitjans de difusió. • Dificultat d'accés de les dones en situació de vulnerabilitat del municipi a la informació sobre l'oferta d'activitats físicoesportives a nivell local.

6. PLA D'ACCIÓ

En aquest apartat es presenten els àmbits d'acció, les estratègies i els objectius en els quals s'ha de treballar els propers anys per continuar promovent la igualtat de gènere i LGTBI+ a l'àmbit esportiu de Viladecans. Les propostes recollides van ser aportades per les persones participants en les diferents fases de l'estudi i posteriorment sistematitzades, classificades i prioritzades.

La manera en que s'organitzen els objectius i les accions en aquest apartat és diferent a la dels àmbits que s'han utilitzat en la resta de l'informe, atenent a la inquietud expressada per l'Àrea d'Igualtat i LGTBI de l'Ajuntament en el grup focal de validació, de trobar una manera més propera a la lògica de l'administració local.

Atenent a aquesta petició i després de provar diferents fórmules, s'ha optat per organitzar el Pla d'Acció a partir de 4 Àmbits d'Acció i 9 Estratègies, que expliquem a continuació:

Àmbits d'acció: són els espais institucionals o socials en què s'han de desenvolupar les accions proposades en el Pla, concretament s'han definit 4, alguns dels quals inclouen alguns sub-àmbits:

Àmbit-I: Institucional. L'Ajuntament de Viladecans en un sentit ampli, amb èmfasi en les àrees d'esport i d'igualtat de gènere i LGTBI+.

Àmbit-II: Educatiu. Inclou a les institucions que desenvolupen una tasca educativa al municipi.

- II.a Educació formal: escoles, instituts, centres de formació d'adults, etc.
- II.b Lleure: caus, casals, etc.
- II.c Formació de personal tècnic i professional d'àmbit esportiu.

Àmbit-III: Associatiu. Inclou els clubs i entitats esportives del municipi.

- III.a Esportistes: membres dels clubs i entitats.
- III.b Càrrecs directius: persones que ocupen rols de direcció, planificació, junta directiva, etc.
- III.c Esportistes professionals.

Àmbit IV: Comunitari. Inclou tota la ciutadania del municipi.

- IV.a Espai públic: diferents espais de la ciutat que es poden destinar a l'activitat físicoesportiva.
- IV.b Equipaments esportius: pagats i gratuïts en tots els barris de la ciutat.

Estratègies: defineixen els grans objectius en què s'ha de treballar per avançar cap a la consecució de la igualtat de gènere i LGTBI+ en la pràctica físicoesportiva, amb perspectiva de polítiques públiques. Les presentem a continuació indicant els objectius que se'n deriven i les accions que es poden implementar per assolir-los en cadascuna d'elles. Cal precisar que algunes estratègies han estat dissenyades només per alguns àmbits, per tant, no apareixen en tots ells.

Estratègia-1: Presència / Accés:

- Objectiu: Facilitar l'accés de les noies i de les dones de Viladecans a diferents espais relacionats amb la pràctica físicoesportiva, no només com a practicants, sinó també per desenvolupar tots els rols que existeixin en cada àmbit. Afavorir aquest accés de manera particular a les noies i dones que es troben en situació de vulnerabilitat.
- Accions: Informar de manera oportuna i efectiva, política de preus i beques, revisar horaris, dissenyar activitats per col·lectius específics, adaptació arquitectònica, etc.

Estratègia-2: Visibilitat / Reconeixement

- Objectiu: Visibilitzar persones (noies i dones esportistes) i accions (bones pràctiques) d'esport femení o d'igualtat de gènere i LGTBI+ a l'àmbit esportiu de Viladecans.
- Accions: Publicacions a través dels diferents mitjans de comunicació disponibles a cada àmbit.

Estratègia-3: Sensibilització

- Objectiu: Transmetre a la ciutadania de Viladecans la importància de la igualtat de gènere i LGTBI+ en la pràctica físicoesportiva en un sentit ampli.
- Accions: Tallers, campanyes, cartelleria, espai públic, vídeos, etc.

Estratègia-4: Formació

- Objectiu: Formar els agents clau de cada àmbit en perspectiva de gènere i LGTBI+ en la pràctica físicoesportiva.
- Accions: Diferents formats d'accions formatives per a públics diversos.

Estratègia-5: Violències masclistes i LGTBIfòbiques

- Objectiu: Prevenir i abordar les violències masclistes i LGTBIfòbiques a través de diferents mecanismes en tots els àmbits definits.
- Accions: Materials informatius o de difusió, accions de sensibilització, protocols d'actuació, formació específica als diferents agents implicats en l'àmbit esportiu, etc.

Estratègia-6: Comunicació

- Objectiu: Revisar i corregir els criteris de base de les estratègies de comunicació, per assegurar que siguin igualitàries en termes de gènere i que no reproduïxin estereotips.
- Accions: Revisar el contingut, el llenguatge, les imatges, la periodicitat i el format de les publicacions en els diferents canals de comunicació o difusió. Definir criteris igualitaris per cadascuna d'aquestes accions.

Estratègia-7: Auditoria de gènere

- Objectiu: Definir un mecanisme que permeti avaluar de manera periòdica l'estat de la igualtat de gènere a l'àmbit esportiu municipal a través d'indicadors específics de cadascuna de les estratègies i que siguin aplicables en tots els àmbits.
- Accions: Definir indicadors i els mecanismes per recollir la informació (enquestes, entrevistes, etc.), sistematitzar-la, analitzar-la i publicar periòdicament els resultats.

Estratègia-8: Suport econòmic i tècnic

- Objectiu: Recolzar tècnicament i econòmicament per impulsar la incorporació de la igualtat de gènere i LGTBI+ en les diferents dimensions de l'organització. En el marc d'aquest Pla, aquesta estratègia només és aplicable a l'àmbit associatiu.
- Accions: Donar subvencions, oferir diferents formacions sobre el tema, així com assessorament i acompanyament en la implementació de mesures, etc.

Estratègia-9: Organització interna

- Objectiu: Dissenyar un sistema d'organització interna que permeti promoure adequadament la igualtat de gènere i LGTBI+ als esports. En el marc d'aquest Pla, aquesta estratègia només és aplicable a l'àmbit institucional (l'Ajuntament de Viladecans).
- Accions: Revisar i adaptar la política de pressupostos, la dotació de personal, els espais de coordinació, les metodologies de seguiment, la formació, etc.

A partir d'aquests paràmetres, s'han dissenyat unes taules resum de prioritats per àmbits, incloent-hi les propostes recollides durant l'elaboració de l'estudi.

AMBIT D'ACCIÓ-I: INSTITUCIONAL

Estratègia	Objectius	Accions
1. Presència / Accés	1.1. Promoure la presència i/o l'accés de dones i persones LGTBI+ als equips tècnics de l'Ajuntament responsables de promoure l'esport femení i la igualtat de gènere i LGTBI+ a la pràctica esportiva del municipi.	<ul style="list-style-type: none"> • A l'Àrea d'Esports, buscar l'assessorament de persones trans*. • A l'Àrea d'Igualtat de gènere, buscar l'assessorament de dones esportistes.
2. Visibilitat / Reconeixement	2.1. Visibilitzar i reconèixer les noies, dones i persones LGTBI+ esportistes i les bones pràctiques d'igualtat de gènere i LGTBI+ que es realitzen en l'àmbit esportiu del municipi.	<ul style="list-style-type: none"> • Difondre aquestes persones i accions als mitjans de comunicació de l'Ajuntament. • Reconèixer públicament persones i projectes o accions del municipi més compromeses amb la igualtat de gènere i LGTBI+ en la pràctica físicoesportiva.
3. Sensibilització	3.1. Sensibilitzar a les persones treballadores de l'ajuntament sobre igualtat de gènere i persones LGTBI.	<ul style="list-style-type: none"> • Distribuir materials de sensibilització sobre igualtat de gènere i LGTBI+ als esports entre el personal de l'Ajuntament.
4. Formació	4.1. Formar el personal municipal en igualtat de gènere i LGTBI+, especialment de les àrees d'esport i d'igualtat.	<ul style="list-style-type: none"> • Formació sobre igualtat de gènere i LGTBI+ per tot el personal de l'Ajuntament. • Formació pel personal tècnic de l'Àrea d'Esports de l'Ajuntament en qüestions de gènere i LGTBI+. • Formació pel personal tècnic de l'Àrea d'Igualtat de l'Ajuntament sobre activitat física i esports.
5. Violències masclistes i LGTBIfòbiques ⁷	•	•
6. Comunicació	6.1. Promoure i facilitar la revisió amb criteris d'igualtat de gènere i LGTBI+ dels documents i publicacions dels diferents mitjans de comunicació de l'Ajuntament .	<ul style="list-style-type: none"> • Formació sobre llenguatge inclusiu pel personal de l'àrea de comunicació de l'Ajuntament. • Elaborar i distribuir una guia de llenguatge inclusiu a l'àmbit esportiu. • Oferir càpsules formatives sobre llenguatge inclusiu al personal tècnic de les diferents àrees de l'Ajuntament.
7. Auditoria de gènere	7.1. Dissenyar mecanismes per valorar de manera específica la igualtat de gènere i LGTBI+ a l'àmbit esportiu del municipi	<ul style="list-style-type: none"> • Crear un mecanisme de registre d'indicadors. • Recollir dades, sistematitzar-les i analitzar-les anualment. • Difondre aquestes dades als equipaments esportius i a la ciutadania en general.
8. Organització Interna	8.1. Promoure i facilitar la coordinació política i tècnica entre les àrees d'igualtat i d'esport de l'Ajuntament.	<ul style="list-style-type: none"> • Definir un espai periòdic de coordinació entre les dues àrees.
	8.2. Revisar els documents i formularis que s'utilitzen en diferents àrees de l'ajuntament i als equipaments municipals per incloure la triple opció de gènere.	<ul style="list-style-type: none"> • Afegir la triple opció de gènere als documents i formularis de l'ajuntament: home, dona, no binari.
	8.3. Incloure el valor de l'esport com a eina educativa en altres plans locals de l'Ajuntament, com ara el d'educació, el de joventut o el de gent gran.	<ul style="list-style-type: none"> • Incloure objectius, accions i indicadors específics sobre esports i gènere en aquests plans locals.

⁷ En l'àmbit institucional no s'han inclòs propostes en l'estratègia 5, ja que l'Ajuntament no organitza activitats físicoesportives internes en les quals aplicar mesures preventives o d'abordatge de les violències masclistes i lgtbifòbiques. Per una altra banda, les mesures internes de l'ajuntament en aquest sentit, ja estan recollides en altres documents i protocols de la institució.

AMBIT D'ACCIÓ-II: EDUCATIU

II.a Educació Formal / II.b Lleure / II.c Formació de personal tècnic i professional de l'esport

Estratègia	Objectius	Accions
1. Presència / Accés	<p>1.1. Potenciar la pràctica esportiva en edat escolar i l'adolescència, en particular de les noies.</p> <p>1.2. Incloure la pràctica esportiva mixta en edats escolars i categories base.</p> <p>1.3. Promoure les formacions i professions de l'àmbit esportiu i del lleure entre noies, dones i persones LGTBI+.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Incloure competicions mixtes a l'esport escolar del municipi. • Negociar amb el Consell Comarcal per incloure competicions mixtes als Jocs Escolars. • Xerrades per difondre les formacions i professions d'àmbit esportiu. • Sessions d'orientació professional i ocupacional d'àmbit esportiu.
2. Visibilitat / Reconeixement	2.1. Visibilitzar noies esportistes destacades i accions dels centres educatius i de lleure que promoguin la igualtat de gènere i LGTBI+ en la pràctica físicoesportiva.	<ul style="list-style-type: none"> • Difondre aquestes noies i accions als mitjans de comunicació de l'Ajuntament. • Difondre aquestes noies i accions als canals de difusió dels centres. • Reconèixer públicament als centres i entitats de lleure més compromeses amb la igualtat de gènere i LGTBI+ en la pràctica físicoesportiva. • Crear una xarxa d'intercanvi de bones pràctiques de gènere i LGTBI+ entre el professorat d'Educació Física del municipi.
3. Sensibilització	3.1. Sensibilitzar els centres educatius sobre igualtat de gènere i LGTBI+.	<ul style="list-style-type: none"> • Distribuir materials de sensibilització sobre igualtat de gènere i LGTBI+ als esports.
4. Formació	4.1. Formar tots els agents educadors del municipi (professorat, monitoratge, etc.) en igualtat de gènere i LGTBI+.	<ul style="list-style-type: none"> • Formació introductòria sobre igualtat de gènere i LGTBI+ en un sentit ampli. • Formació sobre pràctica físicoesportiva sense estereotips sexistes. • Formació sobre agressions masclistes en un sentit ampli. • Càpsules formatives sobre tema trans. • Xerrades sobre els recursos disponibles per a persones LGTBI+ i per a l'abordatge de les violències masclistes.
5. Violències masclistes i LGTBIfòbiques	5.1. Promoure accions per eradicar el masclisme de les competicions esportives escolars del municipi.	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborar i difondre entre els centres educatius un protocol específic per combatre el masclisme als Jocs Escolars. • Elaborar materials de difusió per promoure el respecte en les competicions esportives tant entre les esportistes, com entre el públic.
6. Comunicació	6.1. Promoure i facilitar la revisió amb criteris d'igualtat de gènere i LGTBI+ dels documents i publicacions dels centres educatius i entitats de lleure de la ciutat.	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborar i distribuir una guia de llenguatge inclusiu a l'àmbit esportiu. • Oferir càpsules formatives als centres educatius i de lleure sobre llenguatge inclusiu als esports.
7. Auditoria de gènere	7.1. Dissenyar un sistema per recollir informació útil en clau de gènere i LGTBI+ sobre les activitats físicoesportives que es realitzen als centres educatius i els espais de lleure de la ciutat.	<ul style="list-style-type: none"> • Crear un mecanisme de registre d'indicadors. • Recollir dades, sistematitzar-les i analitzar-les anualment. • Difondre aquestes dades als equipaments esportius i a la ciutadania en general.

AMBIT D'ACCIÓ-3: ASSOCIATIU

III.a Esportistes / III.b Càrrecs Directius / III.c Esportistes professionals

Estratègia	Objectius	Accions
1. Presència / Accés	1.1. Estudiar fórmules perquè les quotes dels clubs esportius no obstaculitzin l'accés a les noies i dones en situació més desafavorida del municipi.	<ul style="list-style-type: none"> Oferir beques o ajuts a noies i dones en situació desafavorida.
	1.2. Promoure i afavorir l'accés de les dones als càrrecs directius dels clubs i entitats esportives.	<ul style="list-style-type: none"> Revisar i reforçar els requisits de les subvencions per a entitats esportives en relació amb la paritat de gènere en els càrrecs directius.
	1.3. Donar suport a les esportistes professionals.	<ul style="list-style-type: none"> Oferir beques o ajuts econòmics a esportistes professionals amb una trajectòria destacada.
2. Visibilitat / Reconeixement	2.1. Donar conèixer noies i dones esportistes destacades i accions dels clubs i entitats que promouen la igualtat de gènere i LGTBI+.	<ul style="list-style-type: none"> Difondre aquestes accions als mitjans de comunicació de l'Ajuntament. Difondre aquestes accions als canals de difusió dels clubs i entitats. Reconèixer públicament als clubs i entitats esportives del municipi més compromeses amb la igualtat de gènere i LGTBI+.
3. Sensibilització	3.1. Sensibilitzar als clubs i entitats esportives sobre igualtat de gènere i LGTBI+.	<ul style="list-style-type: none"> Distribuir materials de sensibilització sobre igualtat de gènere i LGTBI+ als esports.
	3.2. Motivar els clubs i entitats esportives perquè es sumin als actes de commemoració de les diades internacionals relacionades amb el gènere i la qüestió LGTBI+	<ul style="list-style-type: none"> Oferir alternatives de participació a les entitats esportives en els actes organitzats per l'ajuntament. Afegir a les bases de les subvencions un criteri que premi les entitats que es sumin a aquestes campanyes.
4. Formació	4.1. Oferir formacions sobre igualtat de gènere i LGTBI+ als clubs i entitats esportives del municipi.	<ul style="list-style-type: none"> Formar al personal tècnic i directiu dels clubs i entitats.
5. Violències masclistes i LGTBIfòbiques	5.1. Promoure accions per eradicar el masclisme de les competicions esportives del municipi.	<ul style="list-style-type: none"> Elaborar i difondre entre els clubs i entitats esportives un protocol específic per combatre el masclisme als esports. Elaborar materials de difusió per promoure el respecte en les competicions esportives tant entre les esportistes, com entre el públic.
6. Comunicació	6.1. Promoure i facilitar la revisió amb criteris d'igualtat de gènere i LGTBI+ dels documents i publicacions dels clubs i entitats esportives de la ciutat.	<ul style="list-style-type: none"> Elaborar i distribuir una guia de llenguatge inclusiu a l'àmbit esportiu. Oferir càpsules formatives als clubs i entitats sobre llenguatge inclusiu als esports.
7. Auditoria de gènere	7.1. Dissenyar un sistema per recollir informació útil en clau de gènere i LGTBI+ sobre les activitats i accions que realitzen els clubs i entitats.	<ul style="list-style-type: none"> Crear un mecanisme de registre d'indicadors. Recollir les dades anualment i traspasar-les a l'Ajuntament. Difondre aquestes dades a nivell intern en clubs i entitats.
8. Suport econòmic i tècnic	8.1. Donar suport econòmic als projectes esportius del municipi que promouen l'esport femení, així com la igualtat de gènere i LGTBI+	<ul style="list-style-type: none"> Subvencionar als clubs i entitats esportives que apostin per la igualtat de gènere i LGTBI+.
	8.2. Assessorar als clubs i entitats esportives del municipi en la incorporació de la igualtat de gènere i LGTBI+.	<ul style="list-style-type: none"> Oferir als clubs i entitats assessorament periòdic en qüestions de gènere i LGTBI+.

AMBIT D'ACCIÓ-4: COMUNITARI

IV.a Espai Públic / IV.b Equipaments Esportius

Estratègia	Objectius	Accions
1. Presència / Accés	1.4. Promoure activitats físicoesportives a l'aire lliure, gratuïtes, obertes a tota la ciutadania, en diferents modalitats.	<ul style="list-style-type: none"> Promoure caminades, dansa, ioga, etc. en espais públics en dies assenyalats.
	1.5. Potenciar l'ús de les zones verdes per a la pràctica esportiva segura.	<ul style="list-style-type: none"> Promoure caminades guiades per diferents zones verdes del municipi.
	1.6. Crear nous espais accessibles a l'aire lliure per a la pràctica esportiva segura.	<ul style="list-style-type: none"> Crear circuits per fer caminades, córrer o anar en bicicleta a tots els barris.
	1.7. Construir nous equipaments esportius per afavorir el creixement de la pràctica esportiva al municipi.	<ul style="list-style-type: none"> Construir camps i pistes poliesportives.
	1.8. Estudiar les dinàmiques d'ús dels espais esportius de la ciutat des de la perspectiva de gènere, per identificar desigualtats i corregir-les.	<ul style="list-style-type: none"> Realitzar una recerca aplicada sobre l'ús dels espais esportius amb perspectiva de gènere. Dissenyar un mecanisme per afavorir l'ús dels espais esportius per part de dones i persones LGTBI+.
	1.9. Afavorir la utilització dels equipaments esportius per part de les seccions femenines dels clubs.	<ul style="list-style-type: none"> Reservar horaris d'ús dels equipaments esportius per a les seccions femenines dels clubs i entitats.
	1.10. Difondre l'oferta d'activitats físiques i esportives del municipi a través de canals propers i amb criteris de lectura fàcil.	<ul style="list-style-type: none"> Elaborar díptics de l'oferta físicoesportiva amb criteris de lectura fàcil en castellà i àrab. Distribuir aquests materials per canals propers a les dones migrades i/o grans.
	1.11. Afavorir l'accés als equipaments esportius municipals de persones i entitats amb recursos limitats.	<ul style="list-style-type: none"> Abaratir el preu de les matrícules o quotes d'accés als equipaments. Oferir beques o subvencions.
	1.12. Facilitar l'accés de dones migrades a l'activitat esportiva.	<ul style="list-style-type: none"> Activitats físiques guiades per a dones, gratuïtes i en horari extra-laboral. Servei de guarderia paral·lel a les activitats físiques adreçades a les dones. Adaptar els requisits d'accés als equipaments esportius, per facilitar-ne l'accés a persones en situació administrativa irregular.
	1.13. Reforçar l'oferta d'activitats físiques terapèutiques per a dones grans.	<ul style="list-style-type: none"> Augmentar l'oferta de ioga terapèutic per a dones.
	1.14. Adaptar els equipaments esportius de la ciutat per afavorir la pràctica segura de persones LGTBI+, en particular de les persones trans*.	<ul style="list-style-type: none"> Reservar lavabos i vestidors per a persones trans* o no binaries. Instal·lar cabines individuals als vestidors. Instal·lar senyalística no binària en lavabos i vestidors.
	1.15. Promoure la pràctica esportiva de les persones amb diversitat funcional del municipi.	<ul style="list-style-type: none"> Adaptar les activitats esportives municipals (curses, bicicletada...), per afavorir la participació de les persones amb diversitat funcional. Crear una competició d'esports adaptats.
	2. Visibilitat / Reconeixement	<p>2.1. Visibilitzar dones i persones LGTBI+ esportistes destacades del municipi.</p> <p>2.2. Visibilitzar les activitats esportives que realitzen les dones amb diversitat funcional (jornada d'esports adaptats).</p>
3. Sensibilització	<p>3.1. Sensibilitzar la ciutadania sobre igualtat de gènere i persones LGTBI+.</p> <p>3.2. Sensibilitzar les dones migrades sobre els beneficis de l'activitat físicoesportiva.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Cartells en la via pública per promoure la igualtat de gènere en la pràctica físicoesportiva. Realitzar xerrades per a dones migrades sobre els beneficis de la pràctica esportiva i la nutrició.

	3.3. Fer campanyes per la igualtat de gènere i LGTBI+ i per eradicar els estereotips sexistes a l'esport.	<ul style="list-style-type: none"> • Commemorar les diades de gènere i LGTBI+ i vincular-les a l'àmbit esportiu: 8 de març, 19 de febrer, 28 de juny, 25 de novembre, etc.
4. Formació	4.1. Formar el personal dels equipaments en igualtat de gènere i LGTBI+ en un sentit ampli.	<ul style="list-style-type: none"> • Formació en igualtat de gènere i LGTBI+. • Formació sobre com abordar la qüestió trans als equipaments esportius.
5. Violències masclistes i LGTBIfòbiques	5.1. Prevenir les violències masclistes als espais públics de pràctica físicoesportiva i als equipaments esportius.	<ul style="list-style-type: none"> • Cartells amb missatges del tipus: "No es no", "Això és masclisme", etc. • Fer xerrades sobre prevenció de violències masclistes. • Tallers sobre micromasclismes.
6. Comunicació	6.1. Promoure i facilitar la revisió amb criteris d'igualtat de gènere i LGTBI+ dels documents i publicacions dels equipaments esportius de la ciutat.	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborar i distribuir una guia de llenguatge inclusiu a l'àmbit esportiu. • Oferir tallers sobre llenguatge inclusiu. • Afegir la triple opció de gènere als formularis: home, dona, no binari.
7. Auditoria de gènere	<p>7.1. Dissenyar un sistema per recollir informació útil en clau de gènere i LGTBI+ sobre les activitats que es realitzen als espais públics i als equipaments esportius de la ciutat.</p> <p>7.2. Elaborar una diagnosi més específica sobre la qüestió LGTBI+ en l'àmbit esportiu del municipi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Crear un mecanisme de registre d'indicadors. • Recollir dades, sistematitzar-les i analitzar-les anualment. • Difondre aquestes dades als equipaments esportius i a la ciutadania en general.

BONES PRÀCTIQUES

En aquest apartat es recullen algunes bones pràctiques per promoure la igualtat de gènere i LGTBI+ als esports de Viladecans, impulsades per diferents agents locals, com clubs i entitats esportives, centres educatius, altres entitats, etc.

Projecte esport mixt sota una perspectiva de gènere

- Àmbit 1: activitats esportives de competició.
- Agent impulsor: Club de Beisbol Viladecans.
- Descripció: El Club Beisbol Viladecans ofereix tant a categories base com per a persones adultes l'entrenament mixt.
- Observació: el club es l'entitat que rep més punts per quantitat d'esportistes en la valoració dels criteris per a rebre subvencions de l'Ajuntament.
- Enllaç: Dins dels diferents serveis (equips) que ofereixen hi ha segons categoria (<https://www.beisbolviladecans.com/servicios-1>).

Inclusió de continguts coeducatius en l'assignatura d'Educació física

- Àmbit 2: educatiu i de valors.
- Agent impulsor: Alguns centres educatius de Viladecans.
- Descripció: Hi ha algunes escoles i instituts que han apostat per incloure continguts coeducatius als currículums de les assignatures d'Educació Física, Valors i/o Tutories.
- Observació: Alguns d'aquests continguts provenen del propi professorat mentre d'altres hi ha col·laboracions amb empreses o entitats externes.
- Enllaç 1: Xerrada Dona i Ciència a l'Institut Josefina Castellví (<https://www.youtube.com/watch?v=0EBPFUfYVF4>).
- Enllaç 2: Projecte AFIN (Activitat física Inclusiva i Normalitzada). Sessions d'Educació física on hi ha activitats, tallers i xerrades de sensibilització i pràctica de l'esport adaptat; en els cursos d'ESO i Batxillerat. L'objectiu del projecte és donar cabuda a totes les característiques heterogènies de l'alumnat en les diferents activitats d'ensenyament aprenentatge (<http://ww.institutmestres.com/projecte-afin/>).

Jornades esportives compartides entre persones amb diversitat funcional i estudiants

- Àmbit 3: social i de salut.
- Agent impulsor: Fundació Caviga, IES Mestre i IES St. Gabriel.
- Descripció: Entre la fundació i aquests instituts s'organitzen jornades esportives conjuntament.
- Observació: Per part de la Fundació se senten molt ben acollits i presenten com a una activitat molt enriquidora per a tothom.
- Enllaç: <https://www.caviga.cat/colaboracions>

Promoció de formació d'entrenadores

- Àmbit 4: tècnic, formatiu i d'ocupació.
- Agent impulsor: Club Rítmica Viladecans.
- Descripció: per tal de combatre l'abandonament de la pràctica esportiva per part de noies adolescents s'ha dissenyat un programa que promou la formació d'aquestes com a entrenadores un cop acabada la seva trajectòria com a esportistes.
- Observació: Hi ha hagut força interès per part de les gimnastes a seguir vinculades al club com a referents de les persones gimnastes de categories base.
- Enllaç: Fotografia de l'equip tècnic del Club Rítmica Viladecans, la major part del qual van ser esportistes des de petites en el mateix club (https://www.instagram.com/p/CME7N-urrSd/?utm_source=ig_web_copy_link).

Lideratge per la captació de categories base

- Àmbit 5: lideratge, gestió, direcció i planificació.
- Agent impulsor: Cocodrils Rugby Sales Viladecans.
- Descripció: Amb el propòsit de fer créixer el club des de gener de 2021 tant la junta directiva com les pròpies jugadores han realitzat una àmplia cerca de futures jugadores.
- Observació: Tot i ser un esport minoritari, les jugadores estan motivades i tenen ganes de revifar l'esport femení i aconseguir convèncer a nenes i noies a provar el rugbi.
- Enllaç: Notícia del debut del primer equip femení dels Cocodrils Rugby Sales (<https://viladecans.news/el-rugby-femenino-en-viladecans-es-una-realidad/>).

Promoció de l'esport femení

- Àmbit 6: difusió i mitjans de comunicació.
- Agent impulsor: Vilabasquet.
- Descripció: El club col·labora amb l'ajuntament en actes, jornades, esdeveniments vinculats amb l'esport. També són actius a nivell de xarxes regularment com els dies de commemoració oficials. A més, realitza campanyes i esdeveniments propis per promoure l'esport femení i el bàsquet per a tothom des de infants fins famílies.
- Enllaç: Sonia Pascual, presidenta del club donant suport a la campanya #demanaelcanvi impulsada per la Comissió de Bàsquet femenina de la Federació Catalana de Bàsquet el passat maig de 2021. La campanya pretén reforçar la paritat en el bàsquet català (<https://www.instagram.com/p/CPI8ELLnJ1n/>).

GLOSSARI

Específic de l'àrea de gènere i LGTBI

- **Acció Positiva.** les diferències de tracte orientades a prevenir, eliminar i, si escau, compensar qualsevol forma de discriminació en la seva dimensió col·lectiva o social, que s'han d'aplicar mentre subsisteixin les situacions de discriminació que les justifiquen. (Llei 19/2020 d'Igualtat de Tracte i No Discriminació. Parlament de Catalunya).
- **Androgínia.** Expressió de gènere que no encaixa en els paràmetres tradicionals de la feminitat i la masculinitat.
- **Asexual.** Orientació sexual d'una persona que no sent atracció eròtica cap a altres persones. Pot relacionar-se afectivament i romànticament. No implica necessàriament no tenir libido, o no practicar sexe, o no poder sentir excitació.
- **Bisexual.** Fa referència a una persona que es pot sentir atreta emocionalment o sexualment per persones de diferent sexe (Takács, 2006).
- **Cisgènere (o cis).** Fa referència a una persona que no és trans, és a dir, que s'identifica amb la identitat de gènere que li va ser assignada en néixer.
- **Expressió de gènere.** És la manera en la que cada persona expressa el gènere sentit (home, dona, o tots dos, o cap dels dos, o de manera fluida). L'aparença, la indumentària, el comportament, el pentinat, la veu o la manera d'ocupar l'espai, són alguns dels elements que la conformen.
- **Gènere no binari.** Persona que no s'identifica ni com a dona ni com a home.
- **Identitat de gènere.** Fa referència a l'experiència de gènere que una persona sent internament i individualment, que pot coincidir o no amb el sexe assignat al néixer.
- **Heteronormativitat (o heterosexualitat obligatòria).** Es tracta d'entendre l'heterosexualitat no només com una pràctica sexual, sinó també com un sistema social, una imposició que el patriarcat realitza mitjançant els diversos discursos mèdics, artístics, educatius, religiosos, jurídics, etc. i a través de diverses institucions que presenten l'heterosexualitat com a necessària per al funcionament de la societat i com l'únic model vàlid de relació afectiu-sexual.
- **Heterosexualitat.** Fa referència a l'atracció emocional, romàntica o sexual envers les persones del sexe oposat.
- **Homofòbia.** Por o aversió irracional contra l'homosexualitat i contra les persones lesbianes, gais o bisexuals (LGB) basada en el prejudici (FRA, 2009).
- **Homosexualitat.** És l'atracció emocional, romàntica o sexual envers les persones del mateix sexe.
- **Intersexualitats.** Les persones intersexuals o amb DDS (diversitats del desenvolupament sexual) són persones que presenten una combinació

intermèdia, ambigua o atípica dels trets físics que s'atribueixen a homes i dones, en relació als cromosomes i/o a la variabilitat genètica o gonadal, o a les diferències sexuals congènites.

- **Lesbofòbia.** Por o l'aversion irracional contra les dones lesbianes.
- **LGBTI.** Acrònim que es fa servir per fer referència col·lectivament a les persones lesbianes, gais, bisexuals, trans i intersexuals.
- **LGBTIfòbia.** Por o aversió irracional contra persones LGTBI.
- **Orientació afectiva-sexual.** Fa referència a l'atracció emocional, afectiva i sexual vers persones d'un altre gènere (heterosexualitat) o del mateix gènere (homosexualitat) o de més d'un gènere (bisexualitat, pansexualitat), o bé absència d'atracció (asexualitat).
- **Passing.** Es refereix a quan una persona trans* és llegida per la resta com a *cisgènere*, a partir de les seves característiques físiques i del seu comportament, de manera que sigui clarament identificable en algun dels dos gèneres hegemònics.
- **Queer.** Persona que no subscriu la divisió binària tradicional dels gèneres i rebutja identificar-se amb un home o amb una dona o amb una orientació sexual específica.
- **Trans.** Les persones trans* són persones amb una identitat de gènere diferent del gènere assignat en néixer i que poden decidir o no dur a terme canvis corporals (quirúrgics, hormonals, etc.) per adequar-se a la imatge corporal socialment establerta en funció del seu gènere sentit. Les **dones trans** (o trans femenines) han nascut en un cos considerat de mascle i se senten dones, mentre que els **homes trans** (o trans masculins) han nascut en un cos considerat de femella i se senten home.
- **Transfòbia.** Por o l'aversion irracional cap a les persones trans* i/o cap a aquelles persones que no compleixen amb les normes de gènere (dones masculines, homes femenins, persones amb expressions de gènere ambigües, etc.)
- **Transgènere.** Persones trans* que tot i no sentir-se identificades amb el gènere assignat en néixer, decideixen viure el seu gènere **sense fer modificacions corporals** (hormonals o quirúrgiques).
- **Transsexualitat.** Persones trans* que **han decidit realitzar canvis corporals** (hormonals o quirúrgics) per a que els seus cossos s'assemblin als paràmetres socialment acceptats i reconeguts com a part del seu gènere sentit.
- **Violències masclistes i LGTBIfòbiques.** És la violència que s'exerceix contra les dones i les persones LGTBI+ com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes cis sobre la resta de sexe/gèneres i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.

Específic de l'àmbit esportiu

- **Agrupacions esportives:** Associació o entitat privada amb personalitat jurídica i capacitat d'obrar amb domicili en Catalunya, integrada per persones físiques o jurídiques, amb finalitat de desenvolupar, fomentar i practicar l'activitat física o poliesportiva sense cap afany de lucre. No poden exercir cap funció pròpia de les federacions esportives. (*Decret Legislatiu 1/2000, Llei Catalana de l'Esport*).
- **Club:** És una entitat privada amb personalitat jurídica formada per persones físiques on els objectius de la qual són el foment, la pràctica continuada de l'activitat física i esportiva i desenvolupament. (*Decret Legislatiu 1/2000, Llei Catalana de l'Esport*).
- **Categories base:** Concepte que classifica per grups segons les edats. Aquestes són: promeses, 5 i 6 anys; pre-benjamí 7 i 8 anys, benjamí 9 i 10 anys, aleví 11 i 12 anys, infantil 13 i 14 anys, cadet 15 i 16 anys, juvenil 17, 18 i 19 anys, senior més de 19 anys (Segons la modalitat esportiva pot variar la terminologia d'algunes).
- **Esport:** Activitat física es fa en un marc reglamentari i competitiu. (Canal Salut, Gencat).
- **Esports escolars:** activitat física practicada en edats escolars, que es desenvolupa sota un marc reglamentari específic (generalment dissenyat pel Consell Escolar i/o Consell Comarcal) i la qual té competició pròpia, independent a qualsevol tipus de federació.
- **Esport inclusiu:** Esport que gràcies a diversos factors faciliten les persones amb diversitat de capacitats o amb necessitats especials practiquin un esport de manera similar a la resta de persones (Hernández, J. 2015).
- **Exercici físic:** activitat física planificada, estructurada i repetitiva que té l'objectiu de millorar o mantenir un o més components de la forma física (Canal Salut, Gencat).
- **Modalitat esportiva:** Activitat, en la majoria dels casos de caràcter físic, practicada de manera individual o col·lectiva, habitualment en forma de competició i subjecta a una normativa reglamentària assumida pels òrgans federatius autonòmics, estatals o internacionals (Llei de l'Esport de les Illes Balears, 14/2006).
- **Disciplines esportives:** Es consideren disciplines esportives d'un esport o d'una modalitat esportiva totes les que es puguin crear des d'un concepte principal. (Llei de l'Esport de les Illes Balears, 14/2006).

REFERÈNCIES

Bibliografia

- Ajuntament de Barcelona. (2018). *Diagnosi per a l'estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment: una ciutat per a tots els cicles de vida. Mesura de govern*. Barcelona: Departament de Comunicació de l'àrea de drets socials.
- Ajuntament de Barcelona (2020). *Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2020*. Recuperat el 23 de juliol de 2021 de: <https://ajuntament.barcelona.cat/dreSIDiversitat/sites/default/files/Informe%20OND%202020%20CA.pdf>
- Berbel, A. i Prieto, R. (2016). Stop Homofobia: la figura del referente. En *Revista de Educación Social* (RES). Nº 23, juliol 2016, pàgines 346-364. Barcelona.
- Beauvoir, S. (1949). *El segundo sexo*. Ediciones Cátedra, Madrid 2011.
- Butler, J. (1990). *El Género en disputa*. Barcelona: Paidós, 2007. Pàgines 263-275
- Consell Esportiu del Baix Llobregat (2020). *Normativa de Competició i Disciplina Esportiva 2020-2021*. Recuperat el 23 de juliol de 2021 de: <http://cebllob.org/wp-content/uploads/2021/04/Normativa-de-Competici%C3%B3-i-Diciplina-Esportiva-20-21.pdf>
- Colectivo IOE (1993). *Investigación Acción Participativa: Propuesta para un ejercicio activo de la ciudadanía*. Disponible en: www.nodo50.org/ioe
- Crenshaw, K.W. (1991). Cartografiando los márgenes: interseccionalidad, políticas identitarias, y violencia contra las mujeres de color. En platero, L. (2012), *Intersecciones: cuerpos y sexualidades en la encrucijada*. Pàg. 87-122. Ediciones Bellaterra, Barcelona.
- Denison, E., and Kitchen, A. (2015). *Out on the Fields: the First International Study on Homophobia in Sport*. Nielsen, Bingham Cup Sydney 2014, Australian Sports Commission, Federation of Gay Games
- Devís, J., Fuentes, J., Perez, V., López, E., Pereira, S. (2016): *Inicis participació a l'esport per part de persones trans* i intersexuals en el món de l'esport*. 9è Quadern Dones i Esport. Ajuntament de Barcelona (p.51-58).
- Diputació de Barcelona (2017). *Guia per l'elaboració de plans locals LGTBI*.
- Fortuño Godes, J; Fanega Macías, L, Burrriel Paloma, J. Guerra Bali, M. (2015). *Descriptive Notes on Supply and Demand of Public Facilities for elderly physical activities in the city of L'Hospitalet de Llobregat*. Ageing and Social Policy, vol.3 num1.
- Foucault, M. (1975). *Vigilar y castigar*. Siglo XXI editores. Madrid, 2000.

- Generalitat de Catalunya (2008). *Recull de Termes. Dona i Treball*. Departament de Treball. Recuperat el 23 de juliol de 2021 de: https://igualtat.vilafranca.cat/sites/default/files/doc_28719849_1.pdf
- Generalitat de Catalunya (2014). *Dones i esports. La perspectiva de gènere en els esports*. Institut Català de les Dones i Secretaria General de l'Esport. Recuperat el 23 de juliol de 2021 de: https://esport.gencat.cat/web/.content/home/arees_dactuacio/esport_i_genere/progr_ama_DonesEsports/progr_ama_genere.pdf
- Institut Català de les dones (2021). Dossier estadístic Dones en l'Esport, recuperat el 26 de juliol de 2021 de: https://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/Dossier_dones_esport_FINAL1.pdf
- Gergen, K. (1994). Cap. 3: El construccionismo en tela de juicio. En *Realidades y relaciones*. Paidós. Barcelona.
- Halberstam, J (2017). *Trans*. Una guía rápida y peculiar de la variabilidad de género*. Editorial Egales. Madrid, 2018.
- Hill Collins, P. i Bilge, S. (2016). *Interseccionalidad*. Ediciones Morata. Madrid 2019.
- Hinojosa-Alcalde, I. Soler, S. (2018). On son les dones entrenadores? La desigualtat a la banqueta. *11è quadern. Dona i Esport*. pàgines 52-72.
- Missé, M. (2018). *A la conquista del cuerpo equivocado*. Editorial Egales, Madrid.
- Pfister, G. (2010). *Esport i igualtat de gènere*. Monogràfic: Ciutat Esport i Educació.
- Platero, L.; Rosón, M. i Ortega, E. (Eds.) (2017). *Barbarismos queer y otras esdrújulas*. Edicions Bellaterra, Barcelona.
- Rich, A. (1980). Heterosexualidad obligatoria y existencia lesbiana. en Rich, A. *Sangre, pan y poesía* (pp. 41-86). ed. Icaria. Barcelona, 2001.
- Rodó-Zárate, M. (2021). *Interseccionalidad. Desigualdades, lugares y emociones*. Bellaterra Ediciones. Barcelona.
- Rubin, G. (1975). El tráfico de mujeres: notas sobre la economía política del sexo. *Revista nueva an tropología*, N° 30. (pp. 95-145). Universidad Nacional Autónoma de México. México DF, 1986.
- Sainz, C., Diezhandino, P., i Codirector, N. (2010). *Mujeres y deporte en los medios de comunicación*. Estudio de la prensa deportiva (Tesis Doctoral). Recuperat de <https://e-archivo.uc3m.es/handle/10016/16505#preview>
- Sarrió, M., Barberà, E. Ramos, A i Candela C (2002) *El techo de cristal en la promoción profesional de las mujeres*. Revista de Psicología Social (17 (2), pàgines 167-182).

- Soler, S., Vilanova, A. (2006). *Accions i no para ules: bones pràctiques de gènere en l'esport*. Diputació de Barcelona.
- Striker, S. (2017). *Historia de lo trans*. Editorial Continta me tienes. Madrid.
- White, A. i Henry, I. (2004). *Women, leadership and the Olympic Movement. Final Report*. International Olympic Committee & Institute of Sport and Leisure Policy.
- Wittig, M. (1980). *El pensamiento heterosexual*. Ed. Egales. Madrid, 2006.

Referències de l'Ajuntament de Viladecans

- Ajuntament de Viladecans (2016). *Normativa General dels Jocs Escolars del curs 2016-2017*. Àmbit de Serveis a la Ciutadania, Departament d'Esports. Recuperat el 23 de juliol de 2021 de: https://www.viladecans.cat/sites/default/files/2016-2017_jocs_escolars_normativa_general_local.pdf
- Ajuntament de Viladecans (2019). Bases i convocatòria de subvencions relatives a diversos àmbits per al 2019. En *Butlletí Oficial de la Província de Barcelona*. 8 de març de 2019. Diputació de Barcelona, CVE 2019008031, recuperat el 22 de juliol de 2021 de <https://bop.diba.cat/anunci/987339/bases-i-convocatoria-de-subvencions-relatives-a-diversos-ambits-per-al-2019-versio-en-catala-i-castella-ajuntament-de-viladecans>
- Ajuntament de Viladecans (2020). Ordenança Reguladora de l'ús de les Instal·lacions Esportives Municipals. En *Butlletí Oficial de la Província de Barcelona*, 15 de desembre de 2020. Diputació de Barcelona, CVE 2020036465, recuperat el 22 de juliol de 2021 de <https://bop.diba.cat/anuncis/antic/022020019880>
- Ajuntament de Viladecans (2021). *Evolució indicadors demogràfics*. Padró Municipal d'habitants. Recuperat el 23 de juliol de 2021 de: https://www.viladecans.cat/sites/default/files/evolucio_indicadors_demografics_2019-2021.pdf

Webgrafia

- Ajuntament de Viladecans. <https://www.viladecans.cat/ca>
- Asociación Deporte y diversidad. <https://deporteydiversidad.org/>
- Consell Esportiu del Baix Llobregat (CEBLLOB). <http://cebllob.org/>
- Generalitat de Catalunya. Normativa Gènere i Esport. https://esport.gencat.cat/ca/SG_Esport_i_Activitat_Fisica/consell-catala-de-esport/normativa/ambits_esport/normativa-genere/

- Projecte “Mens sana in corpore sano” a Viladecans. EspaiS@lut. Butlletí Num. 68. (gener 2018) . Recuperat de <https://www.diba.cat/salutpublica/butlletins/-/newsletter/35521038/69/160507130/projecte-mens-sana-in-corpore-sano-a-viladecans>
- Revista de Viladecans.(2011-2021) Ajuntament de Viladecans <https://www.viladecans.cat/ca/revistaviladecans>
- 6a Cursa de les dones, Viladecans. Runnering life club. Web: <https://www.runneringlife.com/>

Material audiovisual

- Ajuntament Viladecans (2019) *Dones i esport: inspiració, reivindicació i èxit per Viladecans* [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=AaDQwV0W6Uw>

ANNEXES

Annex-1: Documents revisats

Documents aportats per l'àrea d'igualtat de l'Ajuntament de Viladecans

1. Pla local per la igualtat de gènere i els drets del col·lectiu LGTBI (2017-2021) – Ajuntament de Viladecans.
2. Criteris de gènere subvencions municipals àmbit esports
3. Plana web de l'Ajuntament
4. Dades Diagnosi Viladecans
5. Dades Estadístiques sobre els clubs esportius
6. 03 Anunci Bases BOPB 8-3-2019

Documents aportats per l'àrea d'esports de l'Ajuntament de Viladecans

1. 02. Recollida de dades
2. 04.09 Esports 2019.ok
3. 04.09 Activitats esportives_Serveis Esport
4. Anàlisi estadístic esport femení Viladecans
5. FutbolNet Memoria 19-20 Viladecans
6. Recollida de dades 19-20 FEM
7. Resum dades sobre gènere subvencions
8. Resum Men'Sana
9. Resum Participació activitat Gent Gran

Documents aportats per l'Àrea d'igualtat i lgtbi+ de la Diputació de Barcelona

1. Memòria Sessions Pre-Congressuals del 5è congrés de dones del Baix Llobregat
2. Pla per la diversitat sexual i de gènere (Consell comarcal Baix Llobregat)
3. III Pla d'igualtat de gènere per a la ciutadania de Mataró 2018-2022
4. Esport Femení- V Congrés de les Dones del Baix Llobregat
5. ESBORRANY_4t Pla Transversal Polítiques feministes

Annex-2: Qüestionari d'indicadors

Pla d'Igualtat de Gènere als Esports (2021-2024?)															
Ajuntament de Viladecans															
Qüestionari detallat de diagnosi															
Basat en el Programa Dona i Esport 2014 de la GENCAT															
Principis Generals del Programa: Participació / Visibilitat / Equitat															
Àmbits	Àrees d'Actuació	Preguntes clau													
		1.- Teniu dades recollides sobre aquest tema en relació als següents grups? SINO/Quines?						2.- Heu fet accions en aquesta línia?			3.- Teniu dades recollides sobre els resultats d'aquestes accions?			4.- Algunes preguntes específiques sobre l'àmbit.	
		Notes o Dones	Persones LGTB	Persones migrades	Persones amb discapacitat	Gent Gran	Persones en situació de pobresa	SI	NO	Quines?	SI	NO	Quines?		
1.- Activitats Esportives de Competició	1.1 Fomentar la participació femenina en competicions escolars del municipi	SI									SI				
	1.2 Donar suport a la participació d'equips femenins de màxim nivell estatal.	SI			SI		SI	SI		aportació econòmica + ESP ELIT	SI				
	1.3 Adaptar els reglaments de joc per promoure la igualtat de gènere en competicions d'equips mixtes.							SI		PLA DE GÈNERE					
	1.4 Incorporar les necessitats i expectatives de les noies i dones en els plans i programes de l'esport de competició del municipi.													RESUM ENTITAT SI ADHESIÓ A PLANS	Sabeu si les entitats esportives tenen incorporada la perspectiva de gènere en els seus plans i programes? De quina manera la tenen incorporada?
	1.5 Incorporar la perspectiva de gènere en els plans i programes de les entitats esportives.	SI							SI			SI			Teniu algun recull sobre l'impacte que ha tingut en les entitats esportives del municipi la incorporació de la perspectiva de gènere?
2.- Educatiu i de valors	2.1 Prevenció de violències masclistes en les competicions escolars i federades.	SI							NO			NO		Teniu registre d'incidències o denúncies de conductes o agressions masclistes en les competicions esportives escolars o federades?	
	2.2 Impulsar un model de pràctica físicoesportiva que promogui la formació en valors de nens i nenes.							SI		PROMOCIÓ ESPORTS MIXTES EN					
	2.3 Impulsar la participació de noies (i persones lgtbi i div. funcional, etc.) en les formacions de dinamitzadores i altres perfils col·laboradores d'àmbit esportiu.								NO						
3.- Social i de salut	3.1 Promoure un ús i gestió de les instal·lacions esportives amb perspectiva de gènere i LGTBI.							SI		Canvi de nom en l'inscripció d'una persona trans		NO		Teniu algun mecanisme per regular l'ús dels equipaments esportius de manera igualitària entre homes i dones (espais/horaris)? Quin?	
	3.2 Acostar la pràctica físicoesportiva a noies i dones amb situacions específiques (gent gran, migrades, adolescents, amb diversitat funcional, LBQT+, etc.)					SI		SI		PARCS PLENS DE PLANS DE PLANS GENT GRAN	SI		DADES PARTICIPACIÓ	Teniu lavabos i vestidors per persones trans o no binàries? Teniu dades recollides sobre el seu ús o reaccions que ha provocat? Heu realitzat campanyes educatives sobre aquest tema als equipaments esportius del municipi?	
	3.3 Adaptar espais públics per afavorir l'activitat físicoesportiva gratuïta i de proximitat a tots els barris de la ciutat.	SI							SI		Parcs plens de plans				
4.- Tècnic, formatiu i d'ocupació	4.1 Fomentar l'increment de dones i persones LGTBI entre les professions d'àmbit esportiu: prof. d'educació física, àrbitres, entrenadores, tutores de joc...								NO						
5.- Lideratge, gestió, direcció i planificació	5.1 Fomentar l'increment de dones i persones lgtbi en els càrrecs directius, de gestió i de professionals de l'esport.	SI						SI		SUBVENCIÓ ECONÒMICA	SI		% PARITAT JUNTA		
	5.2 Vetllar pel compliment del títol 6 del decret 59/2010 de les entitats esportives referent a la igualtat entre dones i homes.							SI		SUBVENCIÓ ECONÒMICA					
	5.3 Fomentar la participació de les dones (i persones lgtbi) en les tasques de gestió de les entitats esportives.	SI						SI		SUBVENCIÓ ECONÒMICA	SI		% PARITAT JUNTA		
	5.4 Donar suport a les iniciatives que reconeixen la tasca de dones (i persones lgtbi) dirigents d'àmbit esportiu.	SI						SI			SI				
6.- Difusió i mitjans de comunicació	6.1 Fomentar la visibilització de les dones (i persones lgtbi) en els mitjans de comunicació i espais de difusió esportius.							SI		VISIBILITZACIÓ REVISTA					
	6.2 Contribuir a superar els estereotips sexistes relacionats amb la pràctica físicoesportiva.								NO						
	6.3 Vetllar pel correcte tractament del gènere i lgtbi en els documents i espais de difusió de les entitats esportives.								NO						

Annex-3: Guió enquesta

Enquesta ciutadana virtual

Pla d'igualtat de gènere i LGTBI als esports de l'Ajuntament de Viladecans

Viladecans, març de 2021

L'Ajuntament del Viladecans està elaborant el **Pla d'igualtat de gènere i LGTBI als esports**, perquè serveixi com a carta de navegació de les polítiques locals d'aquest àmbit els propers anys. En aquest marc, hem creat aquesta enquesta, per recollir la percepció ciutadana sobre el tema, així com suggeriments i propostes per al futur Pla. Trigaràs menys de 5 minuts a contestar-la! Moltes gràcies per avançar!

1. Gènere: Home: / Dona: / No binari:
2. Edat:.....
  - a) 17 anys o menys
  - b) Entre 18 i 35 anys
  - c) Entre 36 i 55 anys
  - d) Entre 55 i 69 anys
  - e) 70 anys o més
3. Entre aquests barems, on se situarien els ingressos nets mensuals de la teva llar?
  - a) Menys de 800 euros al mes
  - b) De 801 a 2.000 euros al mes
  - c) De 2.001 a 5.000 euros al mes
  - d) De 5.001 a 7.000 euros al mes
  - e) Més de 7.000 euros al mes
  - f) No ho sé
  - g) No vull contestar
4. Quantes hores a la setmana fas esport o activitat física?
  - a) No en faig
  - b) Menys de 2 hores per setmana
  - c) Entre 2 i 6 hores per setmana
  - d) Entre 6 i 10 hores per setmana
  - e) Més de 10 hores per setmana
5. Quin tipus de pràctica esportiva realitzes?
  - a) No en faig
  - b) Pel meu compte (aire lliure, a casa...)
  - c) En una organització (club, gimnàs, associació...)
6. (Només si has contestat l'opció "c" en la pregunta anterior) En quina organització practiques l'esport o activitat física?
  - a) Club esportiu
  - b) Gimnàs privat
  - c) Servei o equipament municipal

- d) Escola o Institut
7. Quina és la causa de la no – pràctica?
- a) No m'agrada fer esport.
  - b) No tinc els mitjans econòmics.
  - c) No he trobat un esport o activitat física que m'agradi.
  - d) No tinc temps degut al meu horari laboral.
  - e) No tinc temps degut a les meves responsabilitats familiars.
  - f) No m'agraden les actituds masclistes que es donen en els espais de pràctica esportiva.
  - g) Altres: .....
8. Quin tipus d'activitat física o esport practiques?
- Activitats dirigides
  - Anar en bicicleta
  - Bàsquet
  - Beisbol/Softbol
  - Caminar
  - Córrer
  - Excursionisme
  - Futbol
  - Handbol
  - Ioga
  - Musculació
  - Natació
  - Pàdel
  - Patinatge
  - Pilates
  - Spinning
  - Tenis
  - Volei
  - Altres...
9. Creus que l'oferta d'activitats esportives de Viladecans respon a les teves necessitats i interessos?
- a) Sí
  - b) NO... Què et falta?
10. Creus que l'àmbit esportiu és un dels espais de relació social on es donen situacions masclistes (mirades incòmodes, floretes, invasió de l'espai personal, insults, tocaments, agressió explícita...)?
- a) Sí
  - b) No
11. Creus que l'àmbit esportiu és un dels espais de relació social on es donen situacions de lgtbi-fòbia (mirades incòmodes, bromes o ridiculització, insults, agressió explícita...)?

- c) Sí
- d) No

12. Coneixes entitats o organitzacions que fomentin l'esport femení a Viladecans?

- a) Sí
- b) No

Si és que sí, quines? .....

13. Coneixes entitats o organitzacions que fomentin l'esport per a persones amb diversitat funcional (o discapacitat) a Viladecans?

- a) Sí
- b) No

Si és que sí, quines? .....

14. Marca els tres aspectes dins l'àmbit de l'esport consideres prioritaris per a continuar promovent la igualtat de gènere i LGTBI+ als esports de Viladecans:

- a) Facilitar espais a l'aire lliure per a la pràctica esportiva (carrers, parcs i jardins).
- b) Augmentar l'oferta d'activitats esportives disponibles al municipi.
- c) Promoure la formació sobre igualtat de gènere i LGTBI en l'àmbit esportiu.
- d) Prevenir i sancionar les violències masclistes que succeeixen a l'àmbit esportiu.
- e) Promoure la pràctica esportiva de les dones, en particular de les adolescents.
- f) Garantir l'accés a l'activitat física o esportiva de les dones grans i/o amb discapacitat.
- g) Garantir l'accés a l'activitat física o esportiva a les persones trans*.
- h) Afavorir l'accés de les dones als càrrecs directius de les entitats esportives.
- i) Altre: .....

15. T'agradaria participar en un grup de discussió per definir les prioritats del Pla local per a la igualtat de gènere i LGTBI+ de Viladecans?

- a) Sí
- b) No

Si és que sí, apunta aquí el teu correu i ens posarem en contacte amb tu:.....

Moltes gràcies per ajudar-nos a fer de Viladecans un municipi més igualitari i inclusiu!

Annex-4: Resultats enquesta

Pla Pilot

Pla d'Igualtat de Gènere i LGTBI+ d'Esports de l'Ajuntament de Viladecans

---

Resultats de l'Enquesta Ciutadana

Barcelona, 14 de maig de 2021

Introducció

Aquest document recull els resultats de l'enquesta ciutadana difosa entre el 15 i el 23 d'abril de 2021 entre la població del municipi de Viladecans, en el marc de l'elaboració del Pla Local d'Igualtat de gènere i LGTBI+ als esports. Així també aporta unes primeres conclusions sobre cadascun dels apartats de l'enquesta.

En totes les preguntes s'aporten els resultats de totes les respostes rebudes, amb alguns comentaris per destacar alguns aspectes específics d'aquests. A més, en algunes preguntes que hem considerat especialment rellevants des de la perspectiva de gènere, hem afegit els resultats derivats únicament de les respostes de les dones que van respondre l'enquesta, per tal de observar les possibles diferències entre els resultats generals i aquests segregats per gènere.

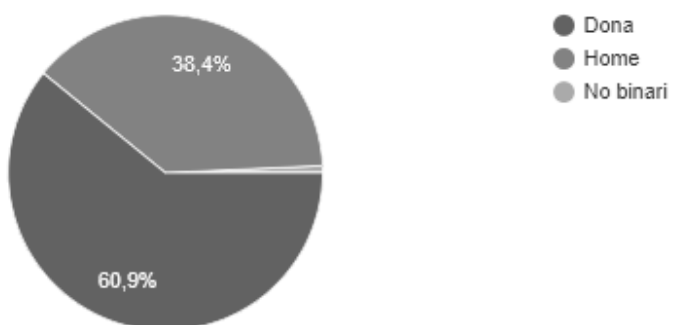
Cal recordar que l'enquesta ha estat contestada de manera lliure i oberta per la ciutadania, per tant, els resultats no responen a una mostra estadísticament representativa de la població del municipi. Això vol dir que els resultats s'han de prendre com una aproximació parcial al tema, per tant, caldrà contrastar-los i matisar-los amb les altres fonts d'informació que s'han utilitzat en l'estudi.

Persones que van contestar l'enquesta:

- N° total: 414
- N° de dones: 252

1. Gènere

(General, 414 respostes)

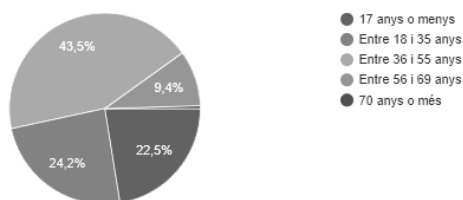

Comentaris

- Més de la meitat de les persones que van contestar l'enquesta són DONES.
- De les 414 persones que van contestar l'enquesta, 3 es van identificar com "No-binàries".

2. Edat

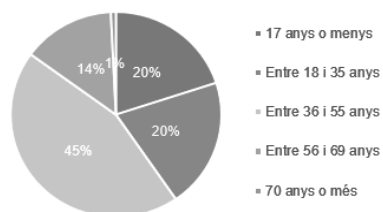
General (414 respostes)

Comentaris

- La majoria de les persones que van contestar l'enquesta es troben en el rang d'entre 36 i 55 anys.
- Les persones menors de 35 anys representen el 46,7% del total de respostes.
- La major part de les persones que van contestar l'enquesta (67,7%) tenen entre 18 i 55 anys.
- Hi ha hagut molt poca participació de persones majors de 70 anys.

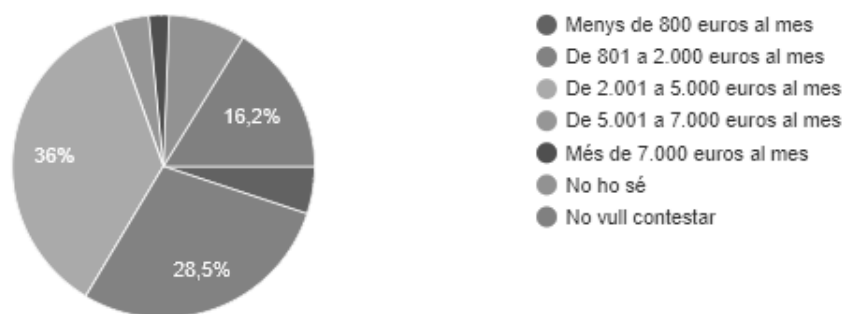
Dones (252 respostes)

Comentaris

- Entre les DONES, la major participació en l'enquesta s'ha centrat en la franja d'entre 36 i 55 anys.
- Crida l'atenció la coincidència exacta de participació que s'han donat entre les dones dels rangs d'edat 17 anys o menys i entre 18 i 35 anys.
- Només 2 dones majors de 70 anys van contestar l'enquesta.

3. Entre aquests barems, on se situarien els ingressos nets mensuals de la teva llar?
(General, 414 respostes)

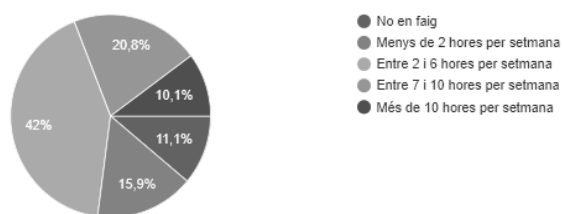

Comentaris

- Gairebé $\frac{1}{4}$ de les persones no ho sap o no va voler contestar aquesta pregunta.
- En general, la franja que més participació hi ha hagut és entre els 801 € i els 5000 €.
- La major part de les persones que van contestar l'enquesta tenen uns ingressos familiars mensuals d'entre 2.001 € i 5.000 €.

4. Quantes hores a la setmana fas esport o activitat física?

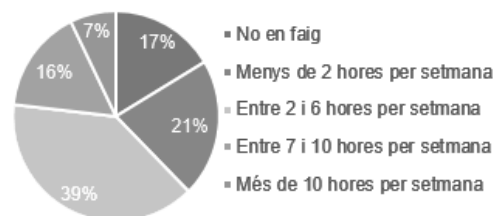
General (414 respostes)

Comentaris

- Un 42% practica entres 2 i 6 hores setmanals.
- Un 11% de les persones que van contestar l'enquesta no practica activitat física, mentre un 10% diu fer-ne més de 10 hores per setmana.

Dones (252 respostes)

Comentaris

- Un 38% de les dones que han contestat l'enquesta fan molt poca o gens activitat física o esports per setmana (17% no en faig + 21% que fan menys de 2 hores).
- Un 23% de les dones que han contestat l'enquesta fan molta activitat física o esports cada setmana (7% més de 10 hores + 16% que fan entre 7 i 10 hores).

5. Quin tipus de pràctica esportiva realitzes?

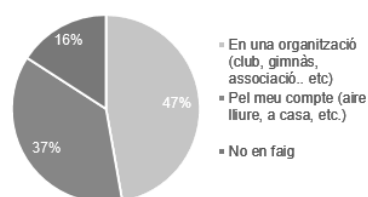
General (414 respostes)

Comentaris

- Gairebé el 55% de les persones que van contestar l'enquesta practica esports o activitat física en organitzacions (clubs, gimnàs o associacions).
- Hi ha una diferència de 20 punts percentuals entre les persones que declaren fer pràctica esportiva pel seu compte (34%) i aquelles que ho fan en una organització (54%).

Dones (252 respostes)

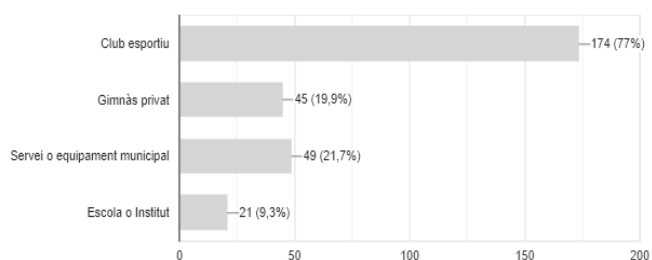

Comentaris

- Gairebé la meitat de les dones que han contestat l'enquesta fan activitat física o esports en algun tipus d'organització (47%). Aquest resultat és un 8% inferior al resultat general en aquest apartat.
- Un 16% de les DONES que van contestar l'enquesta no fan cap pràctica esportiva. Aquesta proporció és 6 punts superior al resultat general de l'enquesta en aquesta pregunta.

6. En quina organització practiques l'esport o activitat física?

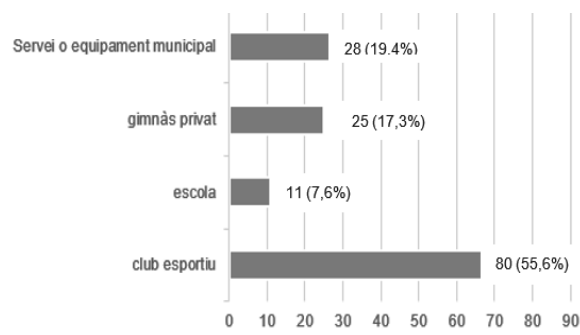
General (414 respostes)

Comentaris

- Dins el col·lectiu que practica esport en una organització, la que més freqüenta és el club esportiu (77% de les enquestades). El gimnàs i el servei o equipament privat queden en segon lloc ambdues (20% aprox.).
- Escola o institut només 21 persones (menys d'un 20% dels menors enquestats).

Dones (252 respostes)

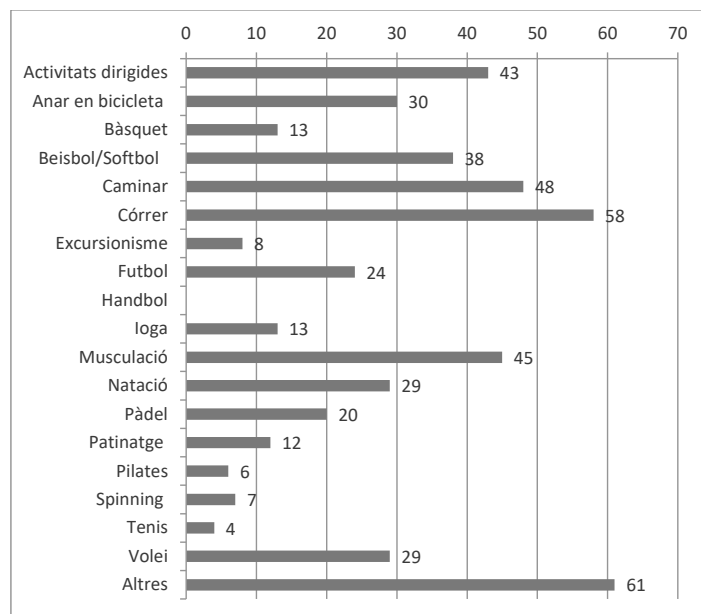
Comentaris

- La majoria de les dones que han contestat l'enquesta (55%) fa activitat física o pràctica esports en un club esportiu.

7. Quin tipus d'activitat física o esport practiques?

Resultat General

(resposta múltiple / 488 respostes en total)

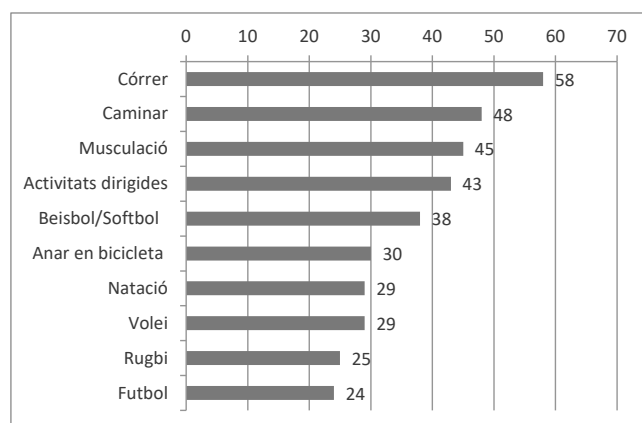
Comentaris

- Córrer, caminar i musculació, ja sigui al gimnàs o a casa són les modalitats esportives més practicades per les persones que van contestar l'enquesta.
- Alguns esports i activitats també presents tot i tenir menys aflluència són el patinatge, el ioga, el vòlei i el pàdel.
- Cal destacar que el total de respostes rebudes en aquesta pregunta supera en 74 el número de persones que va contestar l'enquesta. Això vol dir que moltes persones van indicar que fan més d'una activitat física o esportiva.

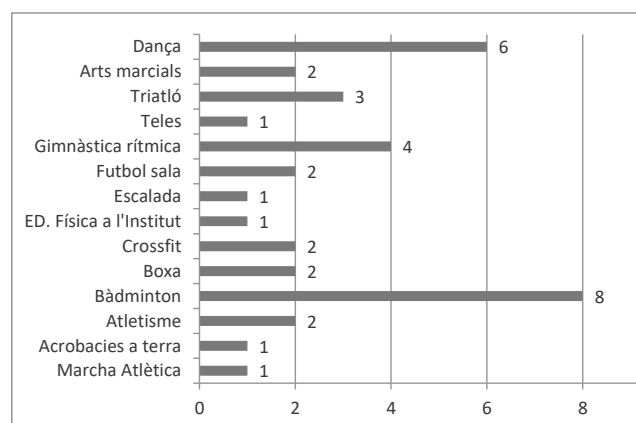
Resultat General

(resposta múltiple / 488 respostes en total)

Les 10 disciplines més practicades

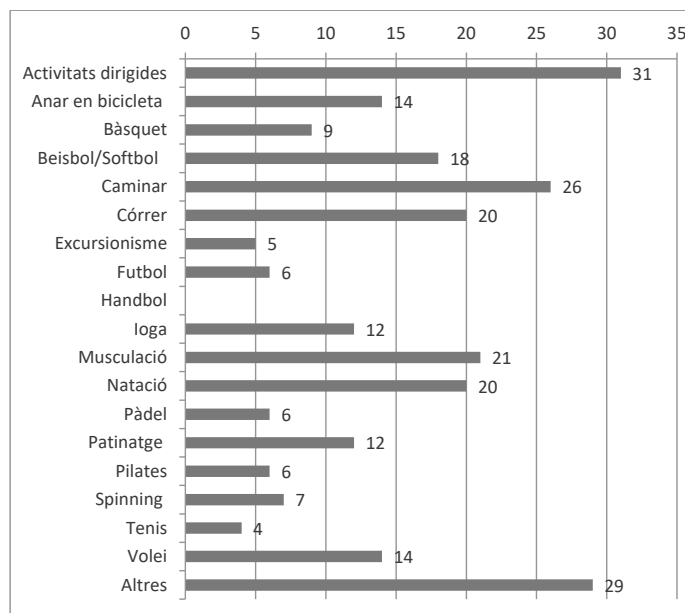

Altres disciplines practicades

Resultat DONES

(resposta múltiple / 260 respostes)

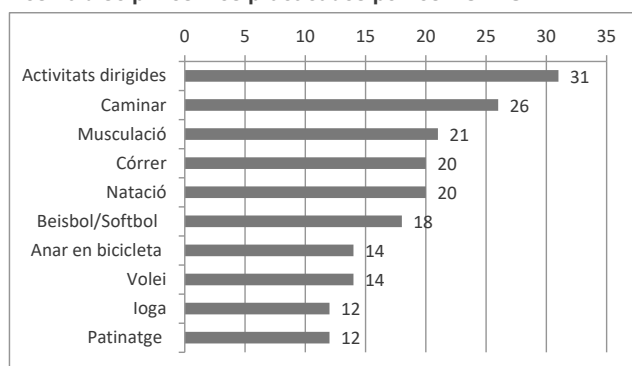
Comentaris

- Les disciplines més practicades per les dones que han respost l'enquesta són: Activitats dirigides, caminar i musculació.
- Algunes de les activitats també molt practicades que es van afegir per part de les enquestades és el rugbi.
- En aquesta pregunta les DONES van apuntar 260 respostes; és a dir, 8 respostes més que el número total de dones que van contestar l'enquesta (252). Això significa que només algunes dones van indicar que fan més d'una pràctica física o esportiva.

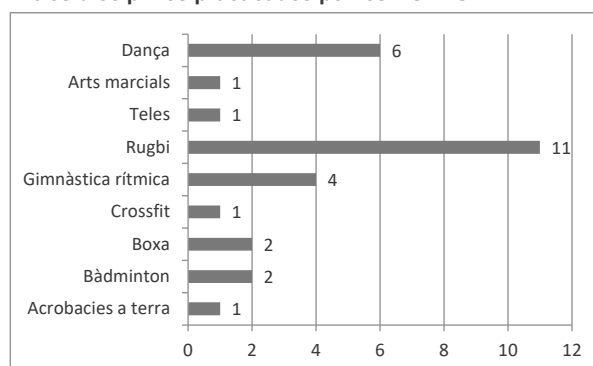
Resultat DONES

(resposta múltiple / 258 respostes)

Les 10 disciplines més practicades per les DONES

Altres disciplines practicades per les DONES

8. Si NO fas esport o activitat física, quina és la causa de la no-pràctica?

General (46 respostes en total)

Comentaris

- Un 31,8% comenta no tenir temps per a fer activitat física degut a les seves responsabilitats familiars.

Dones (41 respostes)

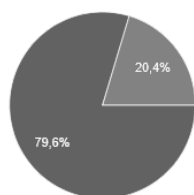

Comentaris

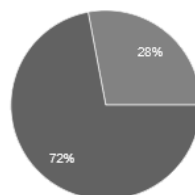
- El 89,1 % de les persones que a l'enquesta van dir que no fan activitat física ni esport són dones.
- Dins d'aquestes, un 35% van indicar no tenir temps degut a les seves responsabilitats familiars.
- Un 39% de les DONES que van dir que no fan activitat física ni esport ho expliquen dient que no els agrada l'esport o no han trobat una modalitat que els hi agradi.

9. Creus que l'oferta d'activitats esportives de Viladecans respon a les teves necessitats i interessos?

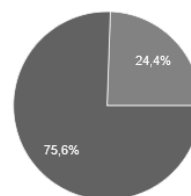
PRACTICANTS (d'organització)

PRACTICANTS (pel seu compte)

NO - PRACTICANTS

● Sí
● No

● Sí
● No

● Sí
● No

Comentaris

- En general la percepció de les persones que van contestar l'enquesta sobre l'oferta esportiva al municipi, no varia especialment entre les persones que fan activitat física o esportiva i les que no.
- Un 24% de les persones no practicants consideren que les ofertes d'activitat física o esportiva no responen als interessos i necessitats de la població.
- $\frac{3}{4}$ parts de la població que no fa activitat física ni esports considera -malgrat això- que al municipi sí que hi ha una oferta que respon a les necessitats i interessos de la població general.

10. Si a la pregunta anterior has respost que "NO", què diries que falta?

(General, 48 respostes en total)

a. (Més) Equipaments municipals (19 respostes)

Equipaments municipals (5): Més pavellons (2), Pista de atletisme (8), pistes pàdel (1), pavelló bàsquet (1), boulder escalada (1) i piscina pública (1),

b. (Més) Oferta de activitats a l'aire lliure (8 respostes)

Més ofertes en parcs i zones verdes (7) i concretament màquines en aquests espais (1).

c. Espais per fer esports amb nadons o nens petits (5)

Manquen instal·lacions adequades a les necessitats dels nens, sobretot en esports minoritaris (4). Espais on fer esport portant els nadons o nens petits (1).

d. Preus més accessibles (5 respostes)

e. Més oferta per persones amb discapacitat física (2)

f. Altres respostes (9 en total, totes diferents)

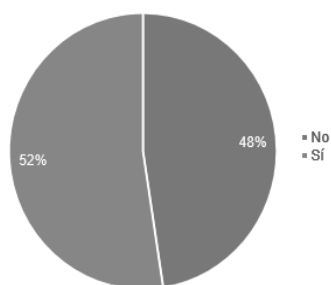
Més difusió d'altres esports menys coneguts (1), manca horari per practicar, per motius d'espai (1), tenir sponsors dins de la ciutat per poder seguir creixent (1), espai on negocis, associacions, clubs, etc. puguin dialogar i fer intercanvi de serveis, puguin haver patrocinadors i patrocinats, etc. (1), més suport al esport femení (1), dansa (1), zumba (1), teles (1), organització de caminades per l'entorn municipal (1).

Comentaris

- Davant la pregunta sobre "què falta?", la resposta més significativa ha estat la demanda de més equipaments, ja sigui, en general o alguns específics que van ser esmentats per algunes persones (respostes grup -a-).
- Aquest resultat podria ser encara major si es sumen les respostes dels grup -c- que –tot i ser més específic– en el fons està parlant d'equipaments.
- Hi ha un grup molt important de respostes (-f-) que van ser esmentades només un cop, la qual cosa dóna compte de la gran diversitat de necessitats específiques de les persones que van contestar l'enquesta.

11. Creus que l'àmbit esportiu és un dels espais de relació social on es donen situacions masclistes (mirades incòmodes, floretes, invasió de l'espai personal, insults, tocaments, agressió explícita...)?

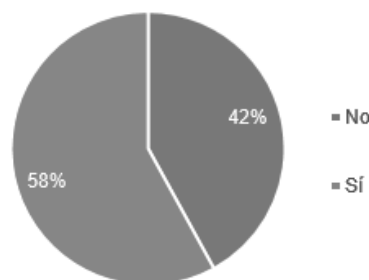
General (414 respostes)

Comentaris

- El 52% de les persones que han contestat l'enquesta pensa que es donen situació masclistes en espais de l'àmbit esportiu.

Dones en general (252 respostes)

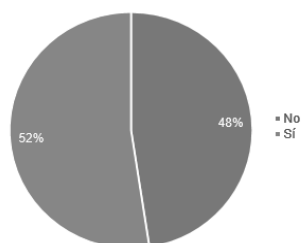

Comentaris

- Observant només les respostes de les dones sobre les situacions masclistes als espais esportius es veu que augmenta la proporció de persones que consideren que sí que n'hi ha. Tot i així la diferència no és especialment considerable de quan s'observen els resultats generals (que inclouen els homes i les persones no binàries que van contestar l'enquesta).
- La percepció de les dones sobre les situacions masclistes als espais esportius és la mateixa, independentment de si fan o no activitat esportiva o esports.

12. Creus que l'àmbit esportiu és un dels espais de relació social on es donen situacions de lgtbi-fòbia (mirades incòmodes, bromes o ridiculització, insults, agressió explícita...)?

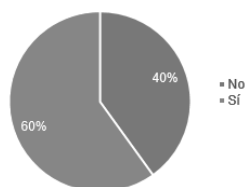
General (414 respostes)

Comentaris

- El 52% de les persones enquestades pensen que l'àmbit esportiu és un dels espais de relació social on es donen situacions de lgtbi-fòbia.
- Un casi 58% de les persones que no practiquen activitat física afirmen que en l'àmbit esportiu és un dels espais de relació social on es donen situacions de lgtbi-fòbia.

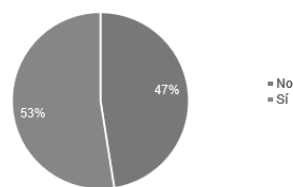
Dones Practicants

Comentaris

- Un 60% de les dones esportistes enquestades creuen que als espais esportius es donen situacions de lgtbifòbia.

Dones no Practicants

Comentaris

- Més de la meitat de les dones que no practiquen creuen que es donen situacions lgtbifòbiques als espais esportius.

13. Coneixes entitats o organitzacions que fomentin l'esport femení a Viladecans?

General (414 respostes)

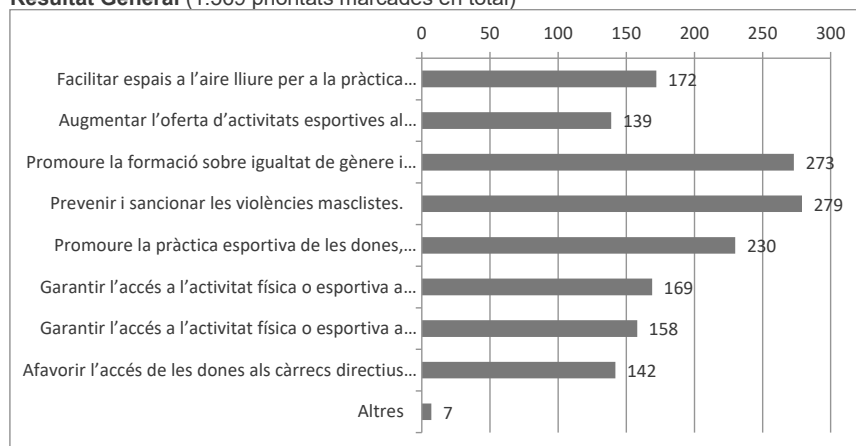
- Club beisbol i softball Viladecans (39)
- Club bàsquet Viladecans (31)
- Màgic Volei Viladecans (22)
- Club Patí Viladecans (19)
- Club Atletisme Viladecans (13)
- Club Futbol Viladecans (13)
- Cocodrils Rugbi Sales Viladecans (12)
- Club Rítmica Viladecans (11)
- Unión Deportiva Viladecans de futbol (8)
- Club Esportiu Vilarítimica Dreams (5)
- Club futbol Sala Mil·lenium Sport Viladecans (4)
- Vilabasquet Viladecans (4)
- Unio Esportiva Sant Gabriel Viladecans (3)
- Club Esportiu Athletic Torre roja (3)
- Club Natació Viladecans (3)
- Runnering girls- Atrium (2)
- Club Badminton Viladecans (1)

Comentaris

- El club beisbol i softball Viladecans juntament amb el Club bàsquet Viladecans s'opina que són aquelles entitats i organitzacions que fomenten l'esport femení al municipi de Viladecans.
- Les modalitats esportives més majoritàries considerades entitats que promoguin l'esport femení són el futbol, el bàsquet, l'atletisme, el vòlei i també el patinatge.

14. Marca els tres aspectes que consideres prioritaris per continuar promovent la Igualtat de gènere i LGTBI+ als esports de Viladecans:

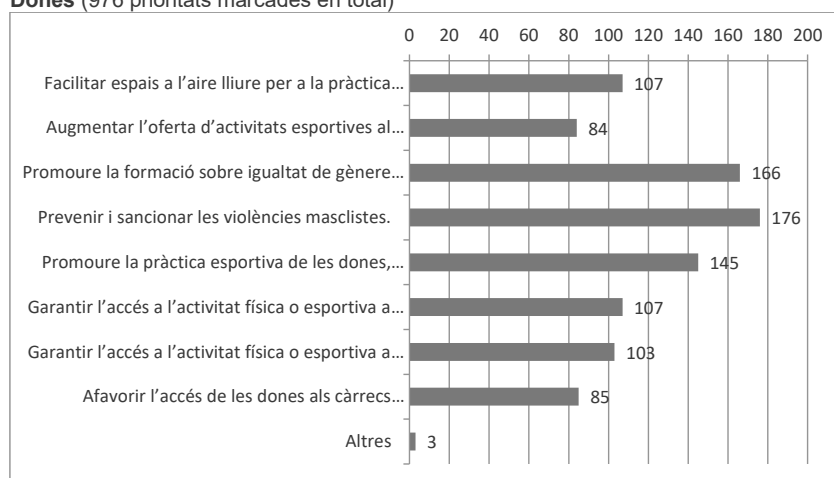
Resultat General (1.569 prioritats marcades en total)

Comentaris

- Les tres prioritats més importants indicades per les persones que van contestar l'enquesta són:
  1. Prevenir i sancionar les violències masclistes que succeeixen a l'àmbit esportiu.
  2. Promoure la formació sobre igualtat de gènere i LGTBI en l'àmbit esportiu.
  3. Promoure la pràctica esportiva de les dones, en particular de les adolescents.

Dones (976 prioritats marcades en total)

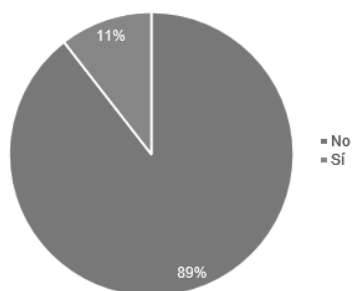
Comentaris

- Les tres prioritats més importants indicades per les DONES que van contestar l'enquesta són:
  1. Prevenir i sancionar les violències masclistes que succeeixen a l'àmbit esportiu.
  2. Promoure formacions sobre la igualtat de gènere i LGTBI també en l'àmbit esportiu.
  3. Promoure la pràctica esportiva de les dones, en particular de les adolescents.
- Hi ha coincidència entre les prioritats identificades pel total de persones que van contestar l'enquesta i les que van identificar només les dones.
- Les respostes recollides en l'apartat d'ALTRES van ser:
  - Gimnasos només per a dones.
  - Visibilitzar dones esportistes referents ens els clubs esportius, escoles i institut durant tot l'any.
  - Invertir més recursos econòmics per fer créixer l'esport femení de la ciutat.

15. T'agradaria participar en un grup de discussió per definir les prioritats del Pla local per a la igualtat de gènere i LGTBI+ de Viladecans?

(General, 414 respostes)

General (414 respostes)

Comentari

- Un 11% de les persones que van contestar l'enquesta mostra predisposició per participar a un grup de discussió per tal de definir les prioritats del Pla.

Annex-5: Guió entrevista

Pla d'igualtat de gènere i LGTBI als esports de l'Ajuntament de Viladecans **ENTREVISTA / [nom persona entrevistada]**

Data de l'entrevista: _____ de 2021, _____ hores.
Persones entrevistadores: Rodrigo Prieto i Maria Solé

PREGUNTES

1. **Formació i experiència en esports i/o gènere i LGTBI de les persones entrevistades.**

- Formació i/o experiència en esports
- Formació i/o experiència en gènere i/o lgtbi
- Càrrec al centre educatiu
- Funcions

2. **Present**

2.1. Preguntes genèriques

- 2.1.1. Quina evolució ha tingut l'esport femení al municipi?
- 2.1.2. Com és la participació LGTBI en l'àmbit esportiu de Viladecans?

2.2. Sobre sensibilització ciutadana

- 2.2.1. Quin nivell de sensibilització ciutadana hi ha actualment a Viladecans sobre la igualtat de gènere i LGTBI+ a l'àmbit esportiu?
- 2.2.2. Hi ha discriminació per raons de gènere o diversitat sexual avui a l'àmbit esportiu de Viladecans? En què ho notes?
- 2.2.3. Hi ha mecanismes/recursos per a que aquestes discriminacions s'arribin a visibilitzar?

2.3. Sobre la perspectiva de gènere i lgtbi als centres educatius

- 2.3.1. Dels centres educatius de Viladecans, quines diries que promouen activitats esportives amb una mirada igualitària de gènere i LGTBI?
- 2.3.2. Pel contrari, quins centres educatius del municipi creus que no tenen gens incorporada la mirada de gènere o LGTBI? En què ho notes?

2.4. Sobre la tasca de l'ajuntament

- 2.4.1. Com valoraries la tasca que fa l'Ajuntament de Viladecans per promoure la igualtat de gènere i LGTBI+ a l'àmbit esportiu? Per què?
- 2.4.2. Destacaries algun projecte d'aquest tema impulsat per l'ajuntament? Quin?, Per què?
- 2.4.3. De tota el que fa l'ajuntament en l'àmbit esportiu, on creus que falta més feina per fer per incorporar la igualtat de gènere i LGTBI? Per què?

2.5. Preguntes sobre projectes o accions específiques

- 2.5.1. Quin nivell d'implicació tenen els centres educatius de la ciutat en els projectes impulsats per l'ajuntament sobre esports i gènere i/o lgtbi+?

2.6. Preguntes sobre accions inclusives amb perspectiva interseccional

- 2.6.1. De totes les accions esportives que es realitzen al municipi en l'àmbit d'esports, teniu observat alguna(es) que promogui(n), faciliti(n) o aconsegueixi(n) la participació de persones migrades, lgtbi, amb discapacitat o de la gent gran? Quines? Quin element del disseny del projecte o acció és el que –en la vostra opinió- possibilita aquella participació? (preguntar per cada col·lectiu per separat).
- 2.6.2. De totes les accions esportives que es realitzen al municipi, en quina(es) veieu més factible promoure la participació d'aquests col·lectius? Per què? Com creieu que es podria fer per aconseguir-ho?

3. Futur

- 3.1. Quines són les tres principals prioritats que hauria de tenir el Pla d'Esport i gènere de l'Ajuntament, per tal de treballar a partir d'ara i en els pròxims anys? Per què?
- 3.2. I si poguessis aportar idees d'accions concretes a incloure en aquest pla, què diries? Què s'hauria de fer?

4. Altres comentaris que vulguis afegir

Annex-6: Guió grups focals

Pla d'Igualtat de gènere i LGTBI+ als esports de l'Ajuntament de Viladecans Guió del Grup Focal

---

Data i horari

___ de juny de 2021, de ___ a ___ hores.

Perfil de les participants

Nom de les Participants

1. ...
2. ...
3. ...

Persones dinamitzadores

Rodrigo Prieto
Maria Solé

INTRODUCCIÓ

Perquè som aquí?

- Què estem estudiant?
- Perquè ho estem fent?
- Què hem fet prèviament? (revisió documents, enquesta, entrevistes).
- Perquè us hem convocat? (perquè no tenim informació sobre els hàbits i les necessitats d'activitat física de les persones grans del municipi).

Com ho farem?

- Us presentarem hipòtesis o conclusions prèvies i us demanarem que comenteu.
- Hi ha 4 blocs de temes, destinarem aproximadament 20 minuts a cadascun.
- Tenim 2 hores, amb voluntat que duri 1h 30min.

Sobre la gravació

- La sessió serà gravada, però no es publicarà enlloc.
- Només la fem per assegurar-nos de recollir tot el que digueu.
- Heu de signar un full en que ens autoritzeu a gravar.

Sobre el tractament de la informació

- Tot el que digueu en aquest espai és confidencial, és a dir, quan fem l'informe, no direm *qui ha dit què*, sinó que ho direm de manera genèrica i anònima, per tant, podeu parlar amb tota tranquil·litat.

PREGUNTES

5. Sobre l'activitat física de les participants

A l'enquesta només van contestar 2 persones majors de 70 anys, llavors, gairebé no tenim informació sobre aquest sector de la població.

- 5.1. Si us plau, digues el teu nom i la teva edat.
- 5.2. Fas alguna activitat física o esport de manera habitual? SI/NO? Quina?
- 5.3. Amb quina periodicitat? Quan temps li dediques cada setmana, més o menys?
- 5.4. Si és que NO fas activitat física... per quina raó?
- 5.5. Creus que l'oferta d'activitats esportives de Viladecans respon a les teves necessitats i interessos? SI/NO / Què et falta?

6. Sobre l'àmbit esportiu a Viladecans

6.1. Preguntes genèriques

6.1.1. Quina evolució ha tingut l'esport femení al municipi?
A les entrevistes ens han dit que els darrers anys ha millorat, que ha crescut i que hi ha més participació i visibilitat de les dones.

6.1.2. Com és la participació LGTBI en l'àmbit esportiu de Viladecans?
A les entrevistes ens han dit que depèn del club. Per exemple, en els equips femenins hi ha noies lesbianes i que es viu amb molta normalitat, però que no passa el mateix en tots els clubs.

6.1.3. Coneixes entitats o organitzacions que fomentin l'esport femení a Viladecans? Quines?

6.2. Sobre sensibilització ciutadana

6.2.1. Quin nivell de sensibilització ciutadana hi ha actualment a Viladecans sobre la igualtat de gènere i LGTBI+ a l'àmbit esportiu?
A les entrevistes ens han dit que sí que hi ha sensibilitat, però que falta molt per fer. Que els clubs funcionen de manera bastant igualitària, però que un sector de la ciutadania segueix pensant de manera discriminadora.

6.3. Sobre el masclisme als esports

6.3.1. Creus que l'àmbit esportiu es donen situacions masclistes (mirades incòmodes, floretes, invasió de l'espai personal, insults, tocaments, agressió explícita...)? SI/NO
A l'enquesta 52% han dit que hi ha situacions masclistes o de LGTBIfòbia.

6.3.2. I de homofòbia, lesbofòbia...? SI/NO
A l'enquesta 52% han dit que hi ha situacions masclistes o de LGTBIfòbia.

6.4. Sobre la tasca de l'ajuntament

6.4.1. Com valoraries la tasca que fa l'Ajuntament de Viladecans per promoure la igualtat de gènere i LGTBI+ a l'àmbit esportiu? Per què?
A les entrevistes ens han dit que ho està fent bé, però que caldria fer més.

6.4.2. Destacaries algun projecte concret impulsat per l'ajuntament? Quin?, Per què?

A les entrevistes ens han parlat molt de la cursa de les dones.

7. Futur

7.1. Quines són les tres principals prioritats que hauria de tenir el Pla d'Igualtat de gènere i LGTBI+ als Esports de l'Ajuntament, per tal de treballar a partir d'ara i en els pròxims anys? Per què?
(donar opcions)

- a) Facilitar espais a l'aire lliure per a la pràctica esportiva (carrers, parcs i jardins).
- b) Augmentar l'oferta d'activitats esportives al municipi.
- c) Promoure la formació sobre igualtat de gènere i LGTBI en l'àmbit esportiu.
- d) Prevenir i sancionar les violències masclistes que succeeixen a l'àmbit esportiu.
- e) Promoure la pràctica esportiva de les dones, en particular de les adolescents.
- f) Garantir l'accés a l'activitat física de les dones grans i/o amb discapacitat.
- g) Garantir l'accés a l'activitat física o esportiva a les persones trans*.
- h) Afavorir l'accés de les dones als càrrecs directius de les entitats esportives.
- i) Altre: .....

7.2. Vols donar idees d'accions concretes?

8. Altres comentaris que vulguis afegir

Annex-7: Recull d'objectius i accions

Pla d'Igualtat de Gènere i LGTBI als esports de l'Ajuntament de Viladecans

Pla d'Acció

Grup Focal de Validació. 14 de juliol de 2021, de 13 a 14.30 hores.

PREGUNTES PER REFLEXIONAR

1.- Quin nivell de prioritat assignaries als objectius i accions que es recullen en el document?

Màxima
prioritat

1

2

3

4

Mínima
prioritat

5

2.- A partir del teu coneixement i experiència, afegiries algun objectiu o acció? Quins?

3.- A partir del teu coneixement i experiència, trauries algun objectiu o acció? Quins?

Àmbit-1: Activitats esportives de competició

Línia Estratègica (Pla Dona i Esport, Gencat)

Incrementar la participació femenina en els esports de competició en tots els àmbits, facilitant una oferta que en promogui i respongui a les necessitats i les expectatives de les noies i dones.

Objectiu general

1. Promoure la igualtat de gènere i LGTBI+ a les competicions esportives del municipi.

Objectius específics

1. Promoure accions per eradicar el masclisme de les competicions esportives del municipi.

- Elaborar i difondre entre tots els clubs i entitats esportives un protocol específic per combatre el masclisme als esports.
- Elaborar materials de difusió per promoure el respecte i les bones pràctiques en les competicions esportives del municipi tant entre les esportistes, com entre el públic assistent.

2. Incloure la pràctica esportiva mixta en edats escolars i categories base.

- Promocionar les competicions mixtes a l'esport escolar del municipi.
- Negociar amb el Consell Comarcal la possibilitat de realitzar competicions escolars mixtes.

3. Potenciar els projectes esportius del municipi que promouen l'esport femení, així com la igualtat de gènere i LGTBI+

- Promocionar les subvencions de l'ajuntament als clubs i entitats esportives del municipi que fomentin l'esport femení o que apostin per la igualtat de gènere i LGTBI+
- Crear un mecanisme de seguiment, assessorament i intercanvi pels clubs i entitats esportives de part de l'Ajuntament, en qüestions d'igualtat de gènere i LGTBI+
- Oferir formacions sobre igualtat de gènere i LGTBI+ als clubs i entitats esportives del municipi.

Àmbit-2: Educació i valors

Línia Estratègica (Pla Dona i Esport, Gencat)

Impulsar actuacions que contribueixin a fomentar l'educació en valors, assegurant que totes les noies i dones tinguin l'oportunitat de participar en el món de l'esport en un ambient segur, i que conservi els drets, la dignitat i el respecte individual.

Objectius específics

1. Formar al professorat dels centres educatius del municipi i al personal tècnic dels clubs i entitats esportives en qüestions de gènere als esports i LGTBI+

- Oferir-los formació sobre agressions masclistes en un sentit ampli (tipologia, prevenció, abordatge).
- Oferir-los càpsules formatives específiques sobre persones trans*.
- Informar-los sobre els recursos disponibles al municipi per atendre i acompanyar persones LGTBI+
- Sensibilitzar el professorat per a que en les seves classes promoguin diferents modalitats esportives entre l'alumnat, independentment del gènere.

2. Realitzar jornades esportives entre els centre educatius.

- Potenciar la pràctica esportiva en edat escolar i l'adolescència, en particular de les noies.
- Crear xarxa d'intercanvi de bones pràctiques d'Educació Física entre centres).

Àmbit-3: Social i de salut

Línia Estratègica (Pla Dona i Esport, Gencat)

Millorar la qualitat de vida de les dones mitjançant la pràctica físicoesportiva.

Objectius Generals

1. Potenciar la pràctica esportiva com a eina d'apoderament, terapèutica, de salut i benestar en diversitat de col·lectius.

2. Diversificar l'oferta d'activitats físiques i esportives del municipi per promoure la seva pràctica per part de diferents col·lectius de població, en

particular aquells que es troben en situació d'exclusió o de potencialment major vulnerabilitat (A13).

Objectius Específics

Esport comunitari

- 1. Promoure activitats físiques o esportives gratuïtes, obertes a tota la ciutadania, en diferents modalitats.**
  - Dissenyar i promoure caminades, cicletades, excursions, dansa, ioga, etc. en espais públics en dies assenyalats.
  - Educadors de carrer per dinamitzar activitats fisicoesportives als barris. (?)

Dones migrades

- 4. Difondre l'oferta d'activitats físiques i esportives del municipi a través de canals propers i amb un llenguatge conegut per les dones migrades.**
  - Elaborar materials de difusió de l'oferta d'activitats físiques i esportives del municipi en diferents idiomes.
  - Distribuir aquests materials de difusió en espais freqüentats per les dones migrades.
- 5. Facilitar l'accés de dones migrades a l'activitat esportiva.**
  - Oferir diferents activitats físiques guiades per a dones, gratuïtes o a preus assequibles i en horaris compatibles amb la jornada laboral.
  - Oferir un servei de guarderia paral·lel a les activitats físiques adreçades a les dones.
  - Revisar i adaptar els requisits d'accés als equipaments esportius, per a que el fet de no tenir "papers" no suposi un problema per a les persones migrades.
- 6. Sensibilitzar a les dones migrades sobre els beneficis de l'activitat física i la pràctica esportiva.**
  - Realitzar xerrades o tallers de sensibilització adreçats a dones migrades sobre els beneficis de la pràctica esportiva i la nutrició.

Persones LGTBI

- 7. Elaborar una diagnosi més específica sobre la qüestió LGTBI+ en la pràctica d'activitat física i esportiva a Viladecans.**
- 8. Adaptar els equipaments esportius de la ciutat per afavorir la pràctica segura de persones LGTBI+, en particular de les persones trans*.**
  - Reservar lavabos i vestidors per a persones trans* o no binaries.
  - Instal·lar cabines individuals als vestidors.
  - Canviar la senyalètica de lavabos i vestidors.
  - Formar el personal dels equipaments en temàtica LGTBI+, sobretot en tema trans, per a que sàpiga com dirigir-se a aquestes persones, així com atendre i gestionar possibles situacions que es donin amb elles a l'equipament.

- Instal·lar cartells, pòsters o altres materials en espais visibles que indiquin que aquell equipament esportiu és un espai inclusiu de la diversitat afectiva, sexual i de gènere i lliure de violències masclistes.
- Canviar els formularis d'inscripció dels equipaments esportius per incloure la triple opció en els descriptors de gènere: home, dona, no binari.

9. Fer campanyes de promoció de la pràctica esportiva al municipi amb esportistes que es visibilitzin clarament com a persones LGTBI+ per tots els barris de la ciutat.

10. Formar el professorat d'Educació Física del municipi en qüestions de gènere i LGTBI+, per a que incorporin aquestes perspectives en el disseny de les activitats que realitzen als centres educatius.

- Oferir-los càpsules formatives específiques sobre persones trans*.
- Oferir-los formació sobre agressions masclistes en un sentit ampli.
- Informar-los sobre els recursos disponibles al municipi per atendre i acompanyar persones LGTBI+

Gent gran

11. Difondre l'oferta d'activitats físiques i esportives del municipi a través de canals propers i amb un llenguatge conegut per les dones grans.

- Elaborar materials de difusió de l'oferta d'activitats físiques i esportives específicament adreçats a dones grans.
- Distribuir aquests materials de difusió a diferents espais del municipi freqüentats per dones grans.

12. Reforçar l'oferta d'activitats físiques de tipus terapèutic per a dones.

- Augmentar l'oferta de ioga terapèutic per a dones víctimes de violència masclista.

13. Oferir i promoure activitats físiques de poc impacte (caminar, ioga, marxa nòrdica, etc.).

14. Potenciar la utilització de les zones verdes i els espais a l'aire lliure de la ciutat per a la pràctica esportiva de manera segura.

- Promoure caminades guiades per diferents zones verdes del municipi.

Persones amb diversitat funcional

15. Promoure la pràctica esportiva de les persones amb diversitat funcional del municipi, en particular de les dones i les persones LGTBI+.

- Visibilitzar les activitats esportives que realitzen les persones amb diversitat funcional (jornada d'esports adaptats).
- Crear una competició esportiva per persones amb diversitat funcional del municipi o amb municipis veïns.
- Adaptar les activitats esportives ciutadanes del municipi, per afavorir la participació de les persones amb diversitat funcional.

Àmbit-4: Tècnic, formatiu i d'ocupació

Línia Estratègica (Pla Dona i Esport, Gencat)

Potenciar la formació i la inserció laboral femenina en les branques professionals esportives, incrementant la seva presència i eliminant biaixos de gènere.

Objectius Específics

- 1. Sensibilitzar a la població, també entrenadors/es, professorat, famílies, tècnics ajuntament...) sobre temes de gènere i persones LGTBI.**
  - Crear protocols a diferents escales per a la prevenció de qualsevol discriminació i afavorir el respecte i la igualtat de gènere i LGTBI+ als espais esportius.
- 2. Donar a conèixer campanyes i accions de clubs i entitats que promouen activitats esportives amb una mirada igualitària de gènere i LGTBI+.**

ÀMBIT 5: Lideratge, gestió, direcció i planificació

Línia Estratègica (Pla Dona i Esport, Gencat)

Potenciar el lideratge femení en l'àmbit de l'esport, fent que les dones assoleixin més representació en els llocs de decisió, direcció, gestió i planificació per tal d'eliminar les desigualtats entre dones i homes.

Objectius Específics

Gestió

- 1. Revisar i modificar els formularis que s'utilitzen en diferents àrees o equipaments municipals per incloure la triple opció en els descriptors de gènere: home, dona, no binari.**

Planificació

- 2. Dissenyar mecanismes per valorar de manera específica la igualtat de gènere i LGTBI+ a l'àmbit esportiu del municipi:**
  - Conèixer el grau i tipus d'activitat física que es practica al municipi, desagregat entre homes, dones i persones no binàries.
  - Mesurar el nivell de sensibilització de l'àmbit esportiu del municipi en qüestions de gènere i LGTBI+.
- 3. Incloure el valor de l'esport com a eina educativa en altres plans municipals, com ara el d'educació, el de joventut o el de gent gran (A15).**
  - Incloure objectius, accions i indicadors específics sobre esports i gènere en aquests plans locals.
- 4. Crear nous espais a l'aire lliure accessibles per a la pràctica esportiva de manera segura.**

Equipaments

5. **Construir nous equipaments esportius al municipi per afavorir el creixement de la pràctica esportiva en general a nivell local.**
6. **Afavorir la utilització dels equipaments esportius per part de les seccions femenines dels clubs.**
7. **Afavorir l'accés als equipaments esportius municipals de persones i entitats amb recursos limitats:**
  - Abaratir el preu de les matrícules o quotes d'accés als equipaments.
  - Oferir beques o subvencions (A1).

ÀMBIT 6: Difusió i mitjans de comunicació

Línia Estratègica (Pla Dona i Esport, Gencat)

Visibilitzar i difondre la presència i l'actuació de les dones en l'àmbit de les activitats físicoesportives i la seva repercussió en els mitjans de comunicació.

Objectius Específics

1. **Visibilitzar la igualtat de gènere i diversitat mitjançant xarxes socials, publicitat per la ciutat, en els diferents escenaris (espais esportius, escoles,.. etc.)**
  - Visibilitzar dones i persones LGTBI+ esportistes destacades del municipi.
  - Visibilitzar els clubs i entitats esportives del municipi que són referents de l'esport femení.
  - Visibilitzar i reconèixer de manera específica les bones pràctiques que promouen la igualtat de gènere i LGTBI+ en l'àmbit esportiu del municipi.
2. **Fer campanyes dirigides a vetllar per la igualtat de gènere i drets de les persones LGTBI i en eradicar els estereotips sexistes, també en món de l'esport.**
  - Aprofitar les diades de les qüestions de gènere i LGTBI+ per vincular-les a l'àmbit esportiu: 8 de març, 19 de febrer, 28 de juny, 25 de novembre, etc... i durant tot l'any
3. **Diversificar els canals de difusió de l'oferta municipal d'activitats esportives i la convocatòria d'esdeveniments esportius, per arribar a tots els sectors de la població, especialment aquells en situació d'exclusió o de potencialment major vulnerabilitat (persones LGTBI+, persones migrades, persones amb diversitat funcional, persones grans, etc.).**
  - Utilitzar canals de difusió específics més propers a determinats col·lectius.
  - Elaborar materials de difusió de l'oferta esportiva del municipi en diferents idiomes.

Annex-8: Actes de les reunions realitzades

Pla d'Esports i gènere Ajuntament de Viladecans ACTA REUNIÓ 11/12/20. 13h online

Assistents

Alex Amador, Alfred Matamala, Patricia, Maria Solé , Rafa, Rodrigo Prieto, Roberto Pescador,

Presentacions

Roberto Pescador. Tècnic Diputació sobre temes Esports

Alfred Matamala. Tècnic de la Diputació a l' oficina de la dona i LGTBI

Rafa i Àlex tècnics àrea esports Ajuntament Viladecans

Patricia: Tècnica àrea igualtat i gènere Ajuntament Viladecans

Rodrigo Prieto i Maria Solé: treballadors especialista de *Diversitas*.

Inicis del projecte

El setembre de 2020 es dona el vistiplau que el projecte tiri endavant. El novembre 2020 s'obre el concurs públic. A finals de novembre es concreta la proposta en més detall. El 3 de desembre queden consensuades les bases i línies estratègiques del projecte entre els diferents agents implicats.

Concreció proposta

Avui és la primera reunió del grup motor. Es preveu una reunió a mig projecte (març aproximadament) i una al final (juny aproximadament). Si el projecte ho reclama es realitzaran més reunions ja es programarien, mentrestant les parts implicades segons en cada una de les fases i tasques a realitzar. A ressaltar la importància de incloure-hi dues perspectives:

- Comunitària
- Interseccional

Diferents aspectes a tenir en compte en l'estudi

- Hi ha varies dades ja recollides, tant esportives com d'igualtat.
- Cal marcar els reptes i línies d'actuació que es prendran per tal de crear una proposta d'actuació la qual tingui una valides tècnica i una valides gràcies a agents referents esportius i entitats locals. L'Alicia insisteix que no només siguin entitats que a dia d'avui estan sobrecarregades de feina degut a la situació en què vivim.
- A l'hora de plantejar-nos la diagnosi com a comunitària i interseccional, cal concretar el significat d'aquestes dues perspectives que es pretenen abordar ja que és molt ampli.
- A nivell interseccional farem referencia a 5 variables: gènere i LGTBI, raça, discapacitats, edat, perspectiva classe.
- Quan s'havia plantejat el projecte es volia evolucionar i sortir de les polítiques transversals del d'avui i anar a buscar polítiques interseccionals.
- Ens trobem que dins de les dades d'esport n'hi ha poca quantitat. Es comenta que a partir del padró es podria extreure dades útils en relació a la raça.
- Rodrigo afegeix que som consciències que hi haurà molts forats però cal no cal perdre el criteri tècnic.
- Es remarca el fet d'arribar a les diferents classes per a tenir amplitud de dades i que concretin la diagnosi i el context on ens trobem. Podria ser que les rendes

baixes es trobessin sovint amb la barrera dels diners a l'hora d'apuntar-se a algunes activitats (com el patinatge).

- Caldrà recollir tant dades qualitatives com quantitatives. S'haurà de buscar persones i documentació.
- Als parcs i carrers de Viladecans s'hi realitza bastanta activitat física. Potser els educadors de carrers (serveis socials, en el cas de Viladecans *Agents cívi cs*) podrien aportar dades qualitatives.
- Els Tècnics de l'ajuntament es responsabilitzen de fer la llista dels agents esportius locals que podrien participar en l'estudi i que poden ser útils. També s'enviarà a l'equip de *Diversitas* tota aquella informació tant de memòria com documentació interna que pugui ser d'interès tant de temes d'Esport, gènere com LGTBI en relació la població de Viladecans. Sobretot si hi ha accions que s'han realitzat on s'hi relacionen ambdós àmbits. (S'explica l'acta d'*entrega de cordons del 19F*).
- Consultar a les subvencions pot resultar un registre gràfic. Ja que aquelles entitats interessades en la subvenció envien la sol·licitud i se li dona segons l'*any ja passat* i n'és us de les variables que donen punts i ho visualitzaven.
- L'Alicia comenta que s'haurien de generar espais que facilitin informació del projecte a les entitats i ciutadania, que hi hagi un seguiment i la creació d'un vincle.
- Rodrigo remarca el fet de que caldrà ser el més pragmàtics possible a partir d'una metodologia concreta, que prioritzarà la identificació i la vinculació en el projecte.

PROPERA REUNIÓ:

Dilluns 18 de gener de 12-13h.

Pla Pilot

Elaboració d'un Pla d'Igualtat de de Gènere als Esports de l'Ajuntament de Viladecans

---

Acta de la 2a Reunió de l'Equip Motor

Barcelona, 19 de gener de 2021

Data i horari

Dilluns 18/01/21 d'12 a 13.15 hores.

Participants

Per la Diputació de Barcelona

- Roberto Pescador, Àrea d'Esports
- Alfred Matamala, Àrea d'Igualtat i LGTBI

Per l'Ajuntament de Viladecans

- Cecília Martínez, Àrea d'Igualtat i LGTBI
- Patricia Aljama, Àrea LGTBI
- Alex Amador, Àrea d'Esports
- Rafael García, Àrea d'Esports

Per l'Institut Diversitas

- Rodrigo Prieto, director de continguts
- Maria Solé, assessora d'esports i igualtat

Resum de la reunió

Introducció

- Breu introducció d'en Roberto

Espais de coordinació i comunicació

- Per part de l'Institut Diversitas Rodrigo centralitzarà la informació i la comunicació.
- Per part de l'Ajuntament, Alex Amador serà la persona de referència.
- En totes les comunicacions es posarà en còpia als referents de la Diputació de Barcelona (Roberto i Alfred), per a que estiguin al cas del procés.

Seguiment de la feina feta:

- L'equip de l'Institut Diversitas ha revisat la documentació rebuda.
- A partir d'això presenta una proposta d'estructura de la primera fase del pla (diagnosi).

Objectius de la proposta

- Es proposa la creació d'una matriu per recollir informació per categories amb el propòsit d'obrir la mirada. No tant per abordar-les totes, sinó més aviat per identificar-ne els buits.
- Es permetria en un futur aprofundir en la diagnosi o fer altres promocions.

Reflexions al voltant de la proposta

- Maria explica la distinció entre els conceptes Activitat Física (AF), Exercici Físic (EF) i Esport (Es) per tal de fer-ne una classificació de les diferents entitats i clubs esportius.
- Roberto veu positivament el fet d'accedir també en l'àmbit com podria ser el lleure.
- Cecília comenta que abans de crear cal corregir: recolzar l'esport femení, promoure les activitats extraescolars femenines, etc.
- L'Alfred apunta que tenir en compte agents que normalment no apareixen permet no excloure a ningú.
- Rodrigo diu que pot ser favorable obrir una mica més la perspectiva i que hi hagin incorporacions metodològiques enriquidores.
- S'exposa l'esborrany de graella, els procés que es realitzarà i les decisions metodològiques a prendre en un futur un cop haguem identificat els buits.
- Una de les idees es realitzar enquesta ciutadana online, focus grups per incidir en certs matisos.
- Alfred insisteix en que es el primer Pla d'Igualtat a l'Esport i que l'aposta es ambiciosa. Per una banda és el primer ajuntament i que és innovador però a l'hora no es poden abordar totes les dimensions.
- La Cecília assenyala que seria interessant aprofitar el que ja hi ha, corregir els biaixos i –a més- incloure la mirada interseccional innovadora, per posar en evidència la diversitat de les dones.

Sobre els agents polítics implicats

- En Rafa comenta que aquesta informació caldria traslladar-la als polítics tanmateix també presentar a l'Equip de Diversitas i la Diputació.
- Es important conèixer-ne les prioritats, segons recurs, dels quals es podrà disposar no només de la ciutadania, sinó –sobretot- per part de l'Ajuntament.

Sobre la documentació a revisar

- En Roberto indica que el programa de la Generalitat Dona i Esport 2014 pot ser útil per contrastar-ho i unificar-ho amb els àmbits plantejats a la graella.

Sobre les dades a recopilar

- Per tal d'identificar els buits: l'equip de Diversitas elaborarà un qüestionari per l'equip tècnic el qual ens facilitarà futurs indicadors.
- Concretar proposta metodològica, que serà variada segons els col·lectius a recórrer i els buits de la graella a completar.

Properes tasques

Per part de l'Institut Diversitas

- Elaborar un qüestionari i enviar-ho als tècnics de l'ajuntament (25.01.21).
- Continuar amb el recull de dades per completar la graella ja modificada.

Per part de l'Ajuntament de Viladecans

- Contestar el qüestionari i retornar-ho contestat a l'Equip de Diversitas. (8.02.21).
- Contactar les referents polítiques amb qui l'equip motor es reunirà pròximament.

Propera reunió

- Dilluns 22 de febrer, 11.30h (al mateix enllaç de Zoom).

Pla Pilot

Elaboració del Pla d'Igualtat de Gènere i LGTBI als Esports de l'Ajuntament de Viladecans

Acta de la 3a Reunió de l'Equip Motor

Data i horari	<ul style="list-style-type: none"> Dimecres 3 de març de 2021, de 12 a 13.45 hores.
Participants	
Diputació de Barcelona	<ul style="list-style-type: none"> Roberto Pescador, Àrea d'Esports.
Ajuntament de Viladecans	<ul style="list-style-type: none"> Cecilia Martínez, Àrea d'Igualtat i LGTBI. Àlex Amador, Àrea d'Esports. Rafael García, Àrea d'Esports.
Institut Diversitas	<ul style="list-style-type: none"> Rodrigo Prieto, director de continguts.
S'excusen	<ul style="list-style-type: none"> Alfred Matamala, Àrea d'Igualtat i LGTBI, DIBA. Patricia Aljama, Àrea LGTBI, Aj. Viladecans. Maria Solé, assessora d'esports i igualtat, Institut Diversitas.

Resum de la reunió

Introducció

- Rodrigo fa la benvinguda i explica l'estructura de la reunió.

Presentació de la informació recollida en la fase de revisió documental

- Rodrigo presenta un power point que mostra de manera sintètica la informació disponible i la que falta en els diferents àmbits temàtics inclosos en l'estudi.
- La principal conclusió és que hi ha molt poca informació, per tant, s'utilitzaran diferents tècniques per buscar el que falta.

Presentació de la proposta metodològica

- Rodrigo presenta la proposta metodològica per recollir informació a través de 3 eines: enquesta ciutadana virtual, 10 entrevistes en profunditat i 6 grups focals.
- A continuació presentem algunes observacions i acords que s'han fet a les eines proposades:

Comentaris generals

- Roberto comenta que en els diferents perfils a consultar amb cadascuna de les eines troba a faltar l'escola d'adults i les entitats de salut mental.
- S'acorda incloure aquests col·lectius en el mailing de difusió de l'enquesta i en els grups focals.
- Rodrigo posa èmfasi que en totes les eines de recollida d'informació s'ha de prioritzar la participació de dones i de persones LGTBI.

Sobre l'enquesta virtual

- Cecilia comenta la dificultat d'accés a l'equip de comunicació de l'Ajuntament, per fer la campanya de difusió de l'enquesta, per tant, es demanarà el suport de la regidora per facilitar aquella gestió.

- Es comenta que es veu molt just una setmana com a temps per recollir la informació, per tant, al final de la setmana prevista, es revisarà el nombre de respostes rebudes i es valorarà si convé ampliar el termini.
- Es comenta la dificultat de fer arribar l'enquesta a alguns col·lectius com gent gran, per la manca de competències digitals, així com de buscar-los de manera presencial degut al covid, ja que els casals estan tancats. Davant d'això es suggereix buscar la col·laboració de persones clau de referència d'aquests col·lectius (com ara, educadores de carrer), per fer-los arribar la informació.

Sobre les entrevistes en profunditat

- Les 2 primeres entrevistes amb els equips tècnics de l'ajuntament es faran amb: Equip d'Igualtat: Olga (regidora) i les tècniques Cecília i Patri; i l'Equip d'Esports: Rafa, Àlex i 2 persones més que formen part de l'equip.
- Els dos equips fan una primera proposta de dates per a les entrevistes. Rodrigo ho consensuarà amb la Maria i donarà resposta en els propers dies.
- L'entrevista "política" es farà a la Regidora de promoció de l'esport femení: Emilia Cano.

Sobre els grups focals

- Pel grup focal d'àmbit educatiu es proposa convocar al grup de professors i professores d'educació física del municipi, que ja van participar en una altra procés similar.

Altres comentaris destacats

- La Cecília demana si és possible incorporar a l'estudi l'elaboració d'indicadors de procés, que permetin fer un seguiment periòdic i valorar si s'està avançant o no en la igualtat de gènere i lgtbi en la pràctica esportiva al municipi.
- Rodrigo indica que aquests indicadors podrien formar part del Pla Local, per tant, es tindrà en compte aquesta petició quan arribi el moment de dissenyar-ho.

Properes tasques

Per part de l'Institut Diversitas

- Confirmar les dates de les entrevistes amb els dos equips.
- Elaborar les preguntes de l'enquesta i enviar-les al grup motor per validar-les.
- Elaborar el formulari (en Google forms) i enviar l'enllaç als equips de l'ajuntament, per a que puguin fer la difusió.
- Elaborar el text de presentació de l'enquesta pels diferents mitjans de difusió.
- Elaborar el guió de les entrevistes a fer als dos equips.

Per part de l'Ajuntament de Viladecans

- Elaborar un llistat de possibles persones i entitats que visualitzen com a possibles participants en les diferents eines de recollida d'informació i enviar-lo a l'equip investigador màxim el dimecres 10 de març.
- Realitzar els contactes i gestions internes de l'Ajuntament per fer possible la campanya de difusió de l'enquesta:
  - Parlar amb la Regidora.
  - Parlar amb la persona responsable de comunicació de l'Ajuntament.
  - Parlar amb les educadores de referència d'alguns col·lectius, per a que difonguin i/o acompanyin la contestació de l'enquesta per part d'aquestes persones.

Propera reunió

- Es convocarà més endavant.

Pla Pilot**Elaboració del Pla d'Igualtat de Gènere i LGTBI als Esports de l'Ajuntament de Viladecans****Acta de la 4a Reunió de l'Equip Motor**

Data i horari	• Dimecres 26 de maig de 2021, de 12:45 a 13.45 hores.
Lloc / Format	• Virtual, a través de Zoom.
Participants / Institució	Noms i càrrecs
Ajuntament de Viladecans	<ul style="list-style-type: none"> • Cecilia Martínez, Àrea d'Igualtat i LGTBI. • Patricia Aljama, Àrea LGTBI. • Àlex Amador, Àrea d'Esports. • Rafael García, Àrea d'Esports.
Diputació de Barcelona	<ul style="list-style-type: none"> • Roberto Pescador, Àrea d'Esports. • Alfred Matamala, Àrea d'Igualtat i LGTBI, DIBA.
Institut Diversitas	<ul style="list-style-type: none"> • Rodrigo Prieto, director de continguts. • Maria Solé, assessora d'esports i igualtat.

1. Introducció

- Rodrigo fa la benvinguda i explica l'objectiu de la reunió.

2. Sobre les entrevistes en profunditat

- Maria i Rodrigo informen que ja s'han realitzat totes les entrevistes i expliquen breument com han anat.
- Destaquen la particularitat de la mirada d'algunes de les persones entrevistades, la qual cosa aporta major complexitat i riquesa a l'estudi.
- Destaquen particularment les entrevistes de la Khadija i la seva visió de les dones magrebines; de la Susanna i la seva perspectiva de les persones amb discapacitat intel·lectual; i de la Tamar i la seva mirada com a adolescent bisexual.

3. Sobre l'enquesta ciutadana virtual

- Es comenta breument l'informe de l'enquesta destacant alguns resultats que han cridat l'atenció a l'equip, com ara:
- L'alt nombre de respostes relacionades amb alguns esports (com ara el rugbi), la qual cosa demostra que alguns clubs van fer una àmplia difusió de l'enquesta entre els seus membres.
- La importància de que 3 persones s'hagin identificat com a "no binàries" i la necessitat de tenir en compte les seves opinions.
- La baixa proporció de respostes de persones majors de 70 anys, la qual cosa posa en evidència la necessitat de buscar aquestes "veus" a través d'una altra metodologia.

- El Rodrigo recorda que l'enquesta va ser difosa a tota la ciutadania de manera lliure i oberta i sense cap metodologia de mostratge poblacional, per tant els resultats no es poden considerar com a "representatius" de la realitat, sinó com a una "aproximació" que aporta pistes, per aprofundir i complementar amb altres metodologies de recollida d'informació.

4. Sobre els terminis de l'estudi

- El Roberto recorda que inicialment el termini de lliurament de l'estudi era el 31 de maig, però que ha fet gestions per aconseguir una pròrroga fins el 31 d'agost. Tot i així, el temps disponible és molt ajustat, per tant, cal fer un esforç per realitzar les accions que encara falten dins del termini.

5. Sobre els grups focals

- Tenint en compte els nous terminis, el Rodrigo proposa fer els grups focals de "diagnosi" al juny, abans de la festa de Sant Joan, i el focus grup de "validació", a principis de juliol. La proposta és acceptada per tothom.
- Es consensuen les següents dates per fer els grups focals:

Grups focals de "Diagnosi"

- 1.- Dones grans, dimecres 16 de juny de 10 a 12 hores.
- 2.- Dones magrebines, divendres 18 de juny de 10 a 12 hores.
- 3.- Persones LGTBI i les seves famílies, divendres 18 de juny de 16 a 18 hores.
- 4.- Clubs esportius, divendres 18 de juny de 18 a 20 hores.
- 5.- Professorat i perfils diversos, dilluns 21 de juny de 16 a 18 hores.

Grup focal de "Validació"

- 6.- Persones clau, dimarts 6 o dimecres 7 de juliol. Data i hora per confirmar.

6. Sobre les característiques de l'informe final

- La Cecilia demana com serà l'informe final que sortirà com a resultat de l'estudi. Concretament demana pel nivell de detall de les accions incloses en el Pla d'Acció.
- Rodrigo explica que l'informe aportarà una relació de línies estratègiques, objectius prioritaris i accions suggerides; és a dir, enunciats, no accions dissenyades en detall.
- L'equip de l'ajuntament indica que això significa que hauran de treballar en el disseny de les accions del Pla, per poder presentar-les al ple municipal al novembre, per a la seva aprovació.
- La Cecilia informa que pròximament s'incorporarà una persona a l'equip de l'àrea d'esports de l'ajuntament amb el propòsit –en gran part– de dur a terme el Pla que es derivi de l'estudi que estem realitzant.
- S'acorda que quan aquesta persona s'incorpori, l'Equip de Diversitas es reunirà amb ella per traspassar-li la informació que hi hagi fins aquell moment.

7. Properes tasques

De l'equip de Institut Diversitas

- Preparar el guió dels grups focals.
- Començar a sistematitzar les entrevistes i a elaborar l'informe final.

De l'equip de l'Ajuntament de Viladecans

- Buscar i convocar les persones pels grups focals de “diagnosi” (grups 1 i 2, Cecília; grup 3, Patri; grups 4 i 5, Àlex).
- Elaborar un llistat de persones clau a convocar al grup focal de “validació”.
- En funció de les persones que conformin aquesta llista, decidir el dia i hora d'aquest grup focal.

Propera reunió

- Es convocarà més endavant.

**MARIA ELENA
CABALLE (R:
F66828872)**

Firmado digitalmente
por MARIA
ELENA CABALLE (R:
F66828872)
Fecha: 2021.09.06
18:37:15 +02'00'